

Nord-Aurdal kommune

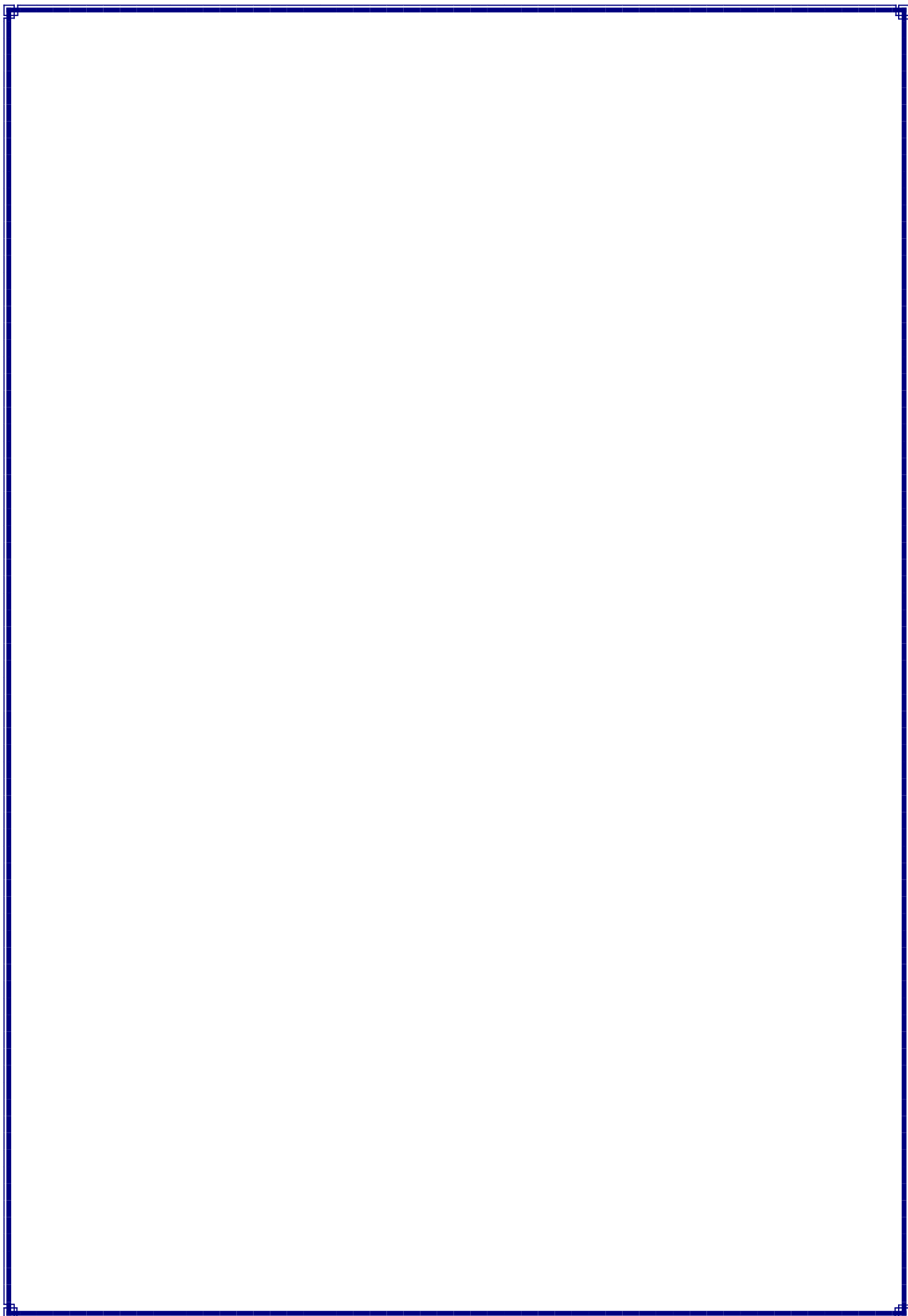
ØKONOMIPLAN 2013 – 2016

ÅRSBUDSJETT 2013

Foto: Morten Stensby

Vedtatt av kommunestyret i sak 142/12 den 20.12.2012

Innholdsfortegnelse

1	MÅL OG PRIORITERINGER	1
2	ÅRSBUDSJETT OG ØKONOMIPLAN	5
3	ORGANISASJON.....	20
4	POLITISK OG ADMINISTRATIV LEDELSE.....	24
5	GRUNNSKOLE	32
6	BARNEHAGE	37
7	HELSE, OMSORG OG VELFERD – FELLESKAPITTEL	41
8	HJEMMETJENESTEN.....	48
9	HELSE OG OMSORG	51
10	NAV VALDRES.....	54
11	FAMILIENS HUS.....	59
12	EIENDOM OG KVALIFISERING.....	66
13	TEKNISK DRIFT	74
14	AREAL OG NÆRING	78
15	KULTUR OG SERVICE	82
16	AVGIFTER OG BETALINGSSATSER	88
17	VEDLEGG I: INVESTERINGSPROSJEKTER.....	89
18	VEDLEGG II: BUDSJETTSKJEMA.....	109
19	VEDLEGG III	112

Innholdsfortegnelse – detaljert

1	MÅL OG PRIORITERINGER	1
1.1	Kommunens visjon og verdier	1
1.2	Kommuneøkonomi	1
1.3	Kommuneorganisasjonen.....	2
1.4	Den kommunale tjenesteytingen	3
1.5	Oppsummering.....	4
2	ÅRSBUDSJETT OG ØKONOMIPLAN	5
2.1	Resultat	5
2.2	Økonomiske hovedoversikter	8
2.3	Driftsbudsjett	11
2.4	Investeringer	13
2.5	Lånegjeld.....	15
2.6	Finansielle utgifter	16
2.7	Langsiktig investeringsplan	17
2.8	Fond – avsetning og bruk.....	18
2.9	Finansforvaltning	19
2.10	Oppsummering.....	19
3	ORGANISASJON.....	20
3.1	Organisasjonsutvikling	20
3.2	Den digitale kommunen – elektronisk utviklingsarbeid	21
3.3	Endret rapportering til formannskap og kommunestyre.....	22
3.4	Ledelse, kompetanseheving og motivasjon.....	22
3.5	Økt tilstedeværelse	22
3.6	Beholde og rekruttere medarbeidere.....	23
4	POLITISK OG ADMINISTRATIV LEDELSE.....	24
4.1	Politisk ledelse	24
4.2	Rådmannskontor	24
4.3	Stabsavdelingen.....	25
4.4	Økonomiavdelingen	26
4.5	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA).....	27
4.6	Stillingsramme.....	27
4.7	Økonomiske hovedtall	28
4.8	Tiltak	29

5	GRUNNSKOLE	32
5.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk	32
5.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	33
5.3	Stillingsramme.....	34
5.4	Økonomiske hovedtall	34
5.5	Tiltak	35
6	BARNEHAGE	37
6.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk	37
6.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	38
6.3	Stillingsramme.....	39
6.4	Økonomiske hovedtall	39
6.5	Tiltak	39
7	HELSE, OMSORG OG VELFERD – FELLESKAPITTEL	41
7.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk	41
7.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	43
7.3	Utvikling av helse- og omsorgstjenestene	47
8	HJEMMETJENESTE.....	48
8.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk	48
8.2	Stillingsramme.....	50
8.3	Økonomiske hovedtall	50
8.4	Tiltak	50
9	HELSE OG OMSORG	51
9.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk	51
9.2	Stillingsramme.....	52
9.3	Økonomiske hovedtall	53
9.4	Tiltak	53
10	NAV VALDRES.....	54
10.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk	54
10.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)	55
10.3	Stillingsramme.....	57
10.4	Økonomiske hovedtall	57
10.5	Tiltak	57

11	FAMILIENS HUS.....	59
11.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk	59
11.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA).....	62
11.3	Stillingsramme.....	63
11.4	Økonomiske hovedtall	64
11.5	Tiltak	65
12	EIENDOM OG KVALIFISERING.....	66
12.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk	66
12.2	Stillingsramme.....	70
12.3	Økonomiske hovedtall	70
12.4	Tiltak	71
13	TEKNISK DRIFT	74
13.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk	74
13.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA).....	75
13.3	Stillingsramme.....	76
13.4	Økonomiske hovedtall	77
13.5	Tiltak	77
14	AREAL OG NÆRING	78
14.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk	78
14.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA).....	80
14.3	Stillingsramme.....	80
14.4	Økonomiske hovedtall	81
14.5	Tiltak	81
15	KULTUR OG SERVICE	82
15.1	Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk	82
15.2	Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA).....	84
15.3	Stillingsramme.....	86
15.4	Økonomiske hovedtall	86
15.5	Tiltak	86
16	AVGIFTER OG BETALINGSSATSER	88

17	VEDLEGG I: INVESTERINGSPROSJEKTER.....	89
17.1	KLP, egenkapitaltilskudd	89
17.2	Brann, utskifting av brannbiler.....	89
17.3	Brann, utstyr redning	90
17.4	Driftslokaler for teknisk drift, renhold og vaktmester.....	91
17.5	Opprusting av veier	92
17.6	Opprusting av veg, rundkjøring Leira	94
17.7	Vann og avløp, rehabilitering.....	95
17.8	Vann og avløp, etablering av overvåkingssystem	96
17.9	Skilte gatenavn (adresseringsprosjektet)	97
17.10	Trafikksikringstiltak NABS, fortau Øvrevegen.....	98
17.11	Nødstrømsforsyning	99
17.12	Blåbærmyra, tilstandsrapport, prosjektering og opprusting	100
17.13	Geovekst.....	100
17.14	NAUS, ventilasjon, klimaskall og enøk.....	100
17.15	Rådhuset, ventilasjon, klimaskall og enøk	103
17.16	VLMS, inventar og utstyr.....	105
17.17	Omsorgsboliger (20 stk) og lokaler hjemmetjenesten, Fagernes	105
17.18	Ombygging Vesletveit, for helsestasjon og fysioterapi.....	106
17.19	Videokonferanseutstyr (Telemed Valdres)	107
17.20	Slutføring av prosjekter fra 2012. Produksjonshall Leira og energiøkonomisering (EPC)	107
18	VEDLEGG II: BUDSJETTSKJEMA.....	109
18.1	Driftsbudsjettet – budsjettskjema 1A	109
18.2	Investeringsbudsjettet – budsjettskjema 2A	110
18.3	Anskaffelse og anvendelse av midler	111
19	VEDLEGG III	112
19.1	Økonomiske mål for økonomiplanen.....	112
19.2	Organisasjonskart	113

1 Mål og prioriteringer

1.1 Kommunens visjon og verdier

Det interne verdigrunnlaget til Nord-Aurdal kommune danner ordet *ROMSLEG*. Det står for Raushet, Omtanke, Medansvar, Samhandling, Læring, Engasjement, Grundighet. Visjonen er *Sammen strekker vi oss – for deg*. Dette gir uttrykk for at kommunen bygger på et positivt menneskesyn og respekt for ressursene til fellesskapet og slik vil sikre gode tjenester.

Det eksterne verdigrunnlaget til Nord-Aurdal viser hvilke verdier kommunen ønsker å fokusere på og særlig arbeide med de kommende årene. Dette verdigrunnlaget følger av kommuneplanens samfunnsdel for 2011-2023, og har i prioritert rekkefølge stikkordene kunnskapskommunen, helsekommunen, kulturkommunen, tilflyttingskommunen, kulturlandskapskommunen og næringsutviklingskommunen Nord-Aurdal.

I 2011 hadde Nord-Aurdal den 5. høyeste omsetningen i landet på handel per innbygger. I 2012 ble kommunen rangert som den 8. beste i landet på Telemarksforsknings kulturindeks. Disse sterke prestasjonene indikerer at kommunen på mange områder har lyktes med å oppnå sine mål og prioriteringer i tråd med visjonen og verdigrunnlaget til kommunen. Denne måloppnåelsen ville ikke vært mulig uten en god vekselvirkning mellom næringslivet, det frivillige organisasjons- og kulturlivet og kommunen.

Arbeidet med økonomiplanen gir en årlig mulighet til å se hele virksomheten til Nord-Aurdal under ett, og det i et fireårsperspektiv. Dette er krevende, men gir gode forutsetninger for å utvikle organisasjonen og tilpasse ressursbruken slik at Nord-Aurdal kommune utvikler og yter best mulig tjenester på en bærekraftig måte. Nytt av året er at økonomiplanen tar inn perspektivet *Nord-Aurdal kommune mot 2020* og med det går ut over lovens krav om å planlegge 4 år fram i tid.

1.2 Kommuneøkonomi

En sunn kommuneøkonomi er en forutsetning for god og framtidsrettet tjenesteproduksjon. En sunn kommuneøkonomi krever at forholdet mellom inntekter, driftskostnader og investeringer er bærekraftig over tid. Kommunestyret vedtok i 2012 følgende handlingsregel:

- netto driftsresultat bør være på minimum 3% av brutto driftsinntekter
- disposisjonsfondet skal minimum være på 10% av brutto driftsinntekter, og målet er 15%; i tillegg skal kommunen ha et særskilt disposisjonsfond tilsvarende akkumulert premieavvik
- lånegjelda bør være under 70% av brutto driftsinntekter

Økonomiplanen når ikke målet om netto driftsresultat på over 3% noen av årene, men har beveget seg i riktig retning de senere år.

Kommunen vil møte en ny og utfordrende økonomisk virkelighet fra 2015 når VLMS tas i bruk. Dette er en storsatsing som gir regionen legevakt, jordmortjeneste, ny intermediaeravdelingen og nytt øyeblikkelig hjelp-tilbud i tidsmessige lokaler, samt 30 høyst påkrevde institusjonsplasser for Nord-Aurdal til erstatning for institusjonsplasser på Aurdalsheimen.

Kommunen bør alt nå begynne tilpasningen til nye økonomiske rammer gjennom et bevisst arbeid med å redusere driftskostnadene. I den grad en vil benytte et større økonomisk handlingsrom i 2013 og 2014, bør dette brukes til tiltak som reduserer de varige driftskostnadene. Et eksempel på dette vil være å øke omfanget av vedlikehold som gir reduserte framtidige drifts- og vedlikeholdskostnader.

Disposisjonsfondet ligger over minstenivået på 10 % i hele økonomiplanperioden. Dette er svært bra, all den tid kommunen i tillegg har begynt å avsette et beløp tilsvarende endringen i akkumulert premieavvik i året.

Lånegjelda er innenfor det taket kommunestyret har vedtatt på 70 % av brutto driftsinntekter for de tre første årene i økonomiplanperioden. Lånegjelda går imidlertid så vidt over taket i 2016. Det må være en sterk føring for den årlige økonomiplanprosessen å holde gjeldsbelastningen lav nok til at det er igjen tilstrekkelige ressurser til drift av tjenestene. Målet gir et insentiv til å ha en viss egenkapitalfinansiering av investeringene. Investeringsprogrammet bygger på egenkapitalfinansiering gjennom 10 mill. kr i 2013 fra salg av eiendom, bruk av 9,5 mill. kr fra disposisjonsfondet i 2013 og 5 mill. kr hvert av de senere årene, samt overføring til investeringsregnskapet av all merverdiavgiftskompensasjon på investeringsprosjekter.

Det er budsjettert med avdragstid på 25 år for lån, i samsvar med prinsipp nedfelt i økonomiplanen for 2011 – 2014.

Satsen for eiendomsskatten blir ikke økt i 2013 og blir 3,0 promille i 2013.¹

Nord-Aurdal kommune står overfor store investeringsbehov, først og fremst for å ta igjen et vedlikeholdsetterlep som har bygd seg opp over flere tiår. Økonomiplanen inneholder et ekspansivt investeringsprogram, der de vesentligste prosjektene er:

- Nord-Aurdal kommunes andel av Valdres lokalmedisinske senter (gjennom VLMS-E)
- Driftslokaler for teknisk drift
- Nord-Aurdal ungdomskole og Valdreshallen – opprusting
- Omsorgsboliger og lokaler for hjemmetjenesten, Fagernes

Opprusting av kulturhuset og rådhuset er den største investeringer som bør gjennomføres etter økonomiplanperioden.

1.3 Kommuneorganisasjonen

For organisasjonen Nord-Aurdal kommune er det vesentligste utviklingstrekket i 2012 at Aurdal, Leira og Fagernes skoler ble slått sammen til Nord-Aurdal barneskole (NABS) ved skolestart 2012. Samlingen og sammensmeltingen av tre elevflokker og tre lærerkollegier har vært svært vellykket. Byggingen av en skoleorganisasjon er likevel et langsiktig arbeid som vil kreve store ressurser også i 2013.

Ved etableringen av NABS ble tre virksomheter til en. Andre organisatoriske endringer har sammenheng med endringer på virksomhetsledernivå. Tidligere kultursjef og teknisk sjef pensjonerte seg i løpet av året, og nye er kommet til. Tidligere virksomhetsleder i miljøarbeid

¹ Det ligger implisitt i kommunestyrets vedtak at satsen blir økt med 0,75 promille i 2014 og 0,5 promille i hvert av de påfølgende år; det må gjøres slike økninger i sats for å nå kommunestyrets vedtak om årlig endring av inntekten.

sa opp for å begynne i tilsvarende stilling i en annen kommune. Virksomhetsleder i familiens hus ble da konstituert som virksomhetsleder også for miljøarbeid. Etter en behovsanalyse er denne ordningen gjort permanent. Nord-Aurdal kommune gikk inn i 2012 med 14 virksomheter og går inn i 2013 med 11.

Antallet årsverk i kommunen er relativt stabilt. Økninger skyldes i hovedsak overtakelse av vertskommunefunksjoner, mens resten av organisasjonen har en fallende tendens. I 2013 rasjonaliserer Familiens hus/miljøarbeid bort ca 4 årsverk. Eiendom og kvalifisering kan også redusere innen vaktmester og renhold, basert på rasjonalisering av kommunens eiendoms-masse. Økningene får Areal og næring og NAV. Begge representerer satsinger for 2013 i form av henholdsvis en oppmålingsingeniørstilling og et halvt interkommunalt årsverk til ungdomskontakt.

I 2013 utvikles den digitale kommunen videre gjennom innføring av et digitalt kvalitets-sikringssystem, abonnement på Gyldendal Rettsdata og Visma reiseregning samt en ny design av kommunens hjemmesider. Et digitalt kvalitetssikringssystem vil understøtte en overgang fra økonomirapportering til virksomhetsrapportering i 2013.

Lederutviklingen fortsetter i 2013 ved at hele ledelsen i Nord-Aurdal kommune på administrativ side gjennomføre det felles lederutviklingsprogrammet *Veksthuset*.

Sykefraværsprosjektet *Raskt tilbake* settes i gang fra 1. januar 2013. I desember 2012 gjennomføres medarbeiderundersøkelsen. Resultatet vil bli arbeidet med i 2013 med formål om ytterligere forbedret arbeidsmiljø og tilstedeværelse. Ei arbeidsgruppe nedsatt av rådmannen arbeider videre med seniorpolitiske tiltak. Rekruttering av nye medarbeidere er en utfordring for kommunen i varierende grad, der et aktuelt tiltak er inntak av lærlinger. Det budsjetteres med inntil sju plasser fra august 2013. Med det oppfyller Nord-Aurdal kommune et nasjonalt mål om at kommunene har en lærling per 1000 innbyggere.

1.4 Den kommunale tjenesteytingen

På oppvekstområdet vil kvalitet og innhold i barnehagen, konsolidering av barneskolen og arbeid med elev- og foreldremedvirkning og gode overganger i ungdomsskolen være stikk-ordene for 2013. Skole og barnehage vil ha nylig vedtatte kommunedelplaner å arbeide etter. I 2013 gjeninnføres ferie-SFO, og tilskuddet til den private barnehagen i kommunen øker kraftig.

Helse-, omsorgs- og velferdsområdet vil også i 2013 være sterkt preget av samhandlings-reformen. Særlig vil dette gjelde tilpassing til de virkemidlene som er satt i kraft fra statens side og forberedelse av de tjenestene som kommunen og regionen har vedtatt etablert i VLMS. Utviklingen av helse- og omsorgstjenester følger kommunedelplan for helse- og omsorg. Boligsosialt arbeid følger boligsosial handlingsplan.

De vesentlige endringene på helse-, omsorgs- og velferdsområdet i 2013 består i at det blir en fastlegehjemmel til på legesenteret, det blir etablert en regional logopedtjeneste innen PPT, økningen i barnevernstiltak utenfor hjemmet fortsetter, og vaktsentralen blir ombygd for nød-nett. På den andre siden må hyppigheten på praktisk bistand reduseres. Samlingen av Familiens hus på Vesle-Tveit starter med at helsesøster-tjenesten og rehabiliteringsavdelingen flytter dit. Så lenge Valdres arbeidssenter leier på Vesle-Tveit, forhindres videre samling av

familiens hus der. Budsjettet forutsetter derfor at Valdres arbeidssenter betaler samme leie som barnevernet og PPT gjør i sine leide lokaler.

Eiendom og kvalifisering får i 2013 sitt første hele driftsår samlokalisert i tidsmessige lokaler på Leirali (tidligere Leira skule), til erstatning for lite tidsmessige lokaler. Når skogsgruppa flytter til Leirali, vil det være samlokalisert med dagtilbudet innen psykisk helse, Tufta. Også for disse, representerer flyttingen en overgang til tidsmessige lokaler. Muligheten for å etablere et dagaktivitetstilbud for demente innenfor eksisterende personalressurser i miljøarbeid og hjemmetjenesten utredes.

I 2013 gjøres det et kraftig løft for vedlikeholdet av kommunens bygningsmasse med 1,25 mill. kr til ekstraordinært vedlikehold.

For teknisk drift går forberedelsene til bygging av nye lokaler inn i en mer intensiv fase. Nye lokaler på Breiset betyr at også brannstasjon og uteseksjon flytter fra lite tidsmessige til tidsmessige lokaler. Rehabiliteringen av vann- og avløpsnett og opprusting av kommunale veger fortsetter innefor de samme rammene som før, med en moderat prisøkning på 8 pst. på årsavgift avløp og 5 pst. ellers. Investeringene innebærer at vedlikeholdsetterslep tas igjen. For en mindre virksomhet som areal og næring vil en styrking med ett årsverk til oppmålingsingeniør bety en vesentlig bedre evne å behandle saker innenfor ulike frister.

Kultur og service får i 2013 kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv å arbeide etter. 2013 blir første fulle driftsår for kulturskolen i egne, varige og tidsmessige lokaler. I 2013 feirer Valdres sommersymfoni 20 år. På bygdebokfronten fortsetter kommunen sitt avgjørende bidrag ved å stå for lønn til bygdebokskriveren, som i 2013 vil arbeide med Ulnebandet. Tilskudd til lag og organisasjoner videreføres.

1.5 Oppsummering

Gjennomgangen av kommuneøkonomien, kommuneorganisasjonen og den kommunale tjenesteytingen ovenfor viser en offensiv og robust kommune i stadig omstilling for å møte morgendagens krav til best mulig kommunale tjenester. Et ambisiøst investeringsprogram innebærer i stor grad at kommunen tar igjen for et vedlikeholdsetterslep som har bygd seg opp over flere tiår. Omfattende investeringer er nødvendige for å kunne holde oppe nivået på tjenestene som ytes, men krever sine offer for å kunne gjennomføres på en bærekraftig måte.

Kommunen oppfyller målet om disposisjonsfondets størrelse og lånebelastning. Budsjettet når ikke målet for driftresultat, men driftsresultat har gått i riktig retning i 2011, 2012 og 2013.

Kommunen vil befinne seg i en ny, utfordrende økonomisk virkelighet etter investeringene og igangsettingen av tjenestene i VLMS. Denne stiller langt strengere krav til prioriteringene i 2015 og utover enn i 2013 og gjør det svært viktig at budsjettet for 2013 ikke medfører ressurskrevende endringer i tjenestetilbudet. Prioriteringene er harde, men det er slike harde prioriteringer som gir god ressursbruk og best mulig tjenester på lang sikt.

2 Årsbudsjett og økonomiplan

2.1 Resultat

Økonomiske mål

Kommunestyret har vedtatt² økonomiske mål for økonomiplanen. Disse målene utgjør en handlingsregel for kommunen. Vedtaket er referert i vedlegg III på side 112. Av vedtaket framgår det at:

- netto driftsresultat bør være på minimum 3% av brutto driftsinntekter
- disposisjonsfondet skal minimum være på 10% av brutto driftsinntekter og målet er 15%
- kommunen skal ha et særskilt disposisjonsfond tilsvarende akkumulert premieavvik i tillegg til det ordinære disposisjonsfondet
- lånegjelda bør være under 70% av brutto driftsinntekter

I tillegg er det et absolutt krav at det regnskapsmessige mer-/mindreforbruket skal være null.

Måloppnåelsen er som følger:

Mål	2013	2014	2015	2016
Netto driftsresultat min 3%	2,0%	2,7%	-0,4%	-0,8%
Disposisjonsfond min 10%	Ja	Ja	Ja	Ja
Disposisjonsfond mål 15%	Nei	Nei	Nei	Nei
Eget disposisjonsfond likt akkumulert premieavvik	Ja			
Lånegjeld under 70%	Ja	Ja	Ja	Nei

Netto driftsresultat

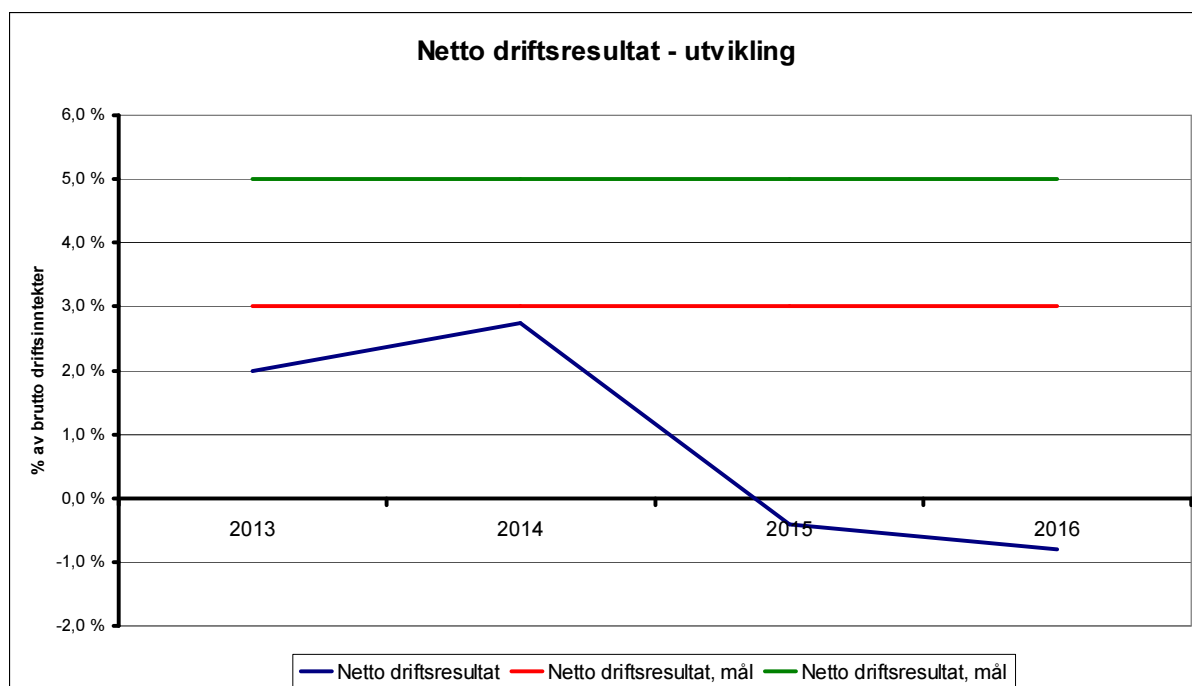
Økonomiplanen når ikke målet om netto driftsresultat på over 3% noen av årene. De siste års økonomiplaner har imidlertid beveget seg i denne retningen. Netto driftsresultat er likevel klart positivt i 2013 og -14. I 2015 og -14 er resultatet negativt. Dette skyldes økte driftskostnader til 30 institusjonsplasser ved VLMS og kommunens andel av driftskostnadene til intermediæravdelingen ved VLMS. Videre skyldes det at kapitalkostnadene øker som følge av økt lånegjeld og økt forventet rentenivå.

Netto driftsresultat utvikler seg slik:

	2013	2014	2015	2016
Netto driftsresultat, 1000 kr	9 711	13 495	-2 070	-3 994
Netto driftsresultat, % av brutto driftsinntekter	2,0 %	2,7 %	-0,4 %	-0,8 %

Figuren nedenfor viser netto driftsresultat i forhold til kommunestyrets mål om at dette skal utgjøre 3% og i forhold til den generelle anbefalingen om at det bør ligge i intervallet 3 – 5%.

² KS-043/12

Netto driftsresultat er lavere enn det målet kommunestyret har satt og også lavere enn det som er anbefalt. Dette skyldes at en har prioritert et større omfang på tjenesteytingen på kort sikt enn om en skulle oppnådd et bedre netto driftsresultat. Det innebærer imidlertid trangere rammer for drifta senere år.

Kommunen vil møte en ny – og utfordrende – økonomisk virkelighet fra 2015. Kommunen vil da få økte kostnader med anslagsvis 16 mill. kr innen pleie og omsorg (30 nye institusjonsplasser og intermedieravdeling). Deler av dette utgjør en pukkelkostnad som må ned ved at Aurdalshemen stenges når omsorgsboligene ved VLMS ta i bruk. Samtidig vil kapitalkostnadene øke betydelig i økonomiplanperioden.

Kommunen bør alt nå begynne tilpasningen til nye økonomiske rammer gjennom et bevisst arbeid med å redusere driftskostnadene. I den grad en vil benytte et større økonomisk handlingsrom i 2013 og -14, bør dette brukes til tiltak som reduserer de varige driftskostnadene. Et eksempel på dette vil være å øke omfanget av vedlikehold som gir reduserte framtidige drifts- og vedlikeholdskostnader.

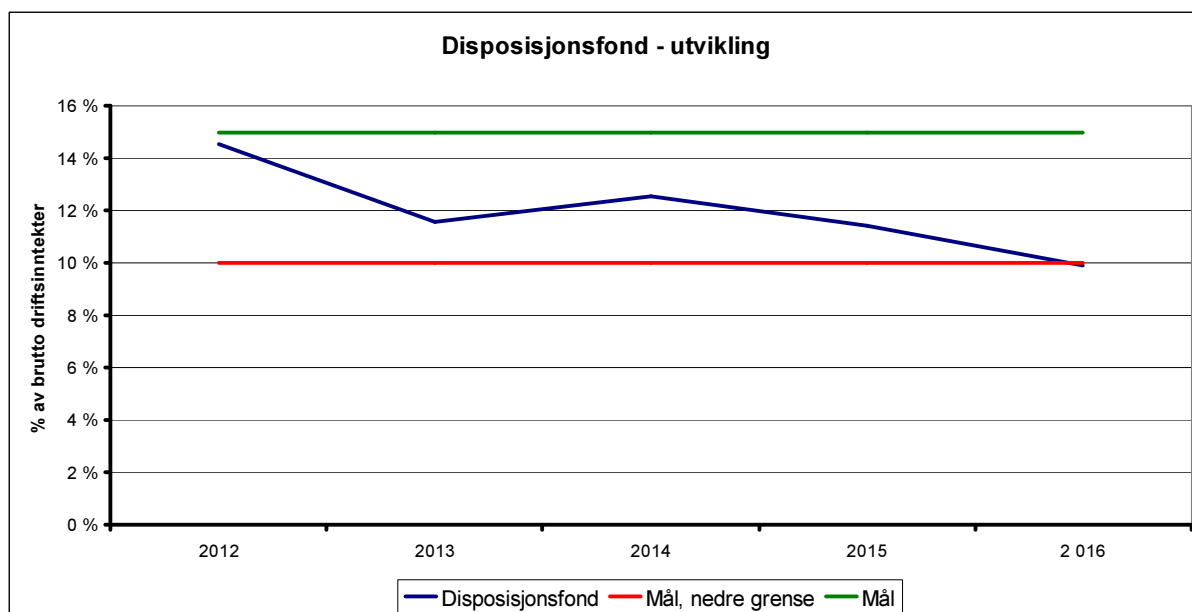
Disposisjonsfond

Disposisjonsfondet³ reduseres med 9 mill. kr i 2013. Det reduseres med samlet 16,4 mill. kr i økonomiplanperioden. Fondet ligger over minstenivået på 10% men under målet på 15%.⁴

	2013	2014	2015	2016
Disposisjonsfond, 1000 kr	56 366	61 637	56 425	49 289
Disposisjonsfond, % av brutto driftsinntekter	12 %	13 %	11 %	10 %

³ Ordinært disposisjonsfond.

⁴ Det er knyttet vesentlig usikkerhet til framtidige premieavvik og følgelig til avsetning til slike, noe som gjør budsjetteringen av nivået på disposisjonsfondet usikkert.

Et disposisjonsfond på 15% ville gjøre kommunen godt i stand til å takle endringer. Økte driftskostnader i siste halvdel av økonomiplanperioden tilsier at en burde bygge opp fondet til over 15% i løpet av 2013 og -14. Også det høye investeringsnivået med sterk vekst i kapitalkostnadene mot slutten og etter økonomiplanperioden, tilsier et høyere nivå enn 15%. Endelig trekker det forholdet at rentene nå er på et historisk lavt nivå som en ikke forventer vil vare, i samme retning.

Kommunestyret har vedtatt å avsette eller bruke av disposisjonsfond et beløp tilsvarende endringen i akkumulert premieavvik i året.

Lånegjeld

Lånegjelda er innenfor det taket kommunestyret har vedtatt på 70% av brutto driftsinntekter for de tre første årene i økonomiplanperioden. Lånegjelda går imidlertid så vidt over taket i 2016, jfr avsnittet "Lånegjeld" på s. 15.

Målet for lånegjeld er først og fremst et virkemiddel for å holde investeringsomfanget nede på et nivå som er forsvarlig i forhold til å ha tilstrekkelige ressurser til drift av tjenestene. Det vil videre være et insentiv til å ha en viss grad av egenkapitalfinansiering av investeringene.

Kommunens egne låneopptak ligger godt innenfor rammen. Imidlertid skal kommunen også betjene sin andel av et lån som eiendomsselskapet VLMS-E tar opp for å bygge Valdres lokalmedisinske senter (VLMS). Dette vil skje gjennom at kommunen betaler husleie til eiendomsselskapet. Dette er det tatt hensyn til i det vi kaller korrigert lånegjeld. Videre korrigeres lånegjelda for renter og avdrag på investeringer i regi av Kirkelig fellesråd og som vi etter kirkeloven har et økonomisk ansvar for.

Det ligger i kommunestyrets vedtak av tak for lånegjelda en mulighet til å korrigere lånegjelda for lån på selvkostområdene (vann og avløp).

2.2 Økonomiske hovedoversikter

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Administrativ ledelse	11 740	25 748	35 072	34 888	34 588	34 588
Stabsavdelingen	18 439	20 722	16 123	16 369	16 619	16 369
Økonomiavdelingen	2 007	4 805	4 588	4 588	4 588	4 588
Nord-Aurdal ungdomsskole	17 650	17 547	17 340	17 435	17 539	17 593
Aurdal skole	7 721	3 533	0	0	0	0
Fagernes skole	16 077	7 874	0	0	0	0
Leira skole	7 995	3 975	0	0	0	0
Nord-Aurdal barneskole	0	15 460	28 838	29 088	29 338	29 338
Barnehage	25 770	28 334	28 497	28 497	28 497	28 497
Hjemmetjenesten	35 501	36 950	37 186	37 186	37 186	37 186
Helse og omsorg	40 190	38 027	38 568	38 573	55 074	55 024
Miljøarbeidertjenesten ⁵	19 845	23 703	0	0	0	0
NAV	9 429	10 249	10 840	10 840	10 840	10 840
Familiens hus	24 804	25 531	51 619	51 619	51 619	51 619
Eiendom og kvalifisering	26 143	20 818	22 075	20 343	19 961	20 150
Teknisk drift	1 987	1 574	819	235	235	235
Areal og næring	4 787	4 916	5 261	5 261	5 406	5 441
Kultur og service	7 499	7 959	8 754	8 754	8 754	8 754
Finans	-277 584	-297 726	-305 580	-303 676	-320 244	-320 222
Totalt	0	0	0	0	0	0

Tabellen viser netto driftskostnader for de ulike virksomhetene (1000 kr). Budsjett for 2012 er budsjett inkl budsjettendringer gjennom året.

Økonomisk oversikt drift

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Driftsinntekter						
Brukerbetalinger	16 335	15 395	16 410	16 410	16 410	16 410
Andre salgs- og leieinntekter	72 005	58 254	60 149	61 180	61 683	61 683
Overføringer med krav til motytelse	73 821	47 095	58 133	58 112	58 112	58 112
Rammetilskudd	144 723	154 322	166 877	166 877	166 877	166 877
Andre statlige overføringer	31 139	28 096	27 740	27 687	27 634	27 581
Andre overføringer	5 501	1 307	1 312	1 312	1 312	1 312
Skatt på inntekt og formue	120 036	123 775	130 257	130 257	130 257	130 257
Eiendomsskatt	22 583	24 880	24 880	28 031	30 243	32 455
Andre direkte og indirekte skatter	8 556	8 337	2 129	2 129	2 129	2 129
Sum driftsinntekter	494 700	461 461	487 887	491 995	494 657	496 816
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	267 002	257 774	268 728	269 225	269 866	269 670
Sosiale utgifter	47 829	56 796	64 259	64 254	64 254	64 254
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	64 868	53 436	54 563	52 972	53 088	53 312
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	38 102	36 496	39 387	39 592	56 206	56 156
Overføringer	26 419	30 053	30 307	30 307	30 007	30 007
Avskrivninger	18 456	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Fordelte utgifter	-332	0	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	462 343	449 555	472 244	471 350	488 421	488 399
Brutto driftsresultat	32 357	11 906	15 643	20 645	6 236	8 417
Finansinntekter						
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	6 114	5 040	5 228	5 228	5 228	5 228
Gevinst på finansielle instr. (omløpsmdl.)	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	204	299	299	299	299	299
Sum eksterne finansinntekter	6 318	5 339	5 527	5 527	5 527	5 527
Finansutgifter						
Renteutgifter, provisjoner og andre fin.utg.	9 795	13 057	10 375	11 237	11 754	15 582
Tap på finansielle instr. (omløpsmidl.)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	14 278	13 974	15 601	15 957	16 596	16 873
Utlån	224	483	483	483	483	483
Sum eksterne finansutgifter	24 297	27 514	26 459	27 677	28 833	32 938
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-17 980	-22 175	-20 932	-22 150	-23 306	-27 411
Motpost avskrivninger	18 456	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Netto driftsresultat	32 833	4 731	9 711	13 495	-2 070	-3 994
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbr.	34 337	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	6 477	0	0	0	1 558
Bruk av bundne fond	7 149	2 775	4 057	4 057	4 057	4 057
Bruk av likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
Sum bruk av avsetninger	41 486	9 252	4 057	4 057	4 057	5 615
Overført til investeringsregnskapet	10 986	5 000	0	0	0	0
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbr.	0	0	0	0	0	0
Avsatt til disposisjonsfond	36 884	6 652	11 569	15 353	-212	-578
Avsatt til bundne fond	8 295	2 331	2 199	2 199	2 199	2 199
Avsatt til likviditetsreserven	0	0	0	0	0	0
Sum avsetninger	56 165	13 983	13 768	17 552	1 987	1 621
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	18 154	0	0	0	0	0

Økonomisk oversikt investering

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Inntekter						
Salg av driftsmidler og fast eiendom	2 954	6 000	10 026	1 200	5 650	0
Andre salgsinntekter	202	0	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	5 056	0	0	0	0	16 800
Statlige overføringer	214	0	0	0	0	0
Andre overføringer	2 388	0	0	0	0	0
Renteinntekter, utbytte og eieruttak	1	0	0	0	0	0
Sum inntekter	10 814	6 000	10 026	1 200	5 650	16 800
Utgifter						
Lønnsutgifter	4	0	0	0	0	0
Sosiale utgifter	0	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	53 981	68 604	28 354	24 690	17 700	85 900
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	4	0	0	0	0	0
Overføringer	10 985	0	0	0	0	0
Renteutgifter og omkostninger	1	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	0	0	0	0	0	0
Sum utgifter	64 975	68 604	28 354	24 690	17 700	85 900
Finansstransaksjoner						
Avdrag på lån	127	0	0	0	0	0
Utlån	156	0	0	0	0	0
Kjøp av aksjer og andeler	1 735	5 000	4 000	1 000	1 000	1 000
Dekning av tidligere års udekket	52	0	0	0	0	0
Avsatt til ubundne investeringsfond	7	0	0	0	0	0
Avsatt til bundne investeringsfond	839	0	0	0	0	0
Avsatt til likviditetsreserve	0	0	0	0	0	0
Sum finansieringstransaksjoner	2 916	5 000	4 000	1 000	1 000	1 000
Finansieringsbehov	57 077	67 604	22 328	24 490	13 050	70 100
Dekket slik:						
Bruk av lån	13585	48333	8901	15972	6930	49340
Salg av aksjer og andeler	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån	753	0	0	0	0	0
Overført fra driftsbudsjettet	10986	10271	3879	3518	1120	15760
Bruk av tidligere års udisponert	0	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	7	9000	9548	5000	5000	5000
Bruk av bundne driftsfond	163	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne investeringsfond	2386	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0	0	0
Sum finansiering	27 881	67 604	22 328	24 490	13 050	70 100
Udekket/udisponert	-29 197	0	0	0	0	0

2.3 Driftsbudsjett

Generelt

Det er for 2013 budsjettert med brutto driftinntekter på 487,9 mill. kr. Dette er en vekst på 5,7 % fra 2012. Brutto driftsutgifter er på 472,2 mill. kr, som er en økning på 5,1 %.

Frie inntekter

Frie inntekter er definert som sum av rammetilskudd og skatt av inntekt og formue. Budsjettet for frie inntekter tar utgangspunkt i statsbudsjettet og er basert på prognosemodellen til KS. Det er nyttet det alternativet i modellen der anslag på skatteinntekt baseres på det relative skattenivået de tre siste årene.

Anslaget for skatteinntekt er lagt noe lavere enn prognosemodellen for å ta hensyn til usikkerhet knyttet til nasjonal og lokal skattevekst.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Rammetilskudd	133 714	145 305	146 896	146 896	146 896	146 896
Inntektsutjevning	11 009	9 017	19 981	19 981	19 981	19 981
Skatt på inntekt og formue	120 036	130 000	130 257	130 257	130 257	130 257
Sum frie inntekter	264 759	284 322	297 134	297 134	297 134	297 134

Kraftinntekter

Kommunen har konsesjonskraft og andre rettigheter til å ta ut kraft. Dette utgjør 30 GWh. Kommunen har gjort avtale med Valdres energi om å selge kraften for kommunen.

Kraftmarkedet svinger mye og det er derfor stor usikkerhet knyttet til et anslag for framtidige inntekter. Budsjettet er basert på prognoser utarbeidet for kommunen av Valdres energi (VEAS) og på hvordan kraft i 2013 er priset på børsen på budsjetteringstidspunktet. Prognosen fra VEAS er gitt i tre alternativ, vått 18,8 øre/kWh, normal 28,6 øre/kWh og tørt 37,6 øre/kWh. I budsjettet er det lagt til grunn markedets prising av kraft i hele 2013, 27,2 øre/kWh⁶. Prisen kommunen betaler for kraften er for 2013 anslått av VEAS til 10,6 øre/kWh.

Dette gir en inntekt på 5,0 mill. kr og en skattekostnad som er anslått til 0,4 mill. kr. Salg av konsesjonskraft er skattefri, mens kommunen betaler skatt på salg av avtalekraft.

Kommunen har videre inntekter i form av konsesjonsavgifter og reguleringserstatninger. Disse er budsjettert med 2,1 mill. kr årlig og avsettes på fond.

Markedets prising av kraft er benyttet i budsjetteringen både av kraftinntekter og kjøp av strøm. Endrede strømpriser vil slå ut både på inntektene og utgiftene til kommunen, høyere kraftpriser vil gi en netto gevinst for kommunen fordi en selger om lag 30 GWh og kjøper om lag 15 GWh årlig.

⁶ Kilde: NASDAQ ENOYR-13 den 09.11.2012.

Andre inntekter

Det er budsjettet med eiendomsskatt fra verk og bruk på 11,3 mill. kr og fra annen fast eiendom på 13,6 mill. kr. Satsen for alminnelig eiendomsskatt blir ikke økt i 2013 og blir 3,0 promille. For å oppnå den økningen i inntekter som ligger i kommunestyrets vedtak, må satsen økes med 0,75 promille i 2014 og 0,5 promille i hvert av de påfølgende år.

Det er budsjettet med andre overføringer fra staten på 9,3 mill. kr i 2013. Dette er tilskudd til bosetting av flyktninger og tilskudd knyttet til reform 97 i grunnskolen, rentekompensasjon skolebygg og kompensasjonstilskudd omsorgsboliger. Integreringstilskuddet utgjør den største inntekten. Det er lagt til grunn at kommunen i 2013 bosetter 10 flyktninger (8 enslig voksne og 2 andre voksne), og tilskuddet er budsjettet med 7,0 mill. kr.

Det er budsjettet med renteinntekter på 4,1 mill. kr, herav 1,2 mill. kr i rente på ansvarlig lån til ValdresEnergi AS. Det er budsjettet ut fra samme forutsetninger mht. markedsrente som for renteutgiftene (se s. 16) og med de innskuddsvilkårene kommunen har i ny hovedbankavtale. Det er vesentlig usikkerhet knyttet til både rentenivå og rentebærende saldo. Det er budsjettet med 1,0 mill. kr i utbytte.

Lønnskostnader

Fastlønn er budsjettet på grunnlag av hjemler og faktisk årslønn i disse pr 01.01.2013 (etter sentrale og lokale lønnsforhandlinger 2012). Dette gir en høy presisjon på fastlønnsbudsjettet.

Årslønnsveksten er basert på SSB sin prognose på 3,7% vekst fra 2012 til -13, denne prognosen er korrigert med en margin på 0,5% og et overheng på 2,6%. Dette gir en avsetning for lønnsvekst i 2013 på 4,9 mill. kr (inkl. pensjonspremie og arbeidsgiveravgift). I tillegg er det satt av 1,0 mill. kr i lønnsvekst på faste tillegg.

Når resultatet av de ulike lønnsoppgjør er kjent, overføres avsetninger til hvert virksomhetsområde. Dette gir virksomhetene mest mulig korrekt lønnsbudsjett.

Det er ikke budsjettet med utgifter til sykevikarer (i samsvar med praksisen tidligere år), dvs. at slike utgifter må dekkes med inntekter i form av refusjoner og mindreforbruk ved vakanser. På kommunenivå gir dette en realistisk balanse. Kommunestyrets vedtak om å redusere vikarkostnadene med 1,3 mill. kr er innarbeidet, storparten er fordelt på de ulike virksomhetene og inndekningen vil variere.

For å kompensere for usikkerhet i lønnsbudsjettet er fastlønnsbudsjettet også for 2013 noe forsiktig, i den forstand at det heller ikke i år er gjort nedtrekk i dette for erfaringsmessige vakanser i forbindelse med nyrekruttering, ulønna permisjoner og lignende.

Pensjonskostnadene er budsjettet i samsvar med prognoser fra KLP og SPK. Usikkerhet, bla. knyttet til den generelle finansielle utviklinga, gjør at det er vesentlig usikkerhet knyttet til budsjettet for pensjonskostnader. Det er satt av en reserve på 7,3 mill. kr for å håndtere usikkerhet knyttet til pensjon. Avsetningen er stor, større enn tidligere år. Dette skyldes at kommunen for 2013 skal avsette differansen mellom premieavvik og amortisering av tidligere års premieavvik⁷, denne avsetningen er prognosert til 4,5 mill. kr og ligger inne i denne reserven.

⁷ Dette følger av mål for økonomiske resultat fastsatt av kommunestyret i sak KS-043/12.

2.4 Investeringer

Nord-Aurdal kommune står overfor store investeringsbehov, først og fremst for å ta igjen et vedlikeholdsetterslep som har bygd seg opp over flere tiår. Økonomiplanen inneholder et ekspansivt investeringsprogram. Samtidig er det store, nødvendige investeringer som er planlagt å gjennomføre etter økonomiplanperioden. Av den grunn er det i avsnittet 2.7 Langsiktig investeringsplan på s. 17 vist en investeringsplan for 7 år, 2013 – 2019.

En så vidt langsiktig investeringsplan vil inneholde vesentlig usikkerhet mht. framdrift og kostnad på prosjektene. Videre vil den være gjenstand for fornyet vurdering ved behandlingen av senere økonomiplaner.

Nord-Aurdal kommune trenger å gjennomføre følgende større og høyt prioriterte investeringer:

- Nord-Aurdal ungdomskole og Valdreshallen – opprusting
- Kulturhuset og rådhuset – opprusting
- Omsorgsboliger og lokaler for hjemmetjenesten, Fagernes

I tillegg ligger allerede i Økonomiplan 2012 – 2015 driftslokaler for teknisk drift og 30 institusjonsplasser og intermediæravdeling (i regi av VLMS-E).

For ikke å få et investeringsomfang og en lånegjeld som er høyere enn det en vurderer som forsvarlig, er to av disse prosjektene plassert etter økonomiplanperioden. Det gjelder NAUS med hoveddelen av kostnaden i 2016 og -17 og kulturhuset og rådhuset med bygging i 2019.

Tabellen nedenfor viser de investeringene som er innarbeidet i økonomiplanen (i 1000 kr):

Prosjekt	2013	2014	2015	2016	Sum
KLP, egenkapitalinnskudd	1 000	1 000	1 000	1 000	4 000
Brann, utskifting av bil	1 200	0	0	0	1 200
Brann, utskifting av stigebil	0	0	5 000	0	5 000
Brann, utstyr redning	63	250	0	0	313
Driftslokaler for teknisk drift	10 000	8 750	0	0	18 750
Opprusting av veger	2 750	2 500	2 500	2 500	10 250
Opprusting av veg, rundkjøring Leira	1 940	0	0	0	1 940
Vann og avløp, rehabilitering	5 320	7 000	7 000	7 000	26 320
Vann og avløp, etablere overvåkingssystem	500	0	0	0	500
Trafikksikringstiltak NABS, fortau Øvrevegen	400	0	0	0	400
Skilte gatenavn (adresseringsprosjektet)	2 000	0	0	0	2 000
Blåbærmyra, tilstandsrapport og prosjektering	150	90	0	0	240
Nødstrømsforsyning	400	0	0	0	400
Valdres storhall, kjøp av aksjer	3 000	0	0	0	3 000
Geovekst	0	100	100	100	300
NAUS, ventilasjon, klimaskall og enøk	0	0	2 100	15 000	17 100
VLMS, inventar og utstyr	0	5 500	0	0	5 500
Omsorgsboliger (20 stk.) og lokaler hjemmetj., Fagernes	0	500	1 000	61 300	62 800
Ombygging Vesletveit, for helsestasjon og fysioterapi	313	0	0	0	313
Videokonferanseutstyr (Telemed Valdres)	225	0	0	0	225
Sum	29 260	25 690	18 700	86 900	160 550

Det er videre to prosjekter som er startet opp, men ikke blir ferdigstilt i 2012. Det løyves midler til disse som følger:

Prosjekt	2 013	2 014	2 015	2 016	Sum
Ombygging gamle Leira skule, bygging produksjonshall	1 093	0	0	0	1 093
Energiøkonomisering, EPC-kontrakter	2 000	0	0	0	2 000
Sum	3 093	0	0	0	3 093

Investeringsprosjektene er beskrevet i kapittel ”17 Vedlegg I: Investeringsprosjekter” på s. 89.

Finansiering av investeringene

Investeringene er finansiert slik tabellen nedenfor viser (i 1000 kr):

	2013	2014	2015	2016	Totalt
Finansieringsbehov	32 353	25 690	18 700	86 900	163 643
Egenkapital:					
Inntekt, salg eiendom	10 026	1 200	5 650	0	16 876
Refundert mva (investeringer)	3 879	3 518	1 120	15 760	24 277
Prosjektavh. inntekter (tilskudd)	0	0	0	16 800	16 800
Egenkapital fra drift (disposisjonsfond)	9 548	5 000	5 000	5 000	24 548
Sum egenkapital	23 453	9 718	11 770	37 560	82 501
Lån:	8 900	15 972	6 930	49 340	81 142
Sum finansiering	32 353	25 690	18 700	86 900	163 643

Det er budsjettert med å bruke 10,0 mill. kr i 2013 av inntekter fra salg av eiendom. Dette er både inntekter i 2012 som forventes ikke å være brukt før 2013 og inntekter som er forventet i 2013. Inntekter fra frivillig vern i kommuneskogen er inkludert i finansieringa, det er lagt til grunn at en ikke skal selge kommuneskog.

Det er budsjettert med tilskudd fra Husbanken til bygging av 20 omsorgsboliger etter satsen for 2013 slik den ligger i forslag til statsbudsjett.

Det er budsjettert med bruk av egenkapital (fra disposisjonsfondet) med 9,5 mill. kr i 2013 og 5,0 i hvert av de påfølgende årene.

Der er lagt til grunn at all merverdiavgiftskompensasjon på investeringsprosjekter overføres til investeringsregnskapet. Dette er i samsvar med hvordan kommunen har ført regnskapet for 2011 og budsjettert i 2012. Fra 2014 er dette et lovkrav.

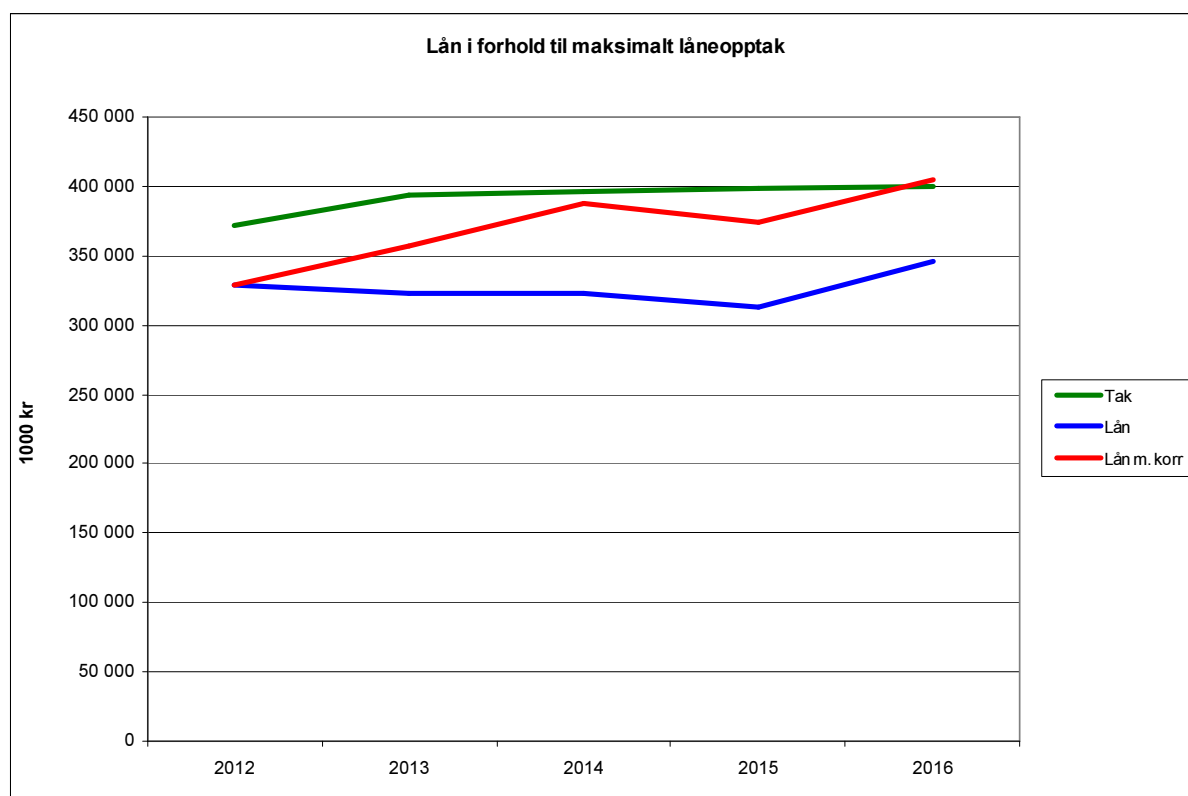
2.5 Lånegjeld

Økonomiplanen gir slik utvikling i kommunens lånegjeld⁸ (i 1000 kr):

	2013	2014	2015	2016
Lånegjeld 1. jan	329 364	322 663	322 678	313 012
- avdrag	-15 601	-15 957	-16 596	-16 873
+ nye lån	8 900	15 972	6 930	49 340
Lånegjeld 31. des	322 663	322 678	313 012	345 478

Kommunestyret har vedtatt et mål for maksimal lånegjeld. Dette er et virkemiddel for å holde investeringsomfanget på et nivå som ikke gir for stramme rammer for driftsutgifter til tjenesteytinga.

Grafen nedenfor viser utviklinga i lånegjeld holdt opp mot målet om at lånegjelden ikke skal overstige 70% av brutto driftsinntekter, etter at en har tatt hensyn til indirekte kapitalkostnader kommunen har på lån tatt opp av andre.

Det er korrigert lånegjeld som skal ligge under taket på 70% (under den grønne linja i grafen). Kommunens lånegjeld er her tillagt den andelen av et lån i eierskapet til VLMS som

⁸ Dette er lånegjeld Nord-Aurdal kommune sjøl har tatt opp. Denne lånegjelden er lavere enn den korrigerte lånegjelda som skal ligge under 70% av driftsinntektene, se nedenfor.

kommunen betjener gjennom husleie.⁹ Videre er det lagt til renter og avdrag på lån til investeringer i regi av Kirkelig fellelsråd.¹⁰

Figuren viser at kommunens egne lån ligger klart under taket for lånegjeld. Korrigert lånegjeld ligger under taket, men tett opptil dette. I 2016 ligger lånegjeld så vidt over taket.

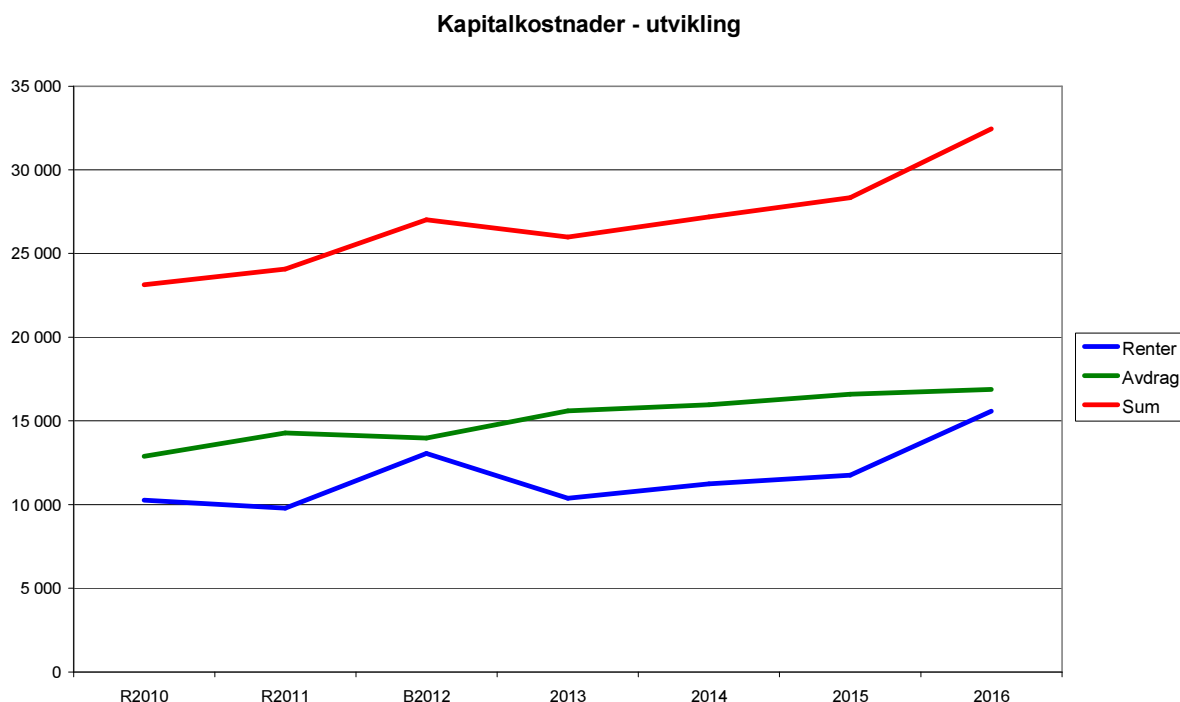
2.6 Finansielle utgifter

Norges Banks prognose for utvikling av styringsrenta¹¹ og for margin mellom styringsrente og NIBOR, er lagt til grunn for budsjettering av renteinntekter og –utgifter. På innlån er det lagt en margin mellom 3 mnd NIBOR og lånerente på 0,1 prosentpoeng i samsvar med kommunens lån p.t. Det gir følgende lånerente:

	2012	2013	2014	2015
Lånerente	2,63 %	3,18 %	3,55 %	5,00 %

Det er budsjettert med avdragstid på 25 år i samsvar med prinsipp nedfelt i økonomiplanen for 2011 – 2014.

Grafen nedenfor viser utviklingen i kapitalkostnader fra regnskap 2010, budsjett for 2011 og i planperioden (tall i 1000 kr):

⁹ Det er lagt til grunn en investering i eiendomsselskapet på om lag 205 mill. kr og tilskudd til korttidsavdelingen og intermedieravdelingen og at kommunen leier anslagsvis 33% av arealet (inkludert vår andel av intermedieravdelingen).

¹⁰ Dette gjelder utskifting av ovner i 3 kirker med til sammen 0,9 mill. kr. Til disse har fellelsrådet fått tilsagn om rentekompensasjon, det er derfor bare avdragskostnader som er lagt inn. Dette er investeringer kommunen forplikter seg til å gjøre fellelsrådet i stand til å bære, men som skal tas innenfor rammebevilgningen til kirkelig fellelsråd.

¹¹ Pengepolitisk rapport nr. 3 2012, 31. oktober 2012.

Kapitalkostnadene i økonomiplanperioden (i 1000 kr) er som følger:

	R2010	R2011	B2012	2013	2014	2015	2016
Renter	10 260	9 795	13 057	10 375	11 237	11 754	15 582
Avdrag	12 878	14 278	13 974	15 601	15 957	16 596	16 873
Sum	23 138	24 073	27 031	25 977	27 195	28 351	32 456

Kommunen får i 2016 en økning i samla kapitalkostnader på 8,4 mill. kr sammenlignet med regnskapet 2011 (5,4 mill. kr i forhold til budsjett 2012). Dette vil bringe Nord-Aurdal inn i en helt ny økonomisk situasjon med en betydelig utfordring i å tilpasse tjenesteytinga til en tilsvarende reduksjon i rammene for drifta.

2.7 Langsiktig investeringsplan

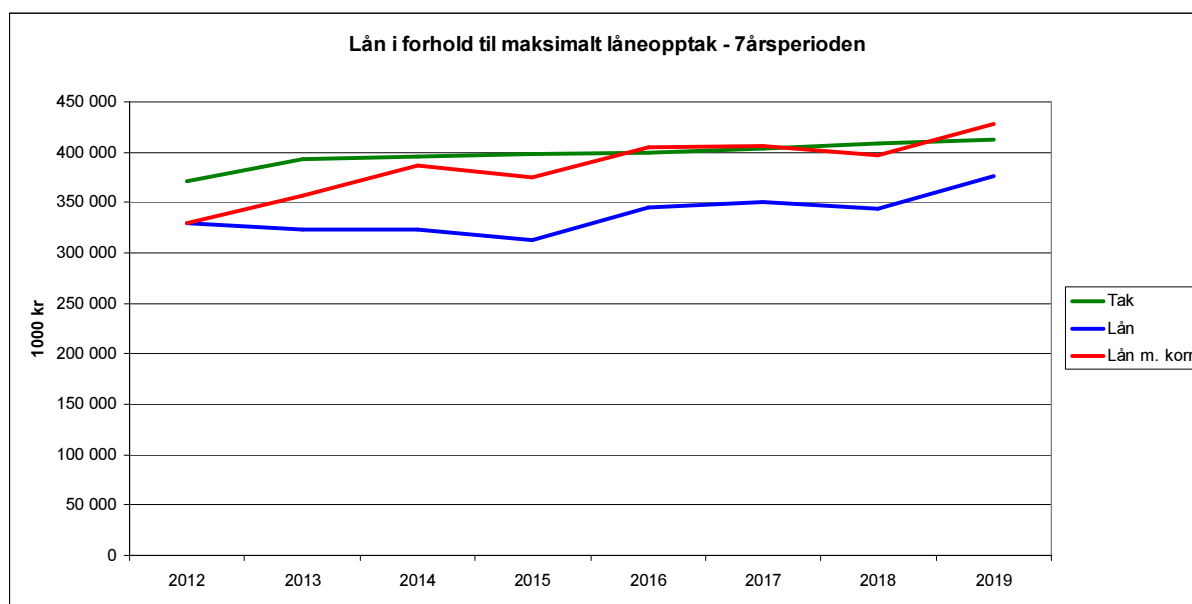
Opprusting av kulturhuset og rådhuset med nytt ventilasjonsanlegg, nytt klimaskall og enøktiltak er et prioritert investeringsprosjekt som det innenfor en ansvarlig ramme ikke er funnet rom for i økonomiplanperioden. Videre ligger deler av investeringskostnaden på NAUS utenfor planperioden. Tabellen nedenfor viser hvordan disse prosjektene er tenkt plassert i 7-årsperioden.

Prosjekt	2 013	2 014	2 015	2 016	2 017	2 018	2 019	Totalt
KLP, egenkapitalinnskudd	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	7 000
Brann, utskifting av bil	1 200							1 200
Brann, utskifting av stigebil			5 000					5 000
Brann, utstyr redning	63	250						313
Driftslokaler for teknisk drift	10 000	8 750						18 750
Opprusting av veger	2 750	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	2 500	17 750
Opprusting av veg, rundkjøring Leira	1 940							1 940
Vann og avløp, rehabilitering	5 320	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	47 320
Vann og avløp, etablere overvåkingssystem	500							500
Trafikksikringstiltak NABS, fortau Øvrevegen	400							400
Skilte gatenavn (adreseringsprosjektet)	2 000							2 000
Blåbærmyra, tilstandsrapport og prosjektering	150	90						240
Nødstrømsforsyning	400							400
Valdres storhall, kjøp av aksjer	3 000							3 000
Geovekst	0	100	100	100	100	100	100	600
NAUS, ventilasjon, klimaskall og enøk			2 100	15 000	15 000			32 100
Rådhuset, ventilasjon, klimaskall og enøk						2 100	52 000	54 100
VLMS, inventar og utstyr		5 500						5 500
Omsorgsboliger (20 stk.) og lokaler hjemmetj., Fagernes		500	1 000	61 300				62 800
Ombygging Vesletveit, for helsestasjon og fysioterapi	313							313
Videokonferanseutstyr (Telemed Valdres)	225							225
Ombygging gamle Leira skule, bygging produksjonshall	1 093							1 093
Energiøkonomisering, EPC-kontrakter	2 000							2 000
Sum	32 353	25 690	18 700	86 900	25 600	12 700	62 600	264 543

Det er ikke funnet plass før 2020 til innvendig renovering av NAUS og Valdreshallen eller kulturhuset og rådhuset. Det er videre ikke funnet rom til investeringer i ytterligere omsorgsboliger på tomte til nåværende Aurdalsheimen eller til riving av denne. Det er heller ikke funnet rom for renovering av Blåbærmyra, men satt av midler til en tilstandsrapport og til prosjektering av slik renovering.

Lånegjeld – langsiktig

Den langsiktige investeringsplanen gir følgende utvikling i lånegjeld sammenlignet med lånetaket:

Som det framgår ligger lånegjelda over taket på 70% i årene 2016 og 2019. Avviket er henholdsvis på 4 og 15 mill. kr.

2.8 Fond – avsetning og bruk

Tabellen nedenfor viser utviklingen i disposisjonsfondet i økonomiplanperioden (i 1000 kr):

	2013	2014	2015	2 016
Fond pr 1. januar	65 645	56 366	61 637	56 425
Ordinær avsetning	11 569	15 353		
Avsetning til premieavvik	-11 300	-5 082		
Finansiering av investeringer	-9 548	-5 000	-5 000	-5 000
Saldering av drift	0	0	-212	-2 136
Fond pr 31. desember	56 366	61 637	56 425	49 289

De relativt store avsetningene i 2013 og – 14 skyldes positiv balanse disse årene. I 2016 må det imidlertid nyttes 2,1 mill. kr for å saldere drifta og uten reduksjoner i kostnadene, er dette behovet forventet å øke etter økonomiplanperioden (grunnet økt lånegjeld). Dette er ikke bærekraftig og innebærer at kostnadene i drifta må reduseres vesentlig (senest) fra 2016.

Tabellen viser at en nytter 9,5 mill. kr i egenkapital fra disposisjonsfondet i finansieringa av investeringer i 2013 og 5 mill. kr hvert av de påfølgende åra i økonomiplanperioden.

Avsetningen til særskilt disposisjonsfond for premieavviket er det knyttet vesentlig usikkerhet til.

2.9 Finansforvaltning

Finansforvaltningen skjer i samsvar med reglementet¹².

Økonomiplanen bygger på at finansaktiva er plassert i form av innskudd i bank. Den bygger videre på at lån er ordinære banklån med flytende rente, ett fastrentelån på 20 mill. kr og de 3 rentebytteavtalene som er inngått, med ulik løpetid og til sammen 150 mill. kr.

2.10 Oppsummering

Nord-Aurdal kommune vil møte en ny økonomisk virkelighet fra 2015.

Kapitalkostnadene vil øke med mer enn 8 mill. kr fra 2011 grunnet et ekspansivt investeringsprogram og et forventet mer normalt (høyere) rentenivå. Videre får kommunen økte driftskostnader innen pleie og omsorg, knyttet til nye institusjonsplasser og intermediæravdeling.

For å ha en solid økonomi når en møter disse utfordringene er det viktig å ha et godt netto driftsresultat de foregående år og at disposisjonsfondet økes, helst til over 15%.

Det er avgjørende viktig at kommunen starter arbeidet med å tilpasse drifta til nye og trangere rammer og at dette gjøres før 2015. Det er særlig de varige driftskostnadene det er viktig å redusere, mens relativt romsligere rammer i 2013 og -14 gjør det mulig å ta engangskostnader som vil redusere driftskostnadene senere år (slik som ekstraordinært vedlikehold).

¹² Reglement for finansforvaltning, vedtatt av kommunestyret 17.02.2011.

3 Organisasjon

3.1 Organisasjonsutvikling

Sammenslåingen av Aurdal, Leira og Fagernes skoler ble gjennomført ved åpningen av Nord-Aurdal barneskole ved skolestart 2012. Samlingen og sammensmeltingen av tre elevflokker og tre lærerkollegier har vært svært vellykket. Byggingen av en skoleorganisasjon er likevel et langsiktig arbeid som vil kreve store ressurser også i 2013. Langsiktig, planmessig jobbing med tanke på kulturbygging, elevsyn og læringssyn er sentrale stikkord i dette arbeidet.

Det gjennomføres behovsanalyser når lederstillinger blir ledige i organisasjonen. I 2012 ble slike analyser utført da virksomhetslederne for kultur og service samt teknisk drift varslet at de ville gå av med pensjon. Begge disse analysene konkluderte med at virksomhetene i sine hovedtrekk skulle fortsette som før.

For teknisk drift la behovsanalysen grunnlaget for at rådmannen gjorde følgende beslutning i kraft av tildelegert myndighet til å vedta organiseringen av kommunens administrasjon og organisering av virksomhetene:

- det opprettes en 100 pst. stilling som brannsjef ved omdisponering av ressurser internt
- vaktmester- og renholdstjenestene overføres på sikt til teknisk drift – i rådmannens forslag til økonomiplan for 2013-2016 skal investeringsprogrammet bygge på at lokaler til tekniske tjenester på Breiset skal romme vaktmester og renhold

Behovsanalysen for kultur og service la grunnlaget for at rådmannen gjorde følgende beslutning:

- Boligkontorfunksjonen med hensyn til utleie av kommunens boligmasse overføres fra kultur og service til eiendom og kvalifisering, for å oppnå et mer samlet ansvar for utnyttelsen av boligmassen
- Frivilligsentralen og Epleby overføres fra familiens hus til kultur og service fordi disse like naturlig hører til kultur og service, og dette vil styrke en av kommunens mindre virksomheter
- Valdreshallen og svømmehallen overføres fra kultur og service til Nord-Aurdal ungdomsskole fordi dette anlegget ved etableringen av Nord-Aurdal barneskole får en enda sterkere tilknytning til skolesiden

I 2012 har virksomhetsleder i familiens hus også vært konstituert som virksomhetsleder for miljøarbeid. Basert på prosjektet Organiseringen av helse-, omsorgs- og velferdstjenestene fra 2012 og 2015 har rådmannen konkludert med at denne ordningen gjøres permanent, ved at virksomhetene familiens hus og miljøarbeid får samme virksomhetsleder.

Virksomhet	Årsverk 31.12.2010	Årsverk 01.01.2011	Årsverk 01.01.2012	Årsverk 01.01.2013	Årsverk 31.12.2013
Rådmannen	7,80	6,80	6,00	5,00	5,00
Staben	27,41	27,41	16,24	15,35	15,35
Økonomiavdelingen	0,00	0,00	12,20	12,80	12,80
Ungdomsskolen	29,24	29,24	28,34	27,30	27,89
Barneskolen	57,56	57,56	57,15	49,29	49,29
Barnehager	67,64	67,64	65,80	64,05	64,05
Hjemmetjenesten	54,83	55,43	57,43	53,93	53,31
Helse og omsorg	82,69	85,29	84,27	83,75	84,25
Miljøarbeid	54,65	60,33	60,55	59,55	57,25
NAV Valdres	5,10	5,10	5,10	13,80	14,30
Familiens Hus	39,28	38,98	39,98	38,10	37,87
Eiendom og kvalifisering	47,44	40,26	40,41	36,99	36,08
Teknisk drift	20,67	21,17	21,17	21,17	20,87
Areal og Næring	10,50	10,50	10,50	10,50	11,50
Kultur og service	14,44	14,84	15,61	17,61	17,13
Totalt NAK	519,25	520,55	520,75	509,22	506,93
Interkommunale		48,35		62,53	
Kommunale		472,20		446,69	

3.2 Den digitale kommunen – elektronisk utviklingsarbeid

Kommuneloven § 23 bestemmer at rådmannen har plikt til å sørge for en betryggende internkontroll. Gjennom 2011 og 2012 har en omfattende prosess knyttet til vurdering og anskaffelse av et helhetlig system for kvalitetssikring vært gjennomført. Neste trinn består i utvelgelse av system. Planen er at et nytt system skal tas i bruk våren 2013, med en oppfølgings- og implementeringsfase første halvår.

Det arbeides med innføring av et elektronisk delegasjonsreglement. Dette er et produkt fra Kommuneforlaget som gir en fullstendig oversikt over de lover og forskrifter som en kommune må forholde seg til. Det viser hvordan myndigheten er delegert fra kommunestyret og ut til den enkelte enhet/leder/medarbeider. Det er ikke funnet midler til dette i økonomiplanperioden. En innføring av elektronisk delegasjonsreglement vil derfor være avhengig av skjønnsmidler eller andre eksterne midler.

Gjennom IKT Valdres har valdreskommunene bestemt seg for å abonnere på Gyldendal Rettsdata og på Visma reiseregning fra og med 2013. Gyldendal Rettsdata gir den enkelte saksbehandler lett tilgang på relevante kilder knyttet til eget saksfelt og vil bidra til ensartet praksis og derved heve rettssikkerheten for borgerne. Visma reiseregning innebærer at reiseregningene blir elektroniske og strømlinjeformer behandlingen av disse, både for regningsutsteder og for kommunen.

Kommunens hjemmeside på internett er under oppgradering i samarbeid med andre valdreskommuner. Målet er å innføre ny design en gang utpå nyåret i 2013. Det skal da bli enklere for brukerne å finne det innholdet de søker, samtidig som innholdet blir forbedret og oppdatert jevnlig.

3.3 Endret rapportering til formannskap og kommunestyre

Basert på utfordringene Nord-Aurdal kommune tidligere hadde med økonomisk styring, har rådmannens rapportering om driften gjennom året i 2010, 2011 og 2012 til formannskap og kommunestyre vært gjort gjennom økonomirapporter som har fokusert på budsjettkontroll og måloppnåelse med hensyn til tilstedeværelse. Nord-Aurdal kommune har nå stabil drift og god økonomisk styring. Rådmannen finner derfor tidspunktet riktig til å endre rapporteringen til kommunestyre og formannskap fra en økonomirapportering til en virksomhetsrapportering i 2013. Ved en virksomhetsrapportering vil det i tillegg til budsjettkontroll og tilstedeværelse bli fokusert på andre sentrale forhold ved driften og tjenesteproduksjonen. En overgang til virksomhetsrapportering vil understøttes av et helhetlig system for kvalitetsstyring.

3.4 Ledelse, kompetanseheving og motivasjon

I 2010 ble det gjennomført virksomhetslederutvikling, i 2011 gjennomførte rådmannsteamet lederutviklingsprogrammet *Krefter i bevegelse*, og i 2011-2012 ble et mellomlederutviklingsprogram gjennomført. I 2013 skal hele ledelsen i Nord-Aurdal kommune på administrativ side gjennomføre det felles lederutviklingsprogrammet Veksthuset. Det blir obligatorisk deltakelse fra rådmann, kommunalsjefer, økonomisjef, stabsleder, virksomhetsledere og avdelingsledere, i alt cirka 50 personer. *Veksthuset* bygger på en prosessorientert arbeidsform med til sammen fem samlinger. Her kombineres teori, tilrettelagt trening og erfaringsbasert læring innenfor ledelse. Begrepet lærende organisasjon er et stikkord for dette opplegget. De som vil, kan ta høgskoleeksamen som gir 30 studiepoeng etter endt studium.

Det har i 2011 og 2012 vært arbeidet noe med videreutvikling av kommunens rutiner for saksbehandling, med basis i saksbehandlingssystemet Acos websak. Politikerportalen, som ble tatt i bruk i februar, er en modul i dette systemet. Arbeidet med utvikling av de administrative saksbehandlingsrutinene blir videreført i 2013. Nye saksbehandlingsrutiner vil ivareta kravet om ta inn folkehelseperspektivet i saksbehandlingen der det er relevant.

Andre kompetansehevende tiltak i 2013 er strategisk kompetansestyring regionalt og lokalt, AMU-midler, veilederkorps, mastere som blir tatt i organisasjonen og videreutdanning av lærere. Det er behov for større ressurser, men ikke funnet midler til dette i økonomiplanperioden.

3.5 Økt tilstedeværelse

Organisasjonen har følgende mål for sykefravær i de ulike virksomhetene i 2013:

Virksomhet	Mål 2013	Mål 2012
Rådmann	3%	3%
Stabsavdeling	8%	8%
Økonomiavdeling	3%	6%
Ungdomsskole	8,0 %	7,0 %
Barneskole	8,0 %	
Barnehage	12,0 %	12,0 %
Hjemmetjenesten	11,0 %	12,0 %
Helse og omsorg	10,0 %	6,0 %
NAV Valdres	7,5 %	6,5 %
Familiens hus	10,0 %	6,5 %

Eiendom og kvalifisering	8,0 %	7,0 %
Teknisk drift	6,0 %	6,0 %
Areal og næring	1,0 %	1,0 %
Kultur og service	3,0 %	3,0 %

Som en følge av at sykefraværet i Nord-Aurdal kommune i flere år har ligget stabilt på rundt 9-10 prosent, settes prosjektet Raskt tilbake i gang fra 1. januar 2013. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom legene i Nord-Aurdal, NAV og kommunen. Gjennom systematisert samhandling og tilrettelegging for medarbeidere som er eller står i fare for å bli sykmeldt, er målet å gi økt tilstedeværelse. Til å begynne med omfatter Raskt tilbake virksomhetene miljøarbeid, hjemmetjeneste og Aurdalsheimen. Etter hvert skal prosjektet utvides til å omfatte alle kommunens virksomheter. Lederne har fått opplæring i veiledning og samtaleteknikk, med tanke på å forebygge/ redusere sykefravær.

Kommunen inngikk i 2012 en bedriftsavtale med Valdres Treningssenter på Fagernes. Medarbeiderne slipper å betale innmeldingsavgiften hos treningssenteret. Tiltaket er et ledd i arbeidet med å skape økt trivsel og økt tilstedeværelse og forsetter i 2013.

I desember 2012 gjennomføres medarbeiderundersøkelsen. Resultatet foreligger i januar 2013. Målet er ytterligere forbedret arbeidsmiljø og tilstedeværelse.

3.6 Beholde og rekruttere medarbeidere

Gjennom hele 2012 har det vært arbeidet med utredning og innføring av seniorpolitiske tiltak i Nord-Aurdal kommune. Ei arbeidsgruppe nedsatt av rådmannen tar dette arbeidet videre.

Et viktig mål med seniorpolitiske retningslinjer er å beholde seniorenene, det vil si medarbeidere som er 58 år eller eldre, lengst mulig yrkesaktive i Nord-Aurdal kommunes tjeneste.

Rekruttering av nye medarbeidere er en utfordring for kommunen i varierende grad, alt etter type stilling og virksomhet etc. Særlig har rekruttering av ingeniører vært vanskelig og tidkrevende, etter at hele fire ingeniører sa opp våren 2012. Denne rekrutteringsutfordringen er løst, og vil ikke prege driften i 2013.

Sykepleiere er en annen yrkesgruppe som det nå er vanskeligere å rekruttere til – både faste stillinger og vikariater.

Kommunestyret vedtok i 2011 en opptrapping av antallet lærlinger i Nord-Aurdal kommune til inntil 12 plasser. Det budsjetteres med inntil sju plasser fra august 2013. Med det oppfyller Nord-Aurdal kommune et nasjonalt mål om at kommunene har en lærling per 1000 innbyggere.

For å sikre etnisk mangfold i organisasjonen vurderes det etter anbefaling fra IMDI å innføre en rutine i 2013 om å innkalle minst én kvalifisert jobbsøker med innvandrerbakgrunn til intervju.

Lokale lønnsforhandlinger er et sentralt arbeidsgiverpolitisk virkemiddel. Tariffoppgjøret i 2013 er et mellomoppgjør og vil bli gjennomført på vanlig måte, det vil si basert på lønnpolitiske retningslinjer og lønnspolitisk drøftingsmøte før sommerferien.

4 Politisk og administrativ ledelse

4.1 Politisk ledelse

Politisk ledelse består av kostnadene til politiske møter, støtten til politiske partier, kostnader til valg og formannskapets disposisjonskonto. Budsjettet for politisk ledelse er en del av budsjettet for stabsavdelingen.

4.2 Rådmannskontor

Enheten består av rådmann, to kommunalsjefer (rådmannsteamet) og to rådgiverstillinger.

Hovedmålet er

- å være bindeleddet mellom politisk og administrativ side
- å lede virksomhetene
- å lede det strategiske utviklingsarbeidet i kommunen

Det er en utfordring å kunne løse alle oppgaver på en tilfredsstillende måte innenfor gjeldende ressursramme, særlig å ta tak i nødvendige utviklingsoppgaver. Felles Valdresprosjekt om innføring av nødnett, forprosjekt barnehage i Aurdal samt skjønnsmidler fra fylkesmannen til prosjektet *Helhetlig kvalitetsstyring* har gitt grunnlag for et rådgiverårsverk ut over de faste i 2012. Dette fortsetter første halvår 2013.

I 2013 vil følgende områder ha hovedprioritet:

- planlegging fram mot drift av nytt VLMS
- konsolidering av Nord-Aurdal barneskole
- innføring av et helhetlig kvalitetsstyringssystem
- forbedring av styringsdialogen mellom politisk og administrativ side i kommunen - overgang fra økonomirapportering til virksomhetsrapportering
- gjennomføring av lederutviklingsprogrammet *Veksthuset*
- oppfølging av medarbeiderundersøkelsen
- arbeid med informasjonssikkerhet

IKT

IKT Valdres IKS ble etablert 01.01.11. Budsjettposten er derfor ikke lenger en fysisk enhet i Nord-Aurdal kommune, men en ren driftsutgift.

Kommunerevisjon IKS

Kommunerevisjonen utføres av Kommunerevisjon IKS. Kostnadene til revisjon ligger høyt for Nord-Aurdal, jf. årsmelding for 2011 s. 28 og økonomiplan 2012 – 2015 s. 21.

Den høye kostnaden skyldes at Nord-Aurdal er den mest folkerike kommunen i Valdres, og at kostnadene til revisjon av Valdreskommunene fordeles etter folketall. Nord-Aurdal kommune brukte i 2011 44 kroner mer per innbygger til revisjon enn gjennomsnittet for kommunegruppen. Vang utgjør den andre ytterligheten i Valdres og brukte 155 kroner mindre per innbygger til revisjon enn gjennomsnittet for sin kommunegruppe.

I følge felles kommunestyresaker i Valdres i 2004 skal fordeling etter folketall være fordelingsnøkkelen, og avvik fra dette gjelde bare i helt spesielle tilfeller. Det helt spesielle med kommunerevisjonen er at den holder oversikt over ressursbruken til den enkelte kommune ved at den fører timer. Hallingdalskommunene betaler for revisjon etter timebruk.

Basert på timebruken skulle revisjonskostnadene til Nord-Aurdal kommune vært ca. 850 000 i 2011, mens kommunen betalte drøyt 1 mill. kroner for revisjonen basert på folketall. I sitt budsjett for 2013 legger revisjonen til grunn at kostnaden til Nord-Aurdal skal være 1 054 790 kroner.

Timeforbruket til forvaltningsrevisjon var forholdsvis høye i 2011. Budsjettet baserer seg derfor på kostnad til revisjon på noe under 0,8 mill. kroner.

Rådmannen har både i 2011 og i 2012 tatt opp Nord-Aurdal kommunes høye kostnader i rådmannsutvalget uten at det har ledet til enighet om endret fordelingsnøkkel. Det mest realistiske er at man trenger 2013 for å få til en overgang til kostnadsfordeling etter timebruk, som vil virke fra og med 2014. En skal likevel ikke utelukke at budsjettmålet kan oppnås ved at valdreskommunene i løpet av 2013 blir enige kostnadsfordeling etter timebruk fra og med 2013. Kommunerevisjonen har bygd opp et disposisjonsfond på 1,4 mill. kr knyttet til valdreskommunene. Det kan reises spørsmål ved behovet for dette. Budsjettmålet kan også nås ved at kommunerevisjonen for 2013 bruker deler av dette fondet. Dersom ikke Nord-Aurdal kommune får gjennomslag for en rimeligere fordelingsnøkkel, bør oppsigelse av avtalen og utlegging av revisjonstjenestene på anbud vurderes.

Reserverte tilleggbevilgninger

Dette er en avsetningspost. Her er det satt av 5,9 mill. kr til å dekke lønnsvekst i 2012. Videre er det satt av 7,3 mill. kr til pensjon (for avsetning til eget disposisjonsfond og grunnet usikkerhet)¹³. Endelig er det satt av en budsjettreserve til uforutsette hendelser på 0,8 mill. kr.

Virksomhetsområdenes budsjetttrammer er så stramme at det for de fleste virksomheter er vanskelig å håndtere uforutsette utgifter. Når kommunen har en anstrengt økonomi, bør uforutsette utgifter av en viss størrelsesorden håndteres ved en sentral avsetning fremfor at hver virksomhet skal ha rom for denne typen utgifter.

4.3 Stabsavdelingen

Avdelingen har ansvaret for kommunens administrative fellesfunksjoner, unntatt økonomi. Hovedoppgavene er:

- Lønn og personal
- Sekretariat, politisk og administrativt
- Post og arkiv
- Saksbehandlerressurs
- Koordinator/rådgiver for kommunens HMS-arbeid
- Kommunens bindeledd til arbeidstakerorganisasjonene og hovedverneombudet samt verneombudene
- Formelt ansvar for kommunens lærlinger

¹³ Budsjetteringen av lønn og pensjon og avsetningene på dette området er nærmere omtalt på s. 12.

Sentrale utviklingstrekk:

- Erfaren stab med høy kompetanse
- Gjennomfører kontinuerlig utviklingsarbeid
- Medarbeiderne opplever et stabilt og trygt arbeidsmiljø
- Utfordringer knyttet til eksisterende arbeidsmengde, nye arbeidsoppgaver og kapasitet
- Behov for oppdatering av programvare på fagsystemer

Overordnede mål:

- Rendyrking av arbeidsoppgaver og klargjøring av ansvar skal føre til bedre kvalitet, service og større effektivitet, for å kunne gjennomføre de oppgaver som er forventet fra administrativ og politisk ledelse
- Økt tilstedeværelse og forbedret arbeidsmiljø

Målene for 2013:

- Ny saksbehandler/politisk sekretær kommer på plass. Opplæring gjennomføres
- Utviklingsarbeid for saksbehandlingerrutiner
- Større søkelys på økt tilstedeværelse i hele kommunens organisasjon gjennom ledelsen av prosjektet "Raskt tilbake"
- Forberedelser til og gjennomføring av stortingsvalget lokalt

4.4 Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingen ble etablert som egen avdeling i 2011 og ble utvidet samme år med avdelingen Skatteoppkreveren for Valdres som samarbeidstiltak for alle kommunene i Valdres.

Hovedmål for økonomiavdelingen:

- Strategisk økonomisk planlegging med høy kvalitet
- Regnskapsføring som er à jour med høy kvalitet
- Være pådriver og støttespiller for god økonomiforvaltning og god budsjettdisiplin i hele organisasjonen
- Drive effektiv innfordring

Hovedmål for etableringa av Skatteoppkreveren for Valdres er:

- Større fagmiljø
- Likebehandling
- Mindre sårbart
- Høyere innbetalingsgrad (stabilt trykk)
- Særnamsmakt
- Stabil, fornøyd arbeidsstokk

Følgende **utviklingsoppgaver** står sentralt i 2013:

- Utarbeide nytt økonomireglement
- Utrede videreutvikling av Skatteoppkreveren med felles innfordring, i samarbeid med de andre kommunene i Valdres.
- Utarbeide og etablere ny kontoplan.
- Videreutvikle økonomirapporteringen sett opp mot etablering av virksomhetsrapportering.

4.5 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Her gis en kortfatta oversikt over noen sentrale KOSTRA-tall som viser noe om kvalitet på tjenestene og om produktivitet/enhetskostnader.

	Nord-Aurdal 2009	Nord-Aurdal 2010	Nord-Aurdal 2011	Nord-Fron 2011	Sel 2011	Tynset 2011	Kom.gr. 11 2011	Oppland 2011	Landet u. Oslo 2011
Brutto driftsutgifter til funksjon 100 Politisk styring , i kr pr. innb., konsern	543	555	580	976	547	571	440	487	400
Netto driftsutgifter til adm. og styring pr. innb. i kr, konsern	3 751	4 631	4833	5750	3883	4470	4120	4313	3930
Lønnsutgifter pr. innb. i kr, adm. og styring, konsern	2 464	3 547	3172	3698	3350	3130	2949	2946	2731
Brutto driftsutgifter til funksjon 110, Kontroll og revisjon, i kr pr. innb., konsern	578	136	237	4	831	74	139	130	106
Lønn interkommunale samarbeid (§ 27) i % av totale lønnsutg.	4,3	6,6	7,8	--	2,9	6,5	0,8	0,6	0,4

Nord-Aurdal ligger høyere enn de fleste kommunene en sammenligner seg med i kostnader til styring. Kostnadene til kontroll og revisjon er langt høyere enn for sammenligningskommunene, med ett unntak (Sel), jf. avsnitt 4.2 på s. 24.

Lønn i interkommunale samarbeid viser en stigende utvikling som samsvarer med at kommunen er vertskommune for flere nye interkommunale tjenester. Vertskommunerollen innebærer større belastning for hele kommunens styringslinje fra rådmannen og nedover. Andelen er høyere enn sammenligningskommunene som også er vertskommuner.

4.6 Stillingsramme

Rådmannen	1.jan 2012	1.jan 2013	Endring i 2013	Merknad
Administrativ ledelse	5,00	5,00	0,00	
Regionalt helseprosjekt	1,00	0,00	0,00	
Sum	6,00	5,00	0,00	

Staben	1.jan 2012	1. jan 2013	Endring i 2013	Merknad
Politisk ledelse	2,69	2,60	0,00	
Staben	11,65	10,85	0,00	
Komm.fellesfunksjoner	1,90	1,90	0,00	
Sum	16,24	15,35	0,00	

Økonomiavdelingen	1.jan 2012	1.jan 2013	Endring i 2013	Merknad
Økonomiavdelingen	6,00	6,60	0,00	
Interkommunal skatteoppgrever	6,20	6,20	0,00	
Sum	12,20	12,80	0,00	

4.7 Økonomiske hovedtall

RÅDMANN	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNNSKOSTNADER, NETTO	5 798	8 716	17 137	17 112	17 112	17 112
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	4 758	5 020	5 807	5 807	5 807	5 807
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	565	415	310	126	126	126
KJØP AV TJENESTER	4 498	4 913	4 639	4 639	4 639	4 639
OVERFØRINGSUTGIFTER	595	7 485	7 553	7 553	7 253	7 253
FINANSUTGIFTER	2 877	0	0	0	0	0
Sum utgifter	19 091	26 549	35 446	35 237	34 937	34 937
LØNNSKOSTNADER, NETTO	-105	0	0	0	0	0
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-862	0	0	0	0	0
REFUSJONSINNTEKTER	-1 345	-687	-260	-235	-235	-235
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-2 662	-114	-114	-114	-114	-114
FINANSINNTEKTER	-2 377	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-7 352	-801	-374	-349	-349	-349
Totalt	11 740	25 748	35 072	34 888	34 588	34 588

STABSAVDELING	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNNSKOSTNADER, NETTO	15 570	16 349	12 096	12 381	12 631	12 381
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	2 861	3 018	2 812	2 811	2 811	2 811
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	1 425	795	656	618	618	618
KJØP AV TJENESTER	624	659	659	659	659	659
OVERFØRINGSUTGIFTER	533	100	325	325	325	325
Sum utgifter	21 013	20 922	16 548	16 794	17 044	16 794
LØNNSKOSTNADER, NETTO	-907	0	-25	-25	-25	-25
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-544	-200	-200	-200	-200	-200
REFUSJONSINNTEKTER	-1 122	0	0	0	0	0
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	0	0	-200	-200	-200	-200
FINANSINNTEKTER	-1	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-2 574	-200	-425	-425	-425	-425
Totalt	18 439	20 722	16 123	16 369	16 619	16 369

ØKONOMIAVDELING	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNNSKOSTNADER, NETTO	3 121	6 704	7 128	7 128	7 128	7 128
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	272	1 223	1 076	1 076	1 076	1 076
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	422	1 570	1 623	1 623	1 623	1 623
KJØP AV TJENESTER	169	249	249	249	249	249
OVERFØRINGSUTGIFTER	94	0	0	0	0	0
Sum utgifter	4 078	9 746	10 076	10 076	10 076	10 076
LØNNSKOSTNADER, NETTO	-137	0	-1	-1	-1	-1
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-495	-523	-821	-821	-821	-821
REFUSJONSINNTEKTER	-722	-4 268	-4 516	-4 516	-4 516	-4 516
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-400	0	0	0	0	0
FINANSINNTEKTER	-317	-150	-150	-150	-150	-150
Sum inntekter	-2 071	-4 941	-5 488	-5 488	-5 488	-5 488
Totalt	2 007	4 805	4 588	4 588	4 588	4 588

4.8 Tiltak

Rådmannskontoret

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
Avsetning pensjonskostnader Avsetning for å håndtere usikkerhet mht. totale pensjonskostnader.	3 800	3 800	3 800	3 800	15200
Lønnsavsetning Avsetning for beregnet lønnsvekst i 2013, basert på prognosert årslønnsvekst fra SSB.	5 897	5 897	5 897	5 897	23588
Lønnsvekst ferievikar pleie/omsorg Avsetning for lønnsvekst i 2013 for ferievikarer innen pleie og omsorg, basert på prognosert årslønnsvekst fra SSB.	104	104	104	104	416
Reduksjon avsetn. midler skoler Avsetning i 2012 til etablering av én barneskole, ikke videreført i 2013.	-483	-483	-483	-483	-1932
Rettferdsvederlagordningen	-145	-145	-445	-445	-1180
Revisjon - innsparing	-263	-263	-263	-263	-1052
Nødnett - prosjektstilling videreført en måned	4	0	0	0	4
Rådmann - diverse innsparinger	-40	-40	-40	-40	-160
Rådmann - økt betaling adm.kostn. samarbeidstiltak Det er budsjettet med at vertskommunene blir refundert administrative kostnader i interkommunalt samarbeid, dette er et delbeløp.	-200	-200	-200	-200	-800
Veksthuset - lederopplæring	180	0	0	0	180
Fellesutg.skole innsparing	-96	-96	-96	-96	-384
Karrieresenteret - tilskudd	85	85	85	85	340
Økning i egenbet. rikskonsertene	6	6	6	6	24
Økning skoleskyss	860	860	860	860	3440

Samhandlingsreformen - medfinansiering økt utgift Økning i utgifter til medfinansiering av spesialisthelsetjenester. Basert på prognose for forbruk i 2012, kostnadsvekst (3,3%) og aktivitetsvekst i sykehusene (2,2%). Samla bevilgning 7 208 000 kr.	293	293	293	293	1172
Samhandlingsreformen - utskrivningsklare pasienter Kostnader til betaling for utskrivningsklare pasienter. Det er lagt til grunn at kommunen må betale for et svært lite antall pasienter. Samlet bevilgning 50 000 kr.	50	50	50	50	200
Stabburshella - tilskudd økning	5	5	5	5	20
Regionalt helseprosjekt - prosjektfase avsluttet	441	441	441	441	1764
Innsparing vikarutg- mesteparten fordelt på virksomhetene	-1 300	-1 300	-1 300	-1 300	-5 200
Inndekning av rest fra virksomhet eiendom&kvalifisering	-199	-199	-199	-199	-796

Avsetning til pensjonskostnader og til lønn, innsparing revisjon, nødnettsprosjektet og Veksthuset er omtalt i teksten under Rådmannskontoret.

Økt betaling for administrasjonskostnader for samarbeidstiltak er innarbeidet på flere punkt i budsjettet; i kommunestyresak om etablering av NAV Valdres er rådmennene gitt fullmakt til å fastsette denne.

Karrieresenteret ble første året finansiert over formannskapets disposisjonskonto. Ettersom kostnaden er basert på kommunens avtaleforpliktelse, er den innarbeidet i ordinært budsjett.

Økningen i skoleskyss skyldes at med en barneskole må flere barn få skoleskyss. Det er også flere som får skyss grunnet trafikkfarlig veg, for eksempel på Leira. Det er videre ekstra kostnader i forbindelse med de private skolene.

Støtte til Stabburshella for 2012 fulgte av formannskapsvedtak om å gi støtte fra formannskapets disposisjonskonto i 2012, men er ikke vedtatt som noe varig tiltak i kommunen.

Stabsavdelingen

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
Overformynderi overf. Fylkesmann 1/7-13	-6	-60	-60	-60	-186
Politikerportal - redusert kostnad 2013 Reduksjon i kostnader fra 2012 til 2013 som følge av at innføringskostnadene til politikerportalen ble tatt i 2012.	-68	-68	-68	-68	-272
Politisk ledelse - økning godtgjørelse Økning som følge av at ordførers og øvrige politikeres godtgjørelse følger stortingsrepresentanters lønn og at denne er økt.	59	59	59	59	236
Valgavvikling	200	0	250	0	450
Stab og økonomi - red stilling politikerportal, org.endr innføring	53	53	53	53	212
Staben - innsparing adm.fellestjenester	-200	-200	-200	-200	-800
Stab - tilskudd "Raskere tilbake"	-200	-200	-200	-200	-800
Stab-adm.fellesfunksjoner innsparing	-50	-50	-50	-50	-200
Stab-fellesfunksjoner-div innsparing	-99	-99	-99	-99	-396
Reduksjon adm/stab/øk	-500	0	0	0	-500

Økonomiavdelingen

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
Innfordring – endret organisering Innfordringsarbeidet er flyttet fra stabs- til økonomiavdelingen og med det en tilsvarende stillingsressurs (30%). Kommunen har påtatt seg innfordring av sosiale lån (NAV) for alle kommuner, kostnadene til dette (30% stilling) deles på kommunene.	53	53	53	53	212
Økonomi - innsparing skatteavdelingen Reduserte driftskostnader hos Skatteoppkreveren for Valdres.	-70	-70	-70	-70	-280
Økonomi - innsparing i økonomiavdelingen Økt inntekt, refusjon av administrasjonskostnader i interkommunale samarbeid (VKR og NAV).	-248	-248	-248	-248	-992
Økonomi - permisjon i stilling Reduserte lønnskostnader hos Skatteoppkreveren for Valdres grunnet en permisjon i 20% stilling.	-70	-70	-70	-70	-280

5 Grunnskole

Her har en samla omtalen av de to virksomhetene Nord-Aurdal barneskole (NABS) og Nord-Aurdal ungdomsskole (NAUS).

5.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Mål for grunnskolen i Nord-Aurdal kommune:

Læring og kunnskap for framtida.

Nord-Aurdal barneskole

- I den nye skolen vil et hovedmål være å ha et godt lærings og skolemiljø for både elever, ansatte og foreldre.
- Sentralt i overgangen er å smelte sammen ulike kulturer både mht elever, foreldre og ansatte. Dette arbeidet vil erfaringsmessig ta mange år, før kommunen til slutt kan slå fast at de tre skolene er blitt til én organisasjon.
- Fokus på felles skolekultur som
 - Menneskesyn
 - Læringssyn
 - Kunnskapssyn

Nord-Aurdal ungdomsskole

- Ha et godt lærings og skolemiljø for både elever, ansatte og foreldre.
- Arbeide for å få mer og bedre elev- og foreldremedvirkning.
- Gode overgangsordninger barneskole/ungdomsskole der vi utnytter og skaper et felles miljø der det er mulig å få til synergieffekter innen driften av skolene.

Kommunen er med i et forskningsprosjekt kalt ”Lærende regioner” der faglig ansvarlig er professor Gjert Langfeldt ved Høgskulen i Sogn og Fjordane. Målet er å nyttiggjøre seg forskningsbasert kunnskap med tanke på å utvikle grunnleggende ferdigheter. Dette er viktig i arbeidet med lærings- og skolemiljøet, og vil foregå over en 5-årsperiode. Dette er et prosjekt som omfatter både barne- og ungdomsskolen.

”Motivasjon – Mestring – Muligheter”¹⁴ er den første stortingsmeldinga om ungdomsskolen på 40 år. Gjennom tiltakene i meldinga ønsker departementet å skape et ungdomstrinn som øker elevenes motivasjon og mestring, og som gir bedre læring gjennom mer praktisk og variert opplæring. Sterk fokus og satsing som skal synliggjøres helt fra departementet og inn i klasserommet. Fokus er på klasseledelse, regning, lesing og skriving. Utdanningsdirektøren i Oppland styrer arbeidet i vår region, og første samling er i desember 2012.

Kommunedelplan for skole er en sentral premiss for utviklingen av skolen framover.

¹⁴ Meld. St. 22 (2010 – 2011)

5.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Her gis en kortfatta oversikt over noen sentrale nøkkeltall som visert kvalitet på tjenestene og produktivitet/enhetskostnader. Eksamensresultat er hentet fra Skoleporten, øvrige nøkkeltall fra KOSTRA.

Grunnskole	Nord-Aurdal 2009	Nord-Aurdal 2010	Nord-Aurdal 2011	Nord-Fron 2011	Sel 2011	Tynset 2011	Kom.gr. 11 2011	Oppland 2011	Landet u. Oslo 2011
Kvalitet									
Skriftlig eksamen 10.trinn Engelsk	3,6	4,0	4,0	3,8	-	3,8		3,7	3,8
Skriftlig eksamen 10.trinn Matematikk	3,5	3,3	3,5	3,8	2,9	3,3		3,3	3,1
Skriftlig eksamen 10.trinn Norsk, hovedmål	3,3	3,5	3,2	3,1	3,3	3,3		3,3	3,5
Skriftlig eksamen 10.trinn Norsk, sidemål	3,5	3,0	3,1	3,8	3,5	3,4		3,3	3,2
Prioritering									
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 214, 215, 222, 223) i prosent av samlede netto driftsutgifter	25,4	25,7	22,5	24,3	24,7	27,4	26	25,1	25,5
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 214, 215, 222, 223), per innbygger	10 172	10 275	10 348	13 100	12 709	13 614	12 601	11 748	11 674
Netto driftsutgifter til grunnskoleopplæring (202, 214, 215, 222, 223), per innbygger 6 – 15 år	83 338	86 897	89 165	108 023	107 561	105 356	98 190	98 848	91 679
Dekningsgrad									
Andel elever i kommunens grunnskoler, av kommunens innbyggere 6-15 år	100,7	99,4	93,5	100,9	100,7	102,3	98,6	99,1	97,5
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning, prosent	6,1	8,0	9,1	7,7	9,1	8,4	10,0	7,7	8,6
Produktivitet/enhetskostnader									
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202, 222, 223) per elev	85 139	88 893	93 322	108 731	108 041	110 448	102 711	104 408	98 174
Driftsutgifter til undervisningsmaterieell (202), per elev i grunnskolen	1 325	1 745	1 193	1 915	1 580	2 051	1 707	1 607	1 481
Driftsutgifter til inventar og utstyr (202), per elev i grunnskolen	359	660	404	1 073	661	1 830	754	808	799
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1. – 7. årstrinn	13,8								
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 1. – 4. årstrinn		11,6	12,0	9,9	10,9	9,1	11,6	11,6	12,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 5. – 7. årstrinn		14,2	12,0	10,8	11,2	10,5	11,5	12,2	12,9
Gjennomsnittlig gruppestørrelse 8. – 10. årstrinn	14,8	14,4	15,0	11,1	12,7	12,8	13,4	13,2	14,5

Nord-Aurdal kommune ligger lavt på de parametrene som brukes for å måle prioritering av grunnskole. Vi bruker en mindre andel av netto driftsutgifter i grunnskolesektoren enn noen av kommunene og gruppene vi sammenligner oss med. Utgiftene per innbygger er også lavere, differansen utgjør om lag 14,5 mill. kr i forhold til kommunegruppen og 8,5 mill. kr i forhold til landsgjennomsnittet. Også målt pr elev ligger netto driftskostnader lavt.

Eksamensresultatene er i tråd med målsettingen om å ligge på landsgjennomsnittet. De er bedre enn gjennomsnittet for landet i matematikk og engelsk og dårligere i norsk.

Nord-Aurdal ligger litt over landsgjennomsnittet i andel elever som får spesialundervisning. Her er det store variasjoner mellom kommunene.

Kommunen har lave enhetskostnader (høy produktivitet). Korrigerte brutto driftsutgifter pr elev er 9% lavere enn kommunegruppa og 5% lavere enn landsgjennomsnittet. Differansen til enkeltkommunene vi sammenligner oss med er vesentlig større. Dette kan både vise høy produktivitet og at vi bruker lite ressurser på grunnskole.

Den lave ressursbruken gjenspeiler seg i gjennomsnittlig gruppestørrelse. Barnetrinnet i Nord-Aurdal kommune har litt større elevgrupper enn de kommunene vi sammenligner oss med, men litt færre elever i gruppene enn landsgjennomsnittet¹⁵. Ungdomsskolen har noe større elevgrupper enn både de kommunene vi sammenligner oss med og landsgjennomsnittet.

Oppsummert viser tallene at Nord-Aurdal kommune oppnår bra eksamensresultater med en nøktern ressursbruk.

5.3 Stillingsramme

Grunnskole	1.jan 2012	1.jan 2013	Endring i 2013	Merknad
Ungdomsskolen	28,34	27,30	0,59	Valgfag, arb.livs-fag, svømmehall
Barneskolen	57,15	49,29	0,00	
Sum	85,49	76,59	0,59	

5.4 Økonomiske hovedtall

UNGDOMSKOLEN	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNSKOSTNADER, NETTO	16 074	15 238	15 689	15 784	15 888	15 942
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	863	829	975	975	975	975
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	295	65	106	106	106	106
KJØP AV TJENESTER	1 427	1 461	1 126	1 126	1 126	1 126
OVERFØRINGSUTGIFTER	217	0	0	0	0	0
Sum utgifter	18 876	17 593	17 896	17 991	18 095	18 149
LØNSKOSTNADER, NETTO	-962	0	-69	-69	-69	-69
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-19	-46	-487	-487	-487	-487
REFUSJONSINNTEKTER	-244	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-1 225	-46	-556	-556	-556	-556
Totalt	17 650	17 547	17 340	17 435	17 539	17 593

¹⁵ Fordi dette er tall for 2011 reflekterer de forholdene med tidligere skolestruktur med 3 kommunale barneskoler.

BARNESKOLEN	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNNSKOSTNADER, NETTO	32 136	29 410	27 311	27 311	27 311	27 311
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	1 385	1 376	1 426	1 426	1 426	1 426
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	163	190	190	190	190	190
KJØP AV TJENESTER	1 575	1 399	1 479	1 729	1 979	1 979
OVERFØRINGSUTGIFTER	238	0	0	0	0	0
Sum utgifter	35 497	32 375	30 406	30 656	30 906	30 906
LØNNSKOSTNADER, NETTO	-1 578	0	-106	-106	-106	-106
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-1 363	-1 533	-1 462	-1 462	-1 462	-1 462
REFUSJONSINNTEKTER	-701	0	0	0	0	0
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-61	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-3 703	-1 533	-1 568	-1 568	-1 568	-1 568
Totalt	31 794	30 842	28 838	29 088	29 338	29 338

5.5 Tiltak

Ungdomsskole

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
Kontaktlærertillegg - økning på NAUS og NABS Kontaktlærertillegget økt i 2012, virkning i 2013.	105	105	105	105	420
NAUS - overført ansvar Svømmehall og Valdreshallen Overført fra kultur og service til NAUS innenfor eksisterende ramme.	0	0	0	0	0
NAUS Arbeidslivsfag Faget skal gi elever som ønsker det større mulighet til å arbeide praktisk og prøve ut sine interesser for yrkesfaglig opplæring.	50	90	150	180	470
NAUS Innsparing IKT utgifter Redusert ant. elev-PC'er. Pr i dag, vil ikke dette gå utover den pedagogiske kvaliteten. Vurderer fortløpende andre klienter, som nettbrett.	-340	-340	-340	-340	-1360
NAUS Trivselsledere - økning Kostnader til utstyr og gjennomføring av trivselsleder-programmet, ikke lønnsmidler.	10	10	10	10	40
Nytt valgfag ungdomsskolen Økte kostnader ved videre innføring av valgfag.	29	84	128	152	393

Barneskole

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
NABS - elev-pc opptrapping Ligger for lavt på dekning av elevmaskiner pr i dag, slik at en ikke når målene i læreplanen om IKT som en av fem grunnleggende ferdigheter.	250	500	750	750	2250
NABS - redusering antall elevpc'er Innlevering av tynnklienter etter sammenslåingen. Dette er utstyr som vi ikke fikk utnyttet på en god nok måte i ny organisasjon.	-180	-180	-180	-180	-720
NABS - innsparing lønnsmidler Skoleåret 2012/2013 er det personer i permisjon, disse har høyere lønn enn vikarene som er inne.	-170	-170	-170	-170	-680
NABS – pals Kostnader til kursing og drifting av PALS, ikke lønnskostnader.	40	40	40	40	160
NABS - reduksjon administrasjonstid inspektører I oppstarten av NABS var det nødvendig å ha full administrasjonstid på inspektørene. De er imidlertid tilsatt i stilling der det ligger inne undervisning. Reduksjon i lærertimer i den totale ramma.	-170	-170	-170	-170	-680
NABS - SFO Ferieåpent Det er i forslag til ferieordning lagt opp til selvkost av tenesten, men vi kan få kostnader på grunn av barn med spesielle behov som igjen kan føre til økt bemanning.	50	50	50	50	200
NABS - SFO Redusert elevtall, økt sats Redusert inntekt grunnet færre elever, økt inntekt grunnet økt betalingssats.	134	134	134	134	536
NABS - trivselsledere Kostnader til utstyr og gjennomføring av trivselsleder-programmet, ikke lønnsmidler.	20	20	20	20	80

6 Barnehage

6.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Hovedmål

- Rød tråd – identitetsutvikling og helhetlig tenkning mellom barnehage og skole
- Arbeide med de syv fagområdene i Rammeplan for barnehager gjennom hele året
- Styrking av barnehagen som læringsarena
- Sikre likeverdig og høy kvalitet i alle barnehagene
- Styrking av barnehagens personale

Status

Nord-Aurdal har fem kommunale barnehager, samt en privat. Det er pr. definisjon full barnehagedekning, det vil si at alle som har søkt innen søknadsfristen 1. mars og som har fylt 1 år innen 1. september har fått et barnehagetilbud. Vi mottar noe mindre søknader, dette har medført at Ulnes barnehage er redusert med en avdeling (18 plasser), og at Skrautvål har noen ledige plasser (6 plasser). Befolkningsframskrivningen til SSB viser at barnetallet nå flater ut for så å synke:

År	Gutter 0-5 år	Jenter 0-5 år
2020	200	190
2030	199	191
2040	183	173

Med dette ser vi at kommunen har nok barnehageplasser for framtiden. Det er på Fagernes og Leira at etterspørselen er størst, her er det ikke nok plasser i forhold til etterspørselen.

Utviklingstrekk

Fokus og innsats er flyttet fra full barnehagedekning til kvalitet og innhold i barnehagen. Tilsyn vektlegges sentralt og gjennomføres årlig av barnehageeier. I tillegg vil det for framtiden gjennomføres tilsyn på tvers av kommunene i Valdres, slik at man får et bredere tilsyn og gjennom dette ny kunnskap og kjennskap til hverandre. Det er satt ned tilsynsgrupper i det regionale barnehagesamarbeidet "Aktive barn i naturen".

Barnehagen bør også sees som en del av utdanningsløpet, og det stilles stadig krav til progresjon i barns læring og utvikling. Som et ledd i dette er kompetent personale av stor betydning, derfor blir satsing på kompetanseheving et viktig område framover. Det jobbes kontinuerlig med gode overganger mellom barnehage og skole, og gode rutiner er utarbeidet og evalueres årlig.

Tidlig innsats er hovedområdet framover, og det handler om to ting: Å møte hvert enkelt barn der det er i sin utvikling i et sosialt fellesskap, samt støtte og hjelpe barn som av ulike grunner strever.

Kommunedelplan for barnehage er en sentral premiss for utviklingen av skolen framover.

6.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Her gis en kortfatta oversikt over noen sentrale KOSTRA-tall som viser noe om kvalitet på tjenestene og om produktivitet/enhetskostnader.

Virksomhet Barnehage	Nord- Aurdal 2009	Nord- Aurdal 2010	Nord- Aurdal 2011	Nord- Fron 2011	Sel 2011	Tynset 2011	Kom.gr. 11 2011	Oppland 2011	Landet u. Oslo 2011
Kvalitet									
Andel styrere og pedagogiske ledere med godkjent førskolelærerutdanning	100	100	91,7	81,5	100	82,4	88,4	84,7	86,7
Andel minoritetsspråklige barn i barnehage i forhold til alle barn med barnehageplass	5,8	5,1	5,5	6,0	3,8	6,9	6,9	7,3	8,9
Prioritering									
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter		1,9	10	8,7	8,8	12,5	12,1	11,4	14,5
Netto driftsutgifter til barnehager per innbygger		745	4 613	4 671	4 515	6 219	5 851	5 347	6 609
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager		14 408	88 238	99 022	89 877	98 020	103 261	101 464	106 840
Dekningsgrad									
Andel barn 1-5 år med barnehageplass	84,5	83,4	86,3	90,5	88	94,3	90,8	90,5	90,4
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år	71	69,2	66,1	76,1	69,3	87,4	80,1	78,3	80,4
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år	94,2	92,5	98,6	100	99,5	99,5	97,8	98,2	97
Produktivitet/enhetskostnader									
Korrigerte brutto driftsutgifter i kroner per barn i kommunal barnehage	114 245	134 478	132 354	143 653	124 278	131 698	142 972	141 888	147 860

Nord-Aurdal kommune ligger lavt på de parametrene som brukes for å måle prioritering av barnehage. Vi bruker en mindre andel av netto driftsutgifter på barnehage enn kommune-gruppa, Oppland og landet, men mer enn Nord-Fron og Sel. Utgiftene per innbygger er også lavere enn sammenligningsgruppene, differansen utgjør om lag 8 mill. kr i forhold til kommunegruppa og 13 mill. kr i forhold til landsgjennomsnittet. Også målt pr barn i barnehage ligger netto driftskostnader lavt.

Andel styrere og pedagogisk ledere med godkjent førskolelærer er høyere enn i de fleste sammenligningskommunene. Det har vært en nedgang her siste to år, dette skyldes hovedsakelig at førskolelærerne går over til å jobbe i skolen.

Kommunen ligger noe lavt på andel minoritetsspråklige barn i barnehage. I hovedsak skyldes dette at de to sentrumsnære barnehagene har for liten kapasitet, og foreldrene til disse barna ønsker plass her, men ikke har førerkort. Vi kan se en økning på minoritetsspråklige søkere nå.

Kommunen har lave enhetskostnader (høy produktivitet). Korrigerte brutto driftsutgifter pr barn er 7% lavere enn kommunegruppa og 10% lavere enn landsgjennomsnittet. Kommunene

Sel og Tynset driver barnehagene med lavere kostnader pr barn. Tallene kan både vise høy produktivitet og at vi bruker lite ressurser på barnehage.

Kommunen har full barnehagedekning og andelen barn 3-5 år med barnehageplass er på nivå med sammenligningskommunene. Når andel barn 1-2 år med barnehageplass ligger lavt skyldes det i hovedsak lavere etterspørsel etter plass til de yngste barna. Det er grunn til å tro at dette vil endre seg, da vi ser en økning av søkere i denne aldersgruppen. At staten har endret på vilkårene rundt kontantstøtten kan også være en medvirkende faktor til økt søking på barnehageplasser i denne aldersgruppen. At andelen søkere med minoritetsspråklig bakgrunn øker også, kan henge sammen med dette.

6.3 Stillingsramme

Barnehager	1.jan 2012	1.jan 2013	Endring i 2013	Merknad
Fagernes barnehage	14,80	14,30	0,00	
Leira barnehage	7,10	7,30	0,00	
Skrautvål barnehage	13,50	14,50	0,00	
Ulnes barnehage	10,50	7,55	0,00	
Vestringsbygda barnehage	17,90	18,40	0,00	
Felles barnehageadm inkl lærling	2,00	2,00	0,00	
Sum	65,80	64,05	0,00	

6.4 Økonomiske hovedtall

BARNEHAGER	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNNKOSTNADER, NETTO	30 982	29 586	30 159	30 159	30 159	30 159
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	1 377	1 286	1 272	1 272	1 272	1 272
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	713	196	187	187	187	187
KJØP AV TJENESTER	2 508	4 051	3 792	3 792	3 792	3 792
OVERFØRINGSUTGIFTER	467	90	90	90	90	90
Sum utgifter	36 047	35 209	35 500	35 500	35 500	35 500
LØNNKOSTNADER, NETTO	-2 534	0	-128	-128	-128	-128
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-6 933	-6 840	-6 840	-6 840	-6 840	-6 840
REFUSJONSINNTEKTER	-800	-35	-35	-35	-35	-35
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-11	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-10 277	-6 875	-7 003	-7 003	-7 003	-7 003
Totalt	25 770	28 334	28 497	28 497	28 497	28 497

6.5 Tiltak

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
Barnehagene – innsparing	-84	-84	-84	-84	-336
Innsparing på diverse driftsposter					
Privat barnehage - økt tilskudd	1 173	1 173	1 173	1 173	4692
Tilskuddet til private barnehager i 2013 er budsjettert med 3,5 mill. kr.					

Bygging av barnehage i Aurdal

Kommunestyret bevilget ved behandlingen av økonomiplanen for 2012 – 2015 midler til utredning av spørsmålet om etablering av barnehage i Aurdal. Spørsmålet behandles av kommunestyret i egen sak.

Investeringskostnaden ved å bygge en 3-avdelings kommunal barnehage er anslått til 19 mill. kr. Årlig kapitalkostnad er i størrelsesorden 1,3 – 1,7 mill. kr. Det er i budsjettprosessen vist at det er mulig å bygge en slik barnehage innenfor tilnærmet samme rammer i økonomiplanperioden dersom en tar ut investeringsprosjektene NAUS, Blåbærmyra og skilting.

Driftskostnadene i barnehagesektoren vil avhenge av barnehagestrukturen, oppfylld i den enkelte barnehage og av i hvilket omfang en får redusert faste kostnader. Etablering av en ny barnehage uten å nedlegge en annen, vil gi økte driftskostnader.

Etablering av en privat barnehage vil gi om lag samme driftskostnader for kommunen som etablering av en ny kommunal barnehage. Kommunens kapitalkostnader er forventet å bli lavere med en privat barnehage.

7 Helse, omsorg og velferd – felleskapittel

I dette kapittelet er det samlet omtale av forhold som er felles for virksomhetene innen helse, omsorg og velferd, vedrørende mål, status, utviklingstrekk, kvalitet og ressursbruk.

7.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Hovedprioriteringer

De viktigste prioriteringer, eller strategier som legges til grunn, for drift og utvikling av aktivitet innenfor virksomhetsområdene for 2013-2016 er beskrevet i kommunedelplan for helse- og omsorgstjenesten 2013 – 2024. Målene for helse og omsorg er:

Drift:

1. Skape samsvar mellom drift og tilgjengelige ressurser på et faglig forsvarlig nivå
2. Sikre differensierte tjenester av god nok kvalitet i tilstrekkelig omfang og til rett tid.
3. Organisere helse- og omsorgstjenester i samsvar med Samhandlingsreformens føringer
4. Pleie- og omsorgstilbudet skal gi alle mulighet for egenmestring og et selvstendig liv i eget hjem.

Utvikling:

1. Være pådriver for at innbyggerne i Nord-Aurdal kommune tar ansvar for egen helse gjennom egenmestring, fysisk aktivitet, sosialt fellesskap og tilrettelegging av egen situasjon.
2. Ta i bruk velferdsteknologi som hjelpemiddel i tillegg til menneskelige ressurser
3. Videreutvikle et arbeidsmiljø som vektlegger kunnskapsbasert praksis, nytenkning og kompetanseutvikling.
4. Fortsette å ha fokus på at innbyggerne i Nord-Aurdal kommune skal få tildelt tjenester etter behov og at omsorgstrappa er førende for tildeling av tjenester.

Sentrale utviklingstrekk

Omsorgsmeldingen - Stortingsmelding nr. 25 (2005-2006) samt øvrige relevante føringer peker på flere utviklingstrekk for årene fremover. Tallet på personer i den eldste delen av befolkningen (80+) vil holde seg stabil frem mot 2020. I løpet av årene fra 2020- 2030 vil antallet eldre øke betraktelig og vil medføre store utfordringer for kommunen.

I kommunedelplan for helse- og omsorgstjenester er utviklingen av tjenesteomfanget beskrevet med omlegging til færre institusjonsplasser og flere heldøgns bemannede omsorgsboliger. Når nytt bygg til Valdres lokalmedisinske senter står ferdig i 2015 vil Nord-Aurdal ha 30 institusjonsplasser. Hoveddelen av plassene vil være til korttidsopphold. Fram mot 2025 har kommunen behov for 64 nye omsorgsplasser, for å ha samme dekningsgrad som i 2012, når det tas hensyn til den demografiske utviklingen med langt flere eldre i denne perioden

I første omgang er det er planlagt 20 omsorgsboliger med heldøgns bemanning i tilknytning til VLMS. Disse kan tidligst stå ferdige i 2016. Dette vil erstatte dagens sykehjemstilbud. I neste byggetrinn planlegges det utbygging i Aurdal.

Stortingsmelding nr. 47 (2007-2008) - Samhandlingsreformen som ble innført i 2012 har pålagt kommunene mer ansvar for helsefremmende og forebyggende arbeid samt økt ansvar

for behandling. Som en følge av reformen er lovverk revidert og det har kommet en rekke nye forskrifter. Ny helse- og omsorgslov trådte i kraft fra 2012. Lovverket pålegger kommuner og helseforetak å inngå forpliktende samarbeidsavtaler. I første halvår 2012 ble det inngått 11 nye tjenesteavtaler med Sykehuset Innlandet HF. Kommunen har merket en økning i antall tidligere utskrivinger fra sykehus i 2012. Dette har ført til stort press på tjenestene, som antas å vedvare i 2013.

Kompetanseløftet 2015 er en delplan til Omsorgsmeldingen. De tre hovedmålene er å sikre god rekruttering, høy kompetanse og stabil bemanning. På grunn av befolkningsutviklingen, og en forventning om at flere tjenester skal ytes ute i kommunen, vil det bli behov for flere årsverk og en generell kompetanseheving. Utfordringen er å rekruttere og beholde kompetanse. Samarbeid mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten vil bli sentralt for å gi tjenester etter LEON-prinsippet. Dette samarbeidet vil kreve endrede arbeidsformer og økt fleksibilitet når det gjelder oppgaver og tjenestenivå.

Nord-Aurdal kommune har i samarbeid med regional kompetansegruppe tatt initiativ til å starte en deltidsutdanning i samarbeid med Nasjonalt kompetansesenter for aldring og helse. I september 2012 startet 37 ansatte i pleie og omsorg på Demensomsorgens ABC. Regional kompetansegruppe i Valdres har også utarbeidet en felles kompetanseplan for regionen. Det søkes Fylkesmannen hvert år om midler til tiltak. I 2012 fikk kommunene til sammen ca. kr 760 000. Arbeidet fortsetter i 2013.

Deler av helse og omsorg er også med på et KS-prosjekt i 2012 og 2013 med fokus på etisk kompetanseheving. De som deltar er hjemmetjenesten, helse og omsorg, miljøarbeid, psykisk helsearbeid og tilrettelagte tjenester til barn og unge. Målet for prosjektet er

- Å heve den etiske kompetansen, som på sikt vil heve kvaliteten på tjenesten som gis.
- Skape økt refleksjon omkring etiske dilemmaer på arbeidsplassen, som kan skape større forståelse for dagligdagse utfordringer.
- Implementere etisk refleksjon i arbeidshverdagen til å bli en arbeidsmetode for fremtiden.
- Skape glede og mening i arbeidshverdagen som kan påvirke tilstedeværelsen i virksomhetene.

Nord-Aurdal kommune har utarbeidet en strategisk kompetanseplan for virksomhetene innen helse og omsorg. Denne planen viser strategier for rekruttering og bevaring av kompetanse i miljøarbeidertjenesten, hjemmetjenesten, helse og omsorg og familiens hus.

Velferdsteknologi. Kommunen har som mål å yte bistand/gi tjenester slik at evnen til å mestre eget liv opprettholdes så lenge som mulig. En skal utrede bruk av omsorgs- og velferdsteknologi og vurdere løsninger som kan være formålstjenlig i forhold til målet.

Utskrivningsklare pasienter innen somatikk har kommunene betalingsplikt for. Satsen er satt til kr 4 125 pr døgn for 2013. Pr. september i 2012 har Nord-Aurdal ikke hatt utskrivningsklare pasient liggende i sykehus. Det er korttidsavdelingen og hjemmetjenesten som mottar disse pasientene, noe som har ført til økte driftskostnader her.

Medfinansiering: Kommunen fikk kr 8 065 000 til medfinansiering og betaling for utskrivningsklare pasienter i budsjett 2012. Åkontobeløpet til medfinansiering blir til sammen kr 6 580 000 i 2012, et høyere beløp enn det kostnadsnøkkelen opprinnelig er basert på. Forventede kostnader er enda høyere. Dette skyldes større spesialistbehandling av våre innbyggere.

7.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Her gis en kortfatta oversikt over noen sentrale KOSTRA-tall som viser noe om kvalitet på tjenestene og om produktivitet/enhetskostnader.

Pleie og omsorg	Nord-Aurdal 2009	Nord-Aurdal 2010	Nord-Aurdal 2011	Nord-Fron 2011	Sel 2011	Tynset 2011	Kom.gr. 11 2011	Oppland 2011	Landet u. Oslo 2011
Kvalitet									
Andel plasser i enerom i pleie og omsorgsinstitusjoner	100	100	100	87,7	100	100	95,6	94,3	94,5
Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem		0,35	0,44	0,38	0,43	0,25	0,33	0,44	0,39
Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem		0,54	0,67	0,68	0,27	0,23	0,26	0,31	0,32
Andel plasser i brukertilpasset enerom m/eget bad/wc		18	18	74,1	38,5	100	84,6	63,7	80,7
Prioritering									
Netto driftsutgifter pleie og omsorg i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	41	42	39	31	36	38	34	35	31
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten	16 474	16 684	17 813	16 579	18 401	18 998	16 471	16 328	14 223
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 80 år og over	296 854	297 529	318 069	309 798	274 963	347 717	298 157	290 113	312 683
Netto driftsutgifter, pleie og omsorg pr. innbygger 67 år og over	107 072	105 755	112 260	96 948	100 786	121 922	106 265	100 163	104 986
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo	32	36	35	56	46	35	44	45	45
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo	64	61	63	37	47	58	51	50	50
Dekningsgrad									
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 0-66 år	19	18	18	18	16	34	24	22	19
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 67-79 år.	82	78	77	72	92	82	82	85	77
Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 80 år og over.	337	281	308	343	416	401	368	343	345
Andel innbyggere 67 år og over som er beboere på institusjon	4,2	3,8	3,3	7,5	4,2	4,5	6,1	5,8	5,8
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon	11,5	10,6	9,4	20,5	11,5	12,8	13,9	13,3	13,8
Produktivitet/enhetskostnader									
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner)	258 549	279 336	278 066	156 410	179 601	223 933	198 036	189 275	196 738
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass	629 015	692 800	729 688	748 988	1 230 558	891 611	908 858	905 850	875 221
Utdypende indikatorer									
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 0-66 år	43,7	46,9	49,5	..	..	17,6	19,8	19,0	19,0
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 67-79 år	15,4	23,5	25,5	..	..	13,0	12,8	11,2	12,2
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over	16,7	14,9	12,6	..	..	10,7	11,6	11,7	11,6
Gjennomsnittlig antall tildelte timer pr uke, hjemmesykepleie	5,0	4,5	6,1	3,2	5,5	4,4	4,8	3,9	4,7

I begrepet hjemmetjenester inngår hjemmesykepleie, praktisk bistand, tjenester fra psykisk helsearbeid og miljøarbeid.

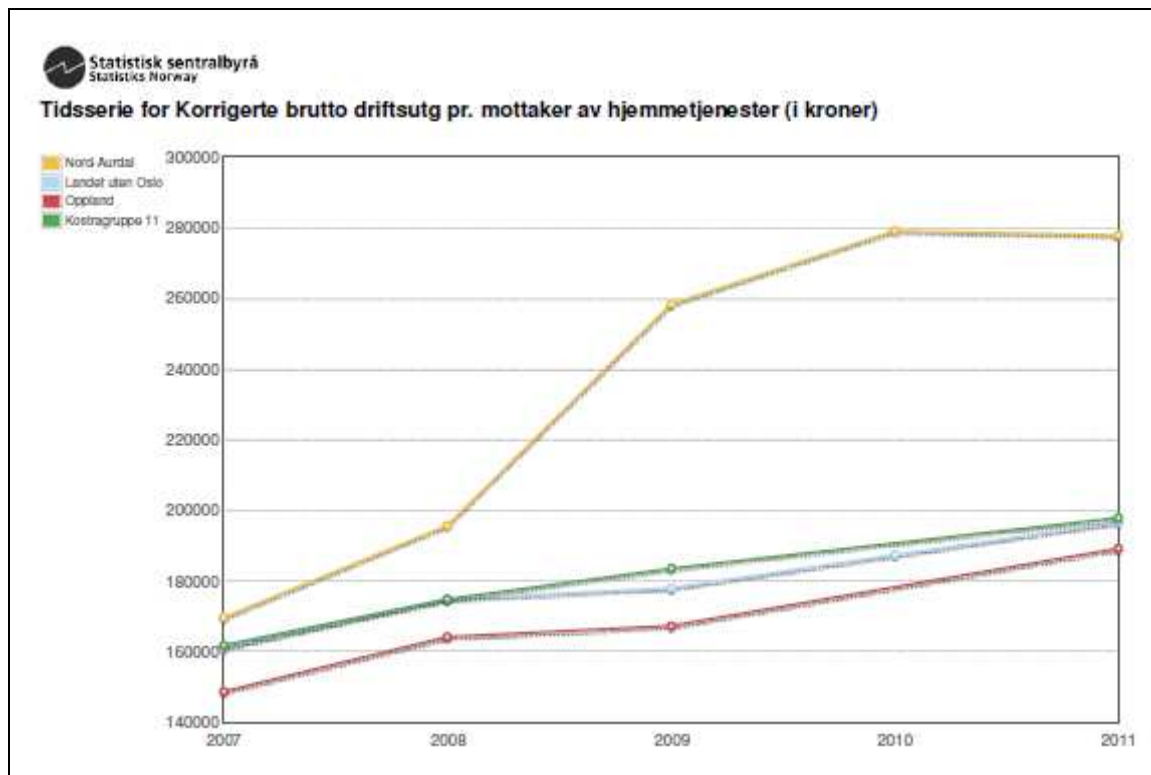
Nord-Aurdal kommune prioriterer pleie og omsorg høyt. Dette vises ved at vi bruker en større del av netto driftsutgifter på pleie og omsorg enn noen av sammenligningskommunene og sammenligningsgruppene og at netto driftsutgifter pr innbygger er høye.

Kommunen bruker en relativt stor del av pleie- og omsorgsbudsjettet på tjenester til hjemmeboende og en mindre del til institusjoner. Dette skyldes bl.a. en prioritering av hjemmebasert omsorg framfor institusjonstjenester.

Kommunen har lavere enhetskostnader (høy produktivitet) på institusjonstjenester. Gamle bygg som er nedskrevet gir lavere enhetskostnader.

Kommunen har høye enhetskostnader (lav produktivitet) på hjemmetjenester. Her bruker vi 40% mer enn kommunegruppa og 41% mer enn landet. Dette utgjør en merkostnad for kommunen på i størrelsesorden 20 mill. kr. Færre enn 10% av landets kommuner har høyere korrigerte brutto driftsutgifter pr mottaker av hjemmetjenester enn Nord-Aurdal.

Figuren under viser nivå og utvikling på enhetskostnader i hjemmetjenester¹⁶:

Kommunen har bevisst ønsket å styre mot at en stor del av omsorgen gis i hjemmetjenesten, både fordi de fleste brukerne ønsker hjelp slik at de kan bo hjemme lengst mulig og fordi hjemmetjenester er rimeligere enn institusjonstjenester. Det er naturlig at kommunen får høyere samla kostnader i hjemmetjenester som følge av en slik politikk; for Nord-Aurdal kan en imidlertid ikke se at dette har gitt lavere samla kostnader innen pleie og omsorg i forhold til sammenligningsgruppene.

¹⁶ Kilde: Statistisk sentralbyrå, KOSTRA

Høye kostnader i hjemmetjenesten skyldes ikke at kommunen har spesielt mange brukere. I alle de tre aldersgruppene 0 – 66 år, 67 – 79 år og 80 år og over er andelen av innbyggerne som mottar slike tjenester lavere enn både kommunegruppe 11 og landet¹⁷.

En årsak til høye kostnader i hjemmetjenestene er høy andel mottakere med omfattende bistandsbehov. Både i aldersgruppa 0 – 66 år og gruppa 67 – 79 år er andelen med omfattende bistandsbehov over dobbelt så stor hos oss som i kommunegruppa og landet. Også antall timer tildelt hjemmesykepleie er høyt. Det er vesentlig færre enn 25% av landets kommuner som tildeler like mye eller mer hjemmesykepleie som Nord-Aurdal kommune.

Stor andel brukere med omfattende bistandsbehov kan skyldes to forhold, at kommunen har brukere med større bistandsbehov enn andre kommuner og at vi tildeler flere timer bistand enn det andre kommuner gjør. Kommunen vil i 2013 vurdere om vi tildeler optimalt omfang av tjenester, jfr omtalen av tiltak i virksomheten Hjemmetjenester.

Det fremgår at kommunen gir et høyere antall timer fysioterapi enn sammenlignbare kommuner. Grunnen er prioritering av fysioterapi under korttidsopphold og i rehabilitering, slik at tjenestemottakerne kan komme raskere tilbake til eget hjem. Ellers viser tallene at kommunen har et sykehjem med tilbud langt under gjennomsnittet når det gjelder botilbud med eget bad/wc.

Utdypende om ressursbruken

Kommunen har i 2012 analysert ressursbruk og produktivitet i den del av hjemmetjenestene som er miljøarbeid og psykisk helsearbeid.

Om miljøarbeid framgår følgende av rapporten ” Gjennomgang av tjenester til funksjonshemmede og psykisk helsearbeid, 22.05.12” (Deloitte rapport):

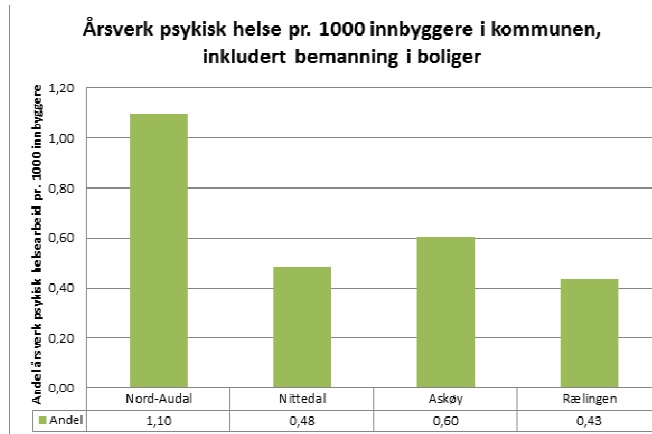
Sammensetningen av brukerne i boligene har mye å bety for hvordan bistanden kan ytes. Vår gjennomgang tyder på at Nord-Aurdal kommune har hatt en relativt god fordeling av brukere etter behov og boevne. Ansatte i boligene opplever i enkelte av boligene et høyt tidspress i bistanden til brukerne om morgenen. Dette er en vanlig problemstilling i bofellesskap til denne brukergruppen. Årsaken til dette er balansen mellom ansatte på dagtid, når brukerne i stor grad har dagtilbud og aktiviteter utenfor boligen og morgenbistanden for å hjelpe brukerne opp og ut til aktiviteter. Dette fører til at enkelte av boligene har noe ledig kapasitet midt på dagen. Her er det et potensiale for å utnytte bemanning i enda større grad enn det som er gjort i forholdet mellom bolig og dagtilbud og mellom avlastning/barnebolig og skole. Ved enkelte av boligene er det imidlertid gjennomført samarbeidsløsninger mellom bolig og dagtilbud. Samtidig er det et potensial for mer kvalitativ og kostnadmessig drift ved en målstyrt omlegging av enkelte botilbud.

Om Psykisk helsearbeid framgår følgende:

Våre konsulenter har bistått ulike kommuner med denne problemstillingen og har erfaring for at psykisk helsearbeid løses ulikt i kommunene. Ved de ambulante tjenestene er det tilknyttet 7,33 årsverk. Innen ambulant tjeneste i psykisk helsearbeid

¹⁷ I aldersgruppa 67 – 79 år er andelen mottakere 77% av alle innbyggere i aldersgruppa, noe som er likt gjennomsnittet i landet, men under snittet i kommunegruppe 11.

har til sammenligning kommuner som Nittedal med 20 658 innbyggere 10 årsverk, Askøy med 24 630 innbyggere 14,8 årsverk, og Rælingen med 14 980 innbyggere 6,5 årsverk. Andelen i Nord-Aurdal er dermed noe høyere enn det vi finner i flere andre kommuner når vi justerer i forhold til antall innbyggere i kommunen. Dette fremkommer i neste figur:

Andelen årsverk Nord-Aurdal har til psykisk helsearbeid er over dobbelt så høyt som gjennomsnittet for kommunene Nittedal, Askøy og Rælingen. Både Nittedal og Askøy har bemannede boliger. Årsverkene som medgår til denne bemanningen er medregnet i oversikten.

Vår gjennomgang tyder dermed på at andelen ressurser til psykisk helsearbeid i Nord-Aurdal er på et høyt nivå.

Dette danner grunnlag for de organisasjonsendringer og endringer i tjenestetilbud i 2013 som framgår under omtalen av virksomheten Familiens hus, fra side 59.

7.3 Utvikling av helse- og omsorgstjenestene

Bygging av Valdres lokalmedisinske senter, intermedieavdeling og nye institusjonsplasser

Regionen etablerte VLMS-Eiendom IKS i begynnelsen av 2012 etter positivt vedtak i alle kommunestyre. Eiendomsselskapet står som byggherre og valgt entreprisemodell er total-entreprise. Anbudet vil bli lagt ut i begynnelsen av 2013 og bygget planlegges klart for drift fra mars 2015.

Fordeling av selskapets eierandeler

Nord-Aurdal kommune	50 %
Sør-Aurdal kommune	12,7 %
Øystre Slidre kommune	12,7 %
Vestre Slidre kommune	9,7 %
Vang kommune	7,5 %
Etnedal kommune	7,5 %

Leietakere/tjenester

Oppland fylkeskommune: ny tannklinikk for Valdres

Sykehuset Innlandet: spesialistpoliklinikk, røntgen, dialyseavdeling, jordmor (følge-og beredskapstjeneste i henhold til innstilling fra adm. dir. til styret)

Nord-Aurdal kommune: 30 sykehjemsplasser, ergo-/fysioterapitjenester, frisklivstilbud

Nord-Aurdal kommune, som vertskommune for regionale tjenester: intermedieavdeling m. observasjonsseng, interkommunal legevakt/legevaktsentral, regional kommunejordmor-tjeneste, ergo-/fysioterapitjenester.

Husbanken gir investeringstilskudd til institusjonsplasser, kr 1 120 00 pr. plass i 2013, som innebærer 33,6 millioner til kommunens sykehjemsavdeling. Tilskuddsordningen gjelder også for 18 rom i intermedieavdeling, 20,16 millioner.

Sykehjemsavdelingen i VLMS vil bety en endring i kommunens driftskostnader for institusjonstjenester fra 2015 som anslagsvis vil være i størrelsesorden 11,5 million høyere enn dagens nivå. I tillegg kommer kommunes andel av kostnadene på intermedieavdelingen, foreløpig stipulert til 4,8 millioner. Dette er bruttokostnader – ikke korrigert for investeringstilskuddet. Økningen innarbeides i kommunens driftsbudsjett fra samme år.

Aurdalsheimen får redusert belegg med 30 plasser. Så lenge kommunen ikke har nok omsorgsboliger med heldøgns bemanning må den fortsatt være i bruk. Utfasing av Aurdalsheimen skal skje når 20 omsorgsboliger i tilknytning til VLMS er bygget og klare for innflytting. Det er lagt fram en framdriftsplan fram mot 2025 for utbygging av omsorgsboliger for å kunne ha samme dekningsgrad som i 2012 basert på den demografiske utviklingen. Planen innebærer 68 flere omsorgsplasser i 2025 enn i 2012.

8 Hjemmetjeneste

Hovedmålene for virksomheten, kvalitet og ressursbruk er beskrevet i felles omtale for helse omsorg og velferd (s. 41 og utover).

8.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Tildelingskontoret

Tildelingskontoret samhandler med alle virksomhetene innen helse, omsorg og velferd. Det sørger for at kommunens innbyggere får vedtak på de helsetjenester de søker om. Kontoret har også en sentral rolle i omorganiseringprosesser og utviklingsarbeid i de virksomhetene de samhandler med. Tildelingskontoret skal sikre at tjenestetildelingen ses i et helhetsperspektiv og at riktig bruk av omsorgstrappa blir ivarettatt. Kontoret har ansvar for å sørge for at saksbehandling er god, likeverdig og har en kvalitativ høy standard. For å oppnå dette må de ansatte ha fokus på rettferdig og individuell behandling av søknader, samt god og informativ dialog med alle samarbeidspartnere. Det gjelder både pasienter, pårørende og spesialisthelsetjenesten.

Tildelingskontoret har også oppgaven som koordinerende enhet som alle kommuner plikter å ha (Helse og omsorgstjenesteloven §7-3). Koordinatorrollen innebærer et ansvar for arbeid med individuell plan og for oppnevning, opplæring og veiledning av individuelle koordinatorene.

Kommunenes systemadministrator for pleie og omsorg er organisatorisk plassert i tildelingskontoret. Systemadministrator har en sentral rolle i utvikling av internundervisning og oppfølging av digitale dokumentasjonsprogrammer som Profil og Notus. Systemadministrator deltar også i regionale prosjekter som TeleMedValdres og arbeid mot implementering av Norsk Helsennett. Nord-Aurdal kommune har gjennomført prøveprosjekt med sending av elektroniske meldinger mellom flere virksomheter og lykkes med det. Med bakgrunn i dette blir Nord-Aurdal i høst pilot i Valdres for meldingsutveksling via Norsk Helsennett.

Hjemmetjenesten

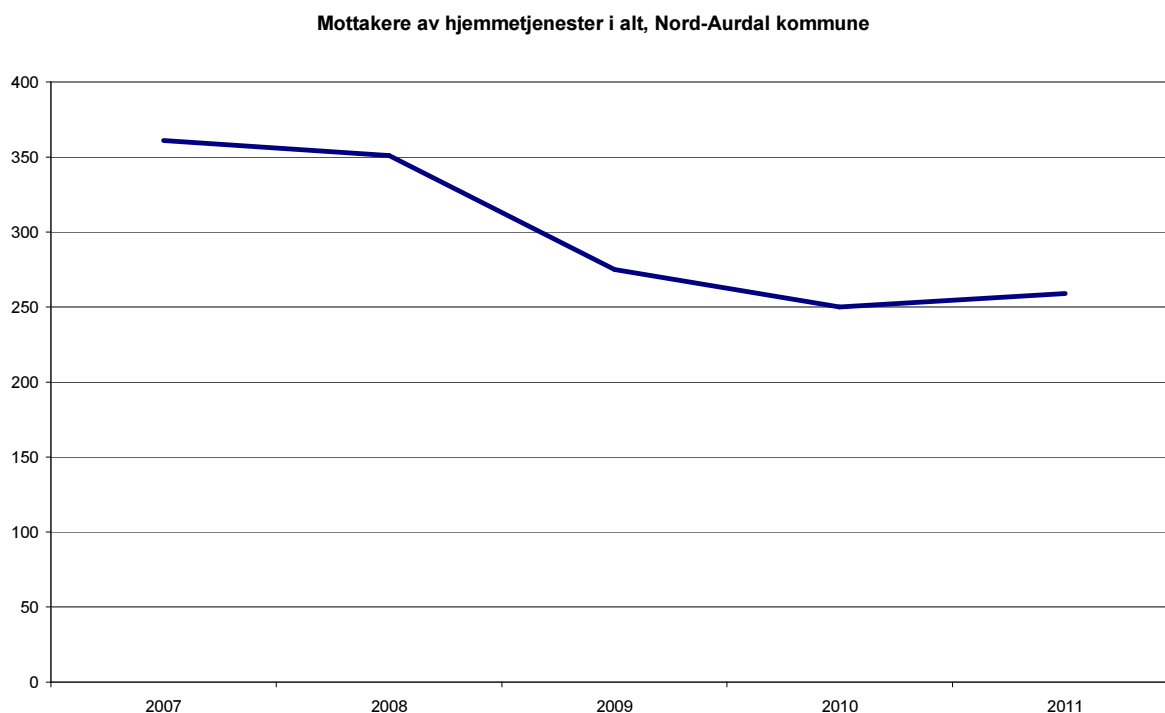
Hjemmetjenesten har ansvar for å yte tjenester etter vedtak til personer som bor hjemme (eget hjem eller omsorgsbolig). Tjenesten har fokus på kvalitet, samhandling og dialog med pasient og pårørende. Samhandling og dialog er viktig for å forstå den enkeltes behov og møte pasient og pårørende "der de er". Det arbeides kontinuerlig med å forbedre prosedyrer og rutiner som skal bidra til å sikre både kvalitet og pasientsikkerhet. Hjemmetjenesten samarbeider med miljøarbeid for å utrede muligheten for å etablere dagaktivitetstilbud for personer med demens. Ved å omstille bruk av personalressurser kan dette la seg gjennomføre.

Årstall	Antall vedtak	Antall timer/uke
2010	371	1 269
2011	436	1 496
2012 (01.01.12-18.09.12)	474	1 504

Tabellen viser økningen i antall vedtak og omfang på tjenester til hjemmeboende de siste tre årene. Tjenestene som er tatt med er hjemmesykepleie og praktisk bistand.

Tabellen er en enkel framstilling på økningen i tildeling av hjemmetjenester. Denne utviklingen gjør at hjemmetjenesten stadig får nye utfordringer. I takt med at omfanget øker, økes også kravene om kompetanse. Med innføringen av Samhandlingsreformen erfarer kommunen, i likhet med andre, at pasientene skrives ut fra sykehuset raskere enn før og med mer omfattende behandlingsbehov. Dette innebærer at tjenesten har behov for flere sykepleiere hele døgnet, også på natt.

Figuren viser utviklingen i antall mottakere av hjemmetjenester i alt.

Med bakgrunn i de utfordringer hjemmetjenesten står overfor er det satt i gang et internt prosjekt i hjemmetjenesten. Dette prosjektet har som mål å utrede forslag til intern organisering der kontinuitet i logistikk, turnus og faglighet skal belyses og vurderes. Prosjektet skal også utrede tiltak som skal stimulere til kompetanseheving, myndiggjøring, økt trivsel og tilstedeværelse, samt økt kvalitet og pasientsikkerhet.

Hjemmetjenesten i Nord-Aurdal har som mål å bli en framtidsretta og populær arbeidsplass med god kompetanse, ansvarsbeviste medarbeidere som trives og ønsker å være en god kollega som har hele pasienten i fokus.

Det jobbes godt og kontinuerlig med sykefravær og forebygging av dette. Målet for 2013 er 11 %, en økning i tilstedeværelsen på ett prosentpoeng fra 2012.

8.2 Stillingsramme

Hjemmetjenesten	1.jan 2012	1.jan 2013	Endring i 2013	Merknad
Hjemmetjenesten	57,43	53,93	-0,62	Praktisk bistand, multidose
Sum	57,43	53,93	-0,62	

8.3 Økonomiske hovedtall

HJEMMETJENESTEN	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNNSKOSTNADER, NETTO	34 420	34 064	34 267	34 267	34 267	34 267
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	1 261	1 214	1 214	1 214	1 214	1 214
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	901	652	643	643	643	643
KJØP AV TJENESTER	2 330	1 782	2 109	2 109	2 109	2 109
OVERFØRINGSUTGIFTER	311	100	100	100	100	100
FINANSUTGIFTER	76	0	0	0	0	0
Sum utgifter	39 299	37 812	38 333	38 333	38 333	38 333
LØNNSKOSTNADER, NETTO	-2 190	0	-146	-146	-146	-146
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-699	-597	-750	-750	-750	-750
REFUSJONSINNTEKTER	-745	-200	-68	-68	-68	-68
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-141	-65	-183	-183	-183	-183
FINANSINNTEKTER	-23	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-3 798	-862	-1 147	-1 147	-1 147	-1 147
Totalt	35 501	36 950	37 186	37 186	37 186	37 186

8.4 Tiltak

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
Hjemmetjenesten - medikamenthåndtering multidose Legge om medikamenthåndteringen; økt kostnad kjøp av tjenester og reduserte lønnskostnader.	-51	-51	-51	-51	-204
Hjemmetjenesten- medikamenthåndtering ikke gjennomført Tiltak vedtatt i budsjett for 2012, men ikke gjennomført da leverandøren gikk konkurs.	133	133	133	133	532
Hjemmetjenesten – red praktisk bistand Reduksjon i hyppighet på praktisk bistand fra 2. eller 3. hver uke til 4. hver uke.	-130	-130	-130	-130	-520
Hjemmetjenesten - reduksjon støttekontakt Reduksjon i tjenesten, mindre forbruk til lønn.	-50	-50	-50	-50	-200
Hjemmetjenesten - reduksjon av stimuleringstilskudd Bortfall av tilskudd til brukerstyrt personlig assistent.	200	200	200	200	800
Hjemmetjenesten inntektsøkning Inntektsøkning på bakgrunn av regnskapstall i 2012, gjeldende staser i 2013 og forslag til økning i satser i -13.	-153	-153	-153	-153	-612
Hjemmetjenesten økn i tilskudd ressurskrevende brukere Timegrunnlaget er økt, derav økt tilskudd.	-118	-118	-118	-118	-472

9 Helse og omsorg

Hovedmålene for virksomheten, kvalitet og ressursbruk er beskrevet i felles omtale for helse omsorg og velferd (s. 41 og utover).

9.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Sykehjemmet er det høyeste nivået i omsorgstrappa og gir tilbud til den delen av befolkningen som trenger heldøgns pleie, observasjon og behandling i kortere eller lengre tid.

Legetjenesten inkludert legevakt skal ved effektiv og rasjonell utnytting av personell og materielle ressurser sikre befolkningen i kommunen et best mulig differensiert behandlings- og servicetilbud.

Valdres lokalmedisinske senter (VLMS), inkludert Valdres Fødestogo, tilbyr befolkningen i Valdres sykehustjenester /polikliniske tjenester.

Fødestogo er et spesialisthelsetjenestetilbud som Sykehuset Innlandet HF (SI) har ansvar for og driver i samarbeid med kommunen. Føde- og barselstilbudet er SI sitt ansvar. I tillegg har kommunene i Valdres en regional stilling for jordmor i svangerskapsomsorgen. Den 07.11.12 informerte Sykehuset Innlandet om at adm. dir. innstiller overfor styret på at SI bør legge ned fødestogo fra og med 2013.

Aurdalsheimen

Sykehjemmet har 60 plasser fordelt på 16 korttidsplasser, 24 ordinære plasser for langtidsopphold og 20 plasser forbeholdt mennesker med demenssykdom. Antall eldre, og dermed antall mennesker med ulike demenslidelser, vil øke vesentlig fram mot 2025.

Sykehjemmet deltar i et prosjektet for samhandling mellom alderspsykiatrisk avdeling i Sykehuset Innlandet og kommunale sykehjem (Sam Aks). Prosjektets hovedmål er bedre undersøkelse og behandling, samt utvikle og evaluere modell for samhandling mellom spesialist- og primærhelsetjeneste. Sykehjemmet bidrar også til forskning på fagfeltet demens gjennom dette samarbeidet.

Etterspørsel etter korttidsopphold og ferdigbehandling etter sykehusopphold er økende. Etter innføring av samhandlingsreformen, og samfunnsutviklingen generelt, må kommunen ta hånd om og tilby aktiv pasientbehandling i større grad enn tidligere. Det er en utfordring knyttet til kompetent bemanning hele døgnet.

Fagernes Legesenter

Lokalene huser i dag kommunale tjenester, interkommunale tjenester og spesialisthelsetjenester.

Kommunen har i 2012 åtte fastleger og én turnuslege. Fastlegene utfører til sammen 1,26 årsverk på kommunalt arbeid. På grunn av få ledige plasser på fastlegenes liste, har kommunen søkt om, og fått tildelt, en fastlegehjemmel til. Andel fastleger vil være svært viktig i forhold til samhandlingsreformens utfordringer med at helsetjenester i økende grad skal gis lokalt. Legene prioriterer å bruke store ressurser på tverrfaglig samarbeid. Eksempler på samarbeidspartnere er NAV, andre kommunale virksomheter og fagpersoner, ansvarsgrupper mm..

Prosjektet "Raskt tilbake", som er i en forberedende fase i 2012, er initiert av fastlegene som ser en verdi i å starte et tidlig samarbeid med arbeidsgiver slik at unødvendig lange sykmeldinger kan unngås.

Valdres interkommunale legevakt (VIL)

Fra 2013 vil det bli felles legevakt for alle kommuner i Valdres fra kl. 15 – 08 alle dager hele året – jf kommunestyrevedtak i første halvår i år. Det blir innført nytt sekssifret legevaktsnummer for hele landet i løpet av 2013. Dette nummeret skal benyttes når en har behov for øyeblikkelig legehjelp, 24 timer i døgnet og besvares av kompetent personale. Legevakt-sentralen videreformidler til lokalt legekontor på dagtid.

Pasientbehandlingen ved legevakt foregår fram til mars 2015 i lokalene til Fagernes Lege-senter. Dette gir en uheldig blanding av legesenterets og legevaktens utstyr og forbruksmateriell.

Valdres Lokalmedisinske Senter (VLMS)

VLMS har et omfattende medisinsk spesialisttilbud til befolkningen i Valdres. Tilbudet i 2012 omfatter 9 spesialisthelsetjenestetilbud, samt ortopedingeniør, røntgen og dialyse. Dette foregår i legesenterets underetasje. Tjenesten ledes av kommuneoverlegen. I nytt bygg med bedre plass er det en målsetting at disse tjenestene kan bygges ut og omfatte flere spesialisthelsetjenester.

Valdres fødestogo

Endelig vedtak om nedleggelse av fødestua er planlagt fattet av styret i Sykehuset Innlandet HF i styremøte den 29.11.12, planlagte fødsler og barselopphold blir avvirket. Inntil nytt bygg for VLMS står ferdig i 2015 vil svangerskapskontroller, følgetjeneste/beredskap og gynekologisk poliklinikk foregå i fødestuas lokaler.

9.2 Stillingsramme

Helse og omsorg	1.jan 2012	1.jan 2013	Endring i 2013	Merknad
Aurdalsheimen inkl. lærlinger	57,59	56,92	0,50	Økning 1 lærling
Legetjenesten	18,21	18,34	0,00	
Fødestogo	8,49	8,49	0,00	
Sum	84,27	83,75	0,50	

9.3 Økonomiske hovedtall

HELSE OG OMSORG	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNNSKOSTNADER, NETTO	57 772	53 474	56 203	56 340	56 477	56 477
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	5 528	4 981	5 354	5 262	5 262	5 262
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	6 121	5 587	4 386	4 346	4 346	4 346
KJØP AV TJENESTER	468	1 749	3 349	3 349	19 713	19 663
OVERFØRINGSUTGIFTER	1 431	305	334	334	334	334
FINANSUTGIFTER	727	0	0	0	0	0
Sum utgifter	72 047	66 096	69 626	69 631	86 132	86 082
LØNNSKOSTNADER, NETTO	-3 268	0	-240	-240	-240	-240
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-9 529	-9 185	-10 052	-10 052	-10 052	-10 052
REFUSJONSINNTEKTER	-18 181	-18 884	-20 766	-20 766	-20 766	-20 766
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-719	0	0	0	0	0
FINANSINNTEKTER	-160	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-31 857	-28 069	-31 058	-31 058	-31 058	-31 058
Totalt	40 190	38 027	38 568	38 573	55 074	55 024

9.4 Tiltak

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
Aurdalsheimen - Bistand innen smittevern og hygiene, Noklus Betaling av tjenester fra andre. Avtale om bistand innen smittevern og hygiene til kommunale helseinstitusjons-tjenester fra Sykehuset Innlandet. Noklus – Norsk kvalitetsforbedring av laboratorievirksomhet utenfor sykehus.	42	45	45	45	177
Aurdalsheimen økt brukerbetaling Erfaringstall	-664	-664	-664	-664	-2 656
Lærlingeplasser Kommunens lønnsutgifter til lærlinger i helse og omsorgsfag, samt institusjonskokk.	137	274	411	411	1233
VLMS 30 institusjonsplasser - endring driftskostnader Samla driftskostnader på nye plasser, 25,5 mill. kr, red. driftskostnader Aurdalsheimen, 13,9 mill. kr.	0	0	11 566	11 566	23 132
VLMS Intermediæravdeling - driftskostnader kommunens andel av samla driftskostnader.	0	0	4 798	4 798	9 596
Legesenter WinMed oppgradering Oppgradering av legenes dokumentasjon/journalsystem.	50	0	0	0	50
Legetjenesten - opplæring nødnett Opplæring av kommunens fastleger ved innføring av nytt medisinsk nødnett.	50	15	15	15	95
Legetjenester - legetjenester i utlandet Økte utgifter. Helfo krever refusjon for pasienter som mottar helsehjelp i utlandet. Ny forskrift fra 2011. Erfaringstall.	29	29	29	29	116
Trådløst nettverk legevakt Behov for trådløst nettverk for at leger fra andre kommuner kan koble seg opp mot eget kontor når de har legevakt.	10	0	0	0	10
Vaktsentralen mottak av nødnett Ombygging av vaktsentral (2013) for drift av nytt nødnett.	207	167	167	167	708

10 NAV Valdres

1.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

De overordnede mål for Arbeids- og velferdsetaten er:

Gjennom stortingsmelding 1 er NAV gitt samfunnsoppdrag med hovedprioriteringene:

- En aktiv arbeidsmarkedspolitikk
- En arbeids- og velferdsforvaltning som skal bygge opp under målene for NAV-reformen og pensjonsreformen
- Tiltak for et mer inkluderende og anstendig arbeidsliv
- Innsats for bedre fordeling og mot fattigdom

Arbeids- og velferdsetaten skal motvirke at brukere har lengre stønadsløp enn nødvendig og bidra til at de raskest mulig kommer i arbeid/aktivitet. Det skal gjøres ved å gi målrettet bistand til prioriterte grupper og foreta jevnlig oppfølging av den enkelte. Etaten skal ha et konstruktivt samarbeid med bedriftene for å inkludere flere i arbeid og for at rekruttering av arbeidskraft skal bli enklest mulig for bedriftene.

I møte med brukerne skal NAV Valdres opptre enhetlig og koordinert, og sette brukernes behov i sentrum. Det handler bla om service, respekt, informasjon, tilgjengelighet, kompetanse og et godt tilpasset tjenestetilbud.

Det skal legges til rette for at bruk av etatens selvbetjeningsløsninger blir brukernes førstevalg.

Status og sentrale utviklingstrekk for Arbeids og velferdsetaten er:

NAV Valdres har i 2012 gjennomført en stor organisasjonsendring og arbeidet mye med internkontroll. Dette arbeidet fortsetter inn i 2013.

2013 er også året moderniseringsprogrammet settes ut i livet. Dette vil blant annet gi NAV sine brukere innsyn i egne saker via web portal. Innføringen vil medføre opplæring og endringer i IKT rutiner.

NAV Valdres vil ha økt fokus på behovsvurdering og arbeidsevnevurdering som metode, med hensyn til prioritering av kompetansehevende tiltak for medarbeidere i NAV Valdres.

Satsingen på ungdomsgruppen fortsetter i 2013. Ungdomskontaktene som har vært finansiert av prosjektmidler i forbindelse med ungdomsprosjektet går nå over i fast drift ved at 1,5 stilling videreføres. 0,5 stilling finansieres av regionen gjennom NAV Valdres.

En viktig oppgave blir ellers å legge forholdene best mulig til rette for å forebygge internt sykefravær og for å sikre at de ansatte opplever engasjement og mestringsevne.

Med bakgrunn i prioriteringer i Mål- og disponeringsbrevet fra NAV Oppland, og risikovurdering for NAV Valdres, har NAV Valdres vedtatt å prioritere iverksetting/gjennomføring av risikoreduserende tiltak på følgende områder:

- Øke kontakten med arbeidslivet ytterligere.
- Øke kompetansen på behovsvurdering og arbeidsevnevurdering som metodikk.

- Synlig samfunnsaktør og markedskunnskap, markedsfokus og involvering av alle medarbeidere i markedsarbeid.
- Kunnskap om og aktiv bruk av virkemidler.
- Fokus på feil/mangelfull registrering.
- Oversikt over beholdningen innenfor ulike målgrupper.
- Telefoni og selvbetjeningsløsninger for bruker.
- Systematikk i sykefraværarbeidet på individnivå.

1.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Tabell: Nøkkeltall for sosialtjenesten i Valdres, KOSTRA.

Sosialtjenesten - nivå 2								
Valdres	0545 Vang	0544 Øystre Slidre	0543 Vestre Slidre	0541 Etnedal	0540 Sør-Aurdal	0542 Nord-Aurdal	Oppland	Landet
	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011	2011
Prioritering								
Netto driftsutgifter til sosialtjenesten pr. innbygger	938	1 297	1 526	1 124	1 113	1 678	1 331	1 792
Dekningsgrader								
Sosialhjelpsmottakere	37	95	65	51	102	234	5 030	125479
Andelen sosialhjelpsmottakere i forhold til innbyggere	2,3	3	2,9	3,6	3,2	3,6	2,7	2,5
Årsverk i sosialtjenesten pr. 1000 innbygger	0,62	0,63	0,9	0,6	0,89	0,61	0,83	1,13
Årsverk i sosialtjenesten pr. 1000 innbygger etter ny organisering i 2012	0,77							
Produktivitet								
Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	52 865	49 558	60 646	34 039	42 882	53 624	62 786	83 752
Utdypende tjenesteindikatorer								
Samlet stønadssum (bidrag + lån)	1 065 370	2 648 299	2 133 579	994 286	1 733 085	5 584 641		
Gjennomsnittlig utbetaling pr. stønadsmåned	7 720	7 316	7 758	7 258	4 801	6 664		
Gjennomsnittlig stønadslengde	3,7	3,8	4,2	2,6	3,5	3,5		
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 18-24 år	3,8	3,7	2,7	3	3	3,1		
Gjennomsnittlig stønadslengde mottakere 25-66 år	3,8	3,9	4,5	2,6	3,7	3,7		
Andel sos.hjelpsmottakere m stønad i 6 mnd eller mer	27	24	28	12	23	24	26	34
Andel mottakere med sos.hjelp som hovedinntektskilde	18,9	23,2	29,2	41,2	31,4	26,9	39,4	44,4

Tabellen viser alle Valdreskommunene sammenlignet med snittet av Oppland og alle landets kommuner. Det er innledningsvis viktig å understreke at ingen av kommunene i Valdres tilhører samme kommunegruppe. En skal med andre ord være varsomme med å sammenligne tallene på tvers av kommunene. Likevel er det enkelte «funn» i dette tallmaterialet som det er verd å bemerke.

Det er store variasjoner i gjennomsnittlig utbetaling hver stønadsmåned fra kr 4 801 som er lavest til kr 7 758.

Når det gjelder bemanning er det i KOSTRA oppsettet bare den kommunale andelen av stillinger i NAV kontoret man sammenligner. En kan merke seg at en med ny organisering har

en bemanning på 0,77 årsverk i sosialtjenesten per 1000 innbygger, snittet for Oppland var i 2011 på 0,83 og snittet for landet var på 1,13. Dette betyr at NAV Valdres må prioritere å arbeide med kontoret sine kjerneoppgaver.

For Valdres, med unntak av Vang, er det en høyere andel sosialhjelpsmottakere enn snittet for Oppland og landet. Samtidig har en (med unntak av Etnedal) en lavere andel av mottakere som har sosialhjelp som hovedinntektskilde.

Når en ser på mottakere av sosialhjelp i mer enn 6 stønadsmåneder ligger fire av seks kommuner under snittet. Dette er en parameter det kan være av interesse å se nærmere på utviklingen av og å kunne sammenligne med egen kostragruppe:

G. Sosialtjenesten - nivå 2 – utvikling				
				Kostra gruppe
Utdypende tjenesteindikatorer	2009	2010	2011	2011
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer, Nord-Aurdal	27	24	24	29
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer, Øystre Slidre	25	27	24	22
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer, Vestre Slidre	28	25	28	25
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer, Sør-Aurdal	21	21	23	25
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer, Vang	..	13	27	18
Andel sosialhjelpsmottakere med stønad i 6 måneder eller mer, Etnedal	12	13	12	18

Når man leser disse tallene er det viktig å huske at totalantallet (særlig i Vang og Etnedal der antallet er under ti) er så lavt at en bruker gir relativt store utslag.

Det kan være av interesse også å se på antallet brukere med ulik oppfølging også fra 2012.

	Arbeidssøkere	Sykemeldte	Tilpasset arbeidsretting, aap	Sosialhjelp eneste inntektskilde	KVP	Aktive brukere med utbetaling Sosialhjelp
Valdres	270	608	625	14	24	170
Sør-Aurdal	35	75	111	3	2	27
Etnedal	21	30	41	1	0	11
Nord-Aurdal	120	215	236	6	12	69
Øystre Slidre	53	136	99	4	3	32
Vestre Slidre	22	98	89	0	3	26
Vang	19	54	49	0	4	5

Tabellen viser at NAV Valdres har mange brukere som har oppfølging i forbindelse med sykemelding eller tilpasset arbeidsretting. Det har gjennom året vært en bevegelse i positiv retning. Det er verd å merke seg at det nå (pr. 31/8-2012) er kun 14 personer i Valdres som har sosialhjelp som eneste inntektskilde i mer enn tre måneder.

10.1 Stillingsramme

Tabellen viser antall årsverk Nord-Aurdal kommune er arbeidsgiver for i vertskommune-modellen. I tillegg har NAV Valdres statlige ansatte.

NAV	1.jan 2012	1.jan 2013	Endring i 2013	Merknad
NAV Valdres (kommunalt ansatte)	5,10	13,80	0,50	Ungdomsprosjekt
Sum	5,10	13,80	0,50	

10.2 Økonomiske hovedtall

Tabellen viser budsjettet for NAV Valdres (1000 kr). Dette er samla budsjett for drift av NAV og tiltaksbudsjett for alle kommunene. Tiltaksbudsjettet inneholder kostnadene ved de kommunale tjenestene, sosialhjelp, kvalifisering og tilbud til personer med rusproblemer.

NAV	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNNSKOSTNADER, NETTO	4 046	11 379	12 832	12 832	12 832	12 832
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	355	142	25	25	25	25
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	41	2 954	3 291	3 291	3 291	3 291
KJØP AV TJENESTER	1 302	1 849	2 112	2 112	2 112	2 112
OVERFØRINGSUTGIFTER	5 087	14 200	14 057	14 057	14 057	14 057
FINANSUTGIFTER	224	483	483	483	483	483
Sum utgifter	11 055	31 007	32 800	32 800	32 800	32 800
LØNNSKOSTNADER, NETTO	-285	0	0	0	0	0
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-1	0	0	0	0	0
REFUSJONSINNTEKTER	-1 131	-20 459	-21 661	-21 661	-21 661	-21 661
FINANSINNTEKTER	-210	-299	-299	-299	-299	-299
Sum inntekter	-1 626	-20 758	-21 960	-21 960	-21 960	-21 960
Totalt	9 429	10 249	10 840	10 840	10 840	10 840

10.3 Tiltak

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
NAV - div. innsparing Innsparing i form av reduksjon i ulike driftskostnader.	-117	-117	-117	-117	-468
NAV – ungdomsprosjekt Ungdomskontakt over fra prosjektf finansiering til driftsfinansiering, Nord-Aurdal kommunes andel av 0,5 årsverk.	93	93	93	93	372
NAV - økning kjøp fra staten Pris- og lønnsvekst på kostnader i NAV-kontoret som kommunen refunderer staten, herunder lønn og reisekostnader til lederne.	167	167	167	167	668
NAV – oppgradering av IKT Utskifting av skriver, Nord-Aurdal kommunes andel.	14	14	14	14	56

NAV - KVP økning	503	503	503	503	2012
NAV - innsparing KVP Budsjettet for kvalifiseringsprogrammet (KVP) er beregnet ut fra forventet antall brukere og forventet vekst i folketrygdens grunnbeløp (G). Budsjettet er redusert med forventet opphold mellom brukere og slik at det i liten grad er rom for normert budsjett for tiltak og oppfølging.	-385	-385	-385	-385	-1540
NAV - prisøkning sosialhjelp Forventet økning som følge av generell pris- og lønnsvekst.	150	150	150	150	600
NAV - tiltaksbudsjett økning rusomsorg Prisvekst på kjøp av tjenester ved avrusing.	16	16	16	16	64

11 Familiens hus

Familiens hus omfatter det som fram til og med 2012 var de to virksomhetene Familiens hus og Miljøarbeid, jfr. avsnittet 3.1 Organisasjonsutvikling på s. 20.

11.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Hovedmålene for virksomheten er beskrevet i felles omtale for helse, omsorg og velferd (s. 41).

Familiens hus til Vesle-Tveit

Det følger av helse- og omsorgsplanen for kommunen at tjenestene til barn og unge skal samles i et Familesenter på Vesle-Tveit. I 2013 vil denne prosessen begynne, ved at helse-søstertjenesten og rehabiliteringsavdelingen flytter dit. Det blir jobbet fortløpende med flytting av andre relevante tjenester som Barneverntjenesten, PPT og Psykisk helsearbeid til de samme lokalene.

Krisesenter og Støttesenteret mot incest og seksuelle overgrep (SMISO)

Nord-Aurdal kommune deltar sammen med de øvrige Valdreskommunene i et samarbeid med krisesenteret på Hønefoss. I 2013 vil Nord-Aurdal kommune starte opp et konkret samarbeid med krisesenteret i forhold til at Valdreskommunene skal utarbeide felles ”Handlingsplan mot vold i nære relasjoner” med oppstart i 2014. Valdreskommunene er også tilknyttet SMISO på Gjøvik. SMISO har fysisk oppmøte i Valdres en dag pr. mnd..

Boligsosialt arbeid

Tiltak fra rullert ”Boligsosial handlingsplan” skal implementeres i 2013. Bruk av kommunale boliger er endret ut fra en samlet behovsvurdering og bolig tildeles fra Tildelingskontoret. Avdeling Psykisk helsearbeid vil omstille seg til turnusdrift og jobbe mer med botrening. Husbankordningene er tilgjengelige og organisert i NAV. Boligkontoret som har vært organisert i virksomhet Kultur og service tilrås lagt til virksomhet Eiendom.

Barneverntjeneste

Det interkommunale barnevernet har gjennom felles kompetanseheving og større fagmiljø, etablert en tjeneste som i større grad enn tidligere mestrer å gå inn i enkeltsaker av alvorlig karakter. I 2013 vil barneverntjenesten ha et særlig fokus på kompetansestyring, samt videreutvikling og implementering av internkontroll i vertskommunen. Gjennom samarbeidet med krisesenteret på Hønefoss skal barneverntjenesten inngå en formell samarbeidsavtale for å sikre gode melde- og oppfølgingsrutiner for barn som er med foresatte på krisesenteret.

Forebyggende helsearbeid

Avdeling forebyggende helsearbeid (helsesøstertjenesten) flytter til ledige lokaler på Vesle-Tveit i løpet av første kvartal 2013. Jamfør ”Kommunedelplan for helse- og omsorgstjenester” vil tjenesten satse på skolehelsetjenesten ved å avsette ett av tjenestens tre helsesøsterårsverk til formålet, samt formalisere et samarbeid med fastlegene i forhold til legenes rolle i skolehelsetjenesten.

Frisklivs-/ folkehelsearbeid

For å sikre folkehelsearbeidets ”sektorovergripende mandat” planlegges det at folkehelsekoordinator skal være mer forankret i virksomhet Areal og næring. Omstillingen sikrer at

folkehelseperspektivet ivaretas i alt kommunalt planarbeid. Frisklivssentralens organisatoriske plassering vil utredes videre i forhold til folkehelsekoordinators ansettelsesforhold og faglige målsettinger.

PPT

Tjenesten har de senere årene hatt store utfordringer med rekruttering. Sammen med riktige prioriteringer, samhandlingsrutiner med skoler, barnehager og øvrige tverrfaglige samarbeidspartener, blir rekrutteringsarbeid et viktig innsatsområde de nærmeste årene. I forhold til målsetting om å få ned andelen spesialpedagogiske tiltak i grunnskolen, vil tjenesten implementere et nytt henvisningsskjema i 2013 som vil være tydeligere i forhold til henvisningens formål. PPT vil i samarbeid med barneverntjenesten etablere et team som kan gå helhetlig inn i enkeltsaker med alvorlig skoleskulk. Dette da temaet fordrer god samhandling mellom skole og hjem. I 2013 vil PPT bli styrket ved etableringen av en ny regional logopedtjeneste.

Interkommunal logopedtjeneste

Det blir etablert ny felles logopedtjeneste for alle kommunene i Valdres. Det er innarbeidet en ressurs på 1,6 årsverk i budsjettet. Tjenesten blir lagt til den interkommunale tjenesten PPT (organisert etter § 27 i kommuneloven). Logopedene inngår i bemanningen i PPT og ledelsen blir som for nåværende tjeneste. En vil på administrativt nivå avklare tjenestens ansvar og arbeidsoppgaver nærmere i forbindelse med at den blir etablert. En vil videre vurdere behovet for endre vedtektene.

Tverrfaglig team

Nord-Aurdal kommune har etablert tverrfaglig team. Teamet består av en basisgruppe fra PPT, barnevern, psykisk helsearbeid og helsesøstertjenesten. Basisgruppa skal besøke alle skoler og barnehager tre ganger i året. Teamets samarbeidsavtale skal revideres slik at teamets arbeid fra 2013 tar høyde for de strukturelle omstillingene som er gjort i Nord-Aurdal i 2012, herunder inkludering av private skoler og barnehager.

Tilrettelagte tjenester for barn og unge med nedsatt funksjonsevne

I avdelingen er det serviceerklært nye løsninger for hjemmebaserte tjenester. Fra 2013 vil derfor tjenesten redusere avlastningsmengden som ytes i institusjon, som innebærer redusert åpningstid. Redusert avlastning i institusjon erstattes med veiledning til familier og avlastning hos oppdragstakere. Tiltakene er i samsvar med konklusjoner fra Deloitte's driftsgjennomgang gjennomført i 2012.

Psykisk helsearbeid

Arbeidet med innføring av saksbehandling av søknader til Tildelingskontoret fortsetter i 2013. Dagtilbudet som tidligere har hatt tilholdssted på "Tufta" ble etablert på "Leira skole" høsten 2012. Fra 2013 vil dagtilbudet for Psykisk helse bli integrert sammen med dagtilbud for andre brukergrupper. Samtidig vil innholdet i dagtilbudet ta en mer bevisst dreining i forhold til at tjenesten skal inneha en målsetting om aktivitet. Den øvrige tjenesteproduksjonen i avdeling Psykisk helsearbeid vil omstilles slik at medarbeiderne går over i turnusdrift. Innholdsmessig/metodisk vil tjenesten endre de individuelle tjenestene i retning av mer botrening. Som en følge av dette vil støttesamtaler fra 2013 organiseres i samtalegrupper. Tiltakene er i samsvar med konklusjoner fra Deloitte's driftsgjennomgang gjennomført i 2012.

Epleby er overført til virksomhet Kultur og service.

Frivilligsentralen er overført til virksomhet Kultur.

”Med barnet i mente”

PPT, barnevern, psykisk helsearbeid og helsesøstertjenesten vil bli med i et samarbeidsprosjekt med BUP (barne- og ungdomspsykiatrisk poliklinikk) i 2013. Prosjektet vil ved siden av å etablere generelle samarbeidsrutiner, etablere konkret samhandling ovenfor barn av foreldre med rusproblemer/psykiske lidelser. Innen første halvår 2013 vil Nord-Aurdal kommune delta i en undersøkelse vedrørende kommunens kompetansenivå på dette området. I siste kvartal 2013 vil tjenestene bli med i prosjektarbeidet. Prosjektgruppa vil bli med på til sammen åtte prosjektgruppesamlinger. Ved siden av samlingene vil de motta konkret veiledning fra BUP i pågående enkeltsaker. I disse veiledningsmøtene er det forventet at samhandlingen også vil inkludere lege- og jordmortjenesten.

Miljøarbeid avdelig Fagernes og Leira

Virksomhet miljøarbeid ble i 2012 inndelt i to avdelinger da boligstrukturen nå er samlet i to geografiske områder. Det skal utredes å optimalisere ledertettheten i tjenesten, som definert i Deloitte-rapport 2012. Etableringen av Kongsvegen bofellesskap har medført at Nord-Aurdal kommune har ivarettatt den boligsosiale utviklingen innen miljøarbeid for den nærmeste framtiden.

Dagaktivitetstilbud

I 2013 vil Nord-Aurdal kommune etablere et samordnet dagaktivitetstilbud for flere brukergrupper. Tiltaket, som består i å flytte ressurser fra Miljøarbeid, Psykisk helsearbeid, Skogsgruppa og ressurs fra voksenopplæringen, sikrer at Nord-Aurdal kommune kan tilby kvalitative aktivitetstjenester til flere personer og brukergrupper enn kommunen kan i dag. Omstillingen av stillingsressursene er kartlagt i Deloitte driftsgjennomgang 2012, og realiseres gjennom endrede turnuser og medarbeiderlogistikk gjennom døgnet. Aktiviteten ved Skogsgruppa fortsetter som en av flere aktivitetstilbud brukerne kan tilbys. Bortfall av VTA-tilskudd, som følge av intensjonavtalen om VTA-plasser, kompenseres i form av ny intern samhandling. Tjenesten dagaktivitetstilbud må søkes på via tildelingskontoret, tilsvarende kommunens øvrige tjenestetilbud.

Vertskommunebrukere

Nord-Aurdal kommune er vertskommune for personer som valgte å forbli i kommunen etter HVPU-reformen. Pr. i dag har kommunen 9 brukere den mottar vertskommunetilskudd for. Vertskommunetilskuddet gis kommunen for å sikre at brukerne skal kunne få det samme tjenestetilbudet som kommunens øvrige innbyggere. Tidligere hadde Nord-Aurdal kommune flere vertskommunebrukere, dvs. kommunen mottok da et høyere vertskommunetilskudd. En følge av dette er at Nord-Aurdal kommune må nedbemanne innen miljøarbeid i takt med færre vertskommunebrukere.

11.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Her gis en kortfatta oversikt over noen sentrale KOSTRA-tall som viser noe om kvalitet på tjenestene og om produktivitet/enhetskostnader.

Virksomhet Familiens hus	Nord- Aurdal 2009	Nord- Aurdal 2010	Nord- Aurdal 2011	Nord- Fron 2011	Sel 2011	Tynset 2011	Kom.gr. 11 2011	Oppland 2011	Landet u. Oslo 2011
Kvalitet									
Stillinger med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år Enhet : Årsverk, barneverntjenesten	2,9	2,5	2,6	3,4	3,2	3,3	3,4	3,4	3,2
Andel nyfødte med hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst, Enhet : Prosent, helsesøstertjenesten	103	100	105	94	69	98	85	78	82
Prioritering									
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barneverntjenesten Enhet : Kroner	4 777	4 979	6 947	5 531	6 148	4 856	6 047	6 131	6 196
Netto driftsutg til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetj. pr. innb 0-20 år Enhet : Kroner	1 846	1 749	1 708	1 482	2 643	1 503	1 652	1 722	1 642
Dekningsgrad									
Andel barn med barneverntiltak ift. innbyggere 0-17 år Enhet : Prosent	4,4	4,8	4,9	6,4	5,2	5,9	5,2	5,2	4,7
Årsverk i alt pr. 10 000 innbyggere 0-5 år. Funksjon 232 Enhet : Avtalte årsverk, forebyggende helsearbeid		91,5	79,2	115,0	211,2	131,6	135,0	124,1	116,5
Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten Enhet : Avtalte årsverk	10,4	10,4	11,0	10,1	9,9	9,9	9,0	10,8	8,6
Produktivitet/enhetskostnader									
Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder, prosent Enhet : Prosent. Barneverntjenesten	41,7	30	37,2	10,3	38,0	36,4	35,1	36,0	26,5
Brutto driftsutgifter per innbygger 0 - 5 år. Helsestasjons- og skolehelsetjeneste. Enhet : Kroner	7 408	6 874	6 654	8 006	13 658	6 135	7 524	7 521	6 591

Det fremgår av tabellen at Nord-Aurdal kommune har færre årsverk med fagutdanning per 1 000 barn 0-17 år i barneverntjenesten enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11, og landet utenom Oslo. Nord-Aurdal kommune gir alle nyfødte hjemmebesøk innen to uker etter hjemkomst. Dette er betydelig bedre enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11, og landet utenom Oslo.

Nord-Aurdal kommune har hatt en økning i netto driftsutgifter per innbygger 0 – 17 år innen barnevern, og ligger høyere enn gjennomsnittet for kommunegruppe 11, og landet utenom Oslo. Økningen skyldes flere saker med omsorgsovertakelse.

Nord-Aurdal kommune har relativt gjennomsnittelige netto driftsutgifter til forebygging, helsestasjons- og skolehelsetjeneste per innbygger 0-20 år, men ligger noe over gjennomsnittet for kommunegruppe 11, og landet utenom Oslo.

Nord-Aurdal kommune har en noe lavere andel barn fra 0 – 17 år med barneverntiltak enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11, men ligger over landsgjennomsnittet utenom Oslo.

Kommunen har en lavere andel årsverk innenfor forebyggende helsearbeid per 10 000 innbyggere 0 - 5 år enn alle kommunene det er relevant å sammenligne seg med. Nord-Aurdal ligger også lavere enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11, og landet utenom Oslo (Funksjon 232 inkluderer fysioterapeuter og alle andre yrkesgrupper i skolehelse- og helsestasjons-tjenesten.

Nord-Aurdal kommune har flere fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere enn alle kommunene vi har valgt å sammenligne oss med, og har flere fysioterapiårsverk enn gjennomsnittet i kommunegruppe 11, og landet utenom Oslo.

I Nord-Aurdal kommune er andelen undersøkelser med behandlingstid over 3 måneder relativt likt kommunene i kommunegruppe 11, og kommunene i Oppland, men høyere enn landet utenom Oslo. Brutto driftsutgifter per innbygger 0 – 5 år, helsestasjons- og skolehelse-tjeneste i Nord-Aurdal er lavere enn i kommunene vi har valgt å sammenligne oss med, kommunene i Oppland, og kommunegruppe 11, men noe høyere enn gjennomsnittet i landet utenom Oslo.

11.3 Stillingsramme

Familiens hus	1.jan 2012	1.jan 2013	Endring i 2013	Merknad
Familiens hus administrasjon	2,35	0,50	0,00	
Barnevern interkommunalt	10,45	10,95	0,00	
Tilrettelagte tjenester	5,32	5,19	0,00	
Forebyggende helsearbeid	3,51	3,11	0,00	
Psykisk helsearbeid	6,10	7,10	-1,33	Effektivisering
Rehabilitering	4,00	3,50	-0,50	Redusert logoped
Interkommunal PP-tjeneste	8,25	7,75	1,60	Interkommunal logopedtjen.
Sum	39,98	38,10	-0,23	

Miljøarbeid	1.jan 2012	1.jan 2013	Endring i 2013	Merknad
Miljøarbeid adm.	2,00	1,00	-1,00	Red virksomhetslederstilling
Miljø Vesle-Tveit	18,84	18,84	-1,62	Effektivisering
Miljø Leira	22,37	22,37	-0,18	Effektivisering
Miljø Lia	11,96	11,96	-0,70	Effektivisering
Aktivitetssenheten	5,38	5,38	1,19	Omorganisering, fra kvalifisering
Sum	60,55	59,55	-2,31	

11.4 Økonomiske hovedtall

FAMILIENS HUS	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNNSKOSTNADER, NETTO	28 988	25 650	33 105	32 793	32 793	32 793
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	4 951	3 505	3 544	3 544	3 544	3 544
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	5 745	4 783	5 697	5 697	5 697	5 697
KJØP AV TJENESTER	4 243	3 502	6 100	6 100	6 100	6 100
OVERFØRINGSUTGIFTER	2 261	630	650	650	650	650
FINANSUTGIFTER	398	0	0	0	0	0
Sum utgifter	46 586	38 070	49 096	48 784	48 784	48 784
LØNNSKOSTNADER, NETTO	-2 211	0	-168	-168	-168	-168
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-313	-190	-88	-88	-88	-88
REFUSJONSINNTEKTER	-17 901	-11 689	-19 398	-19 398	-19 398	-19 398
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-901	-660	-13 964	-13 964	-13 964	-13 964
FINANSINNTEKTER	-455	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-21 783	-12 539	-33 618	-33 618	-33 618	-33 618
Totalt	24 804	25 531	15 478	15 166	15 166	15 166

MILJØARBEID	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNNSKOSTNADER, NETTO	35 573	34 755	34 834	35 146	35 146	35 146
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	995	732	694	694	694	694
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	116	139	133	133	133	133
KJØP AV TJENESTER	443	2 730	245	245	245	245
OVERFØRINGSUTGIFTER	1 152	945	945	945	945	945
Sum utgifter	38 279	39 301	36 851	37 163	37 163	37 163
LØNNSKOSTNADER, NETTO	-2 090	0	-15	-15	-15	-15
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-319	-293	-250	-250	-250	-250
REFUSJONSINNTEKTER	-951	-915	-445	-445	-445	-445
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-15 069	-14 390	0	0	0	0
FINANSINNTEKTER	-5	0	0	0	0	0
Sum inntekter	-18 434	-15 598	-710	-710	-710	-710
Totalt	19 845	23 703	36 141	36 453	36 453	36 453

11.5 Tiltak

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
Familiens hus - Krisesenter og SMISO	2	2	2	2	8
Barneverntjenesten - styrking, økning statstilskudd Statlig opptrapping.	-251	-251	-251	-251	-1004
Familiens hus - tiltak barnevern i og utenfor hjemmet Økning i barneverntiltak utenfor hjemmet.	400	400	400	400	1600
Tilrettelagte tjenester – endr til mer privat avlastning Omstilling i samsvar med utredningsarbeid; ressurser flyttes fra institusjonstjenester til privat avlastning.	0	0	0	0	0
Tilrettelagte tjenester reduksjon avlastning Omstilling i samsvar med utredningsarbeid; redusert omfang avlastning i institusjon, tjenesten har færre brukere m omfattende avlastningsbehov enn tidligere.	-175	-175	-175	-175	-700
Forebyggende helsearbeid - økt tilskudd helsesøster Satsjustering NAKs andel på Valdres videregående skole.	20	20	20	20	80
Psykisk helse - økt reisebudsjett	50	50	50	50	200
Psykisk helse reduksjon 33% stilling Omstilling i samsvar med utredningsarbeid; omstilling av støttesamtaler, mer gruppesamtaler og mindre individuelle.	-147	-147	-147	-147	-588
Familiens hus rehab. – folkehelse og frisklivsentral Kompensasjon for bortfall av midler fra fylkeskommunen, folkehelse tiltak. Innebærer 50 % red. aktivitet	50	50	50	50	200
Fysioterapiavtale - økning tilskudd Indeksregulering privatpraktiserende fysioterapeuter.	110	110	110	110	440
Rehabilitering - endring tilskudd Økt fastlønnsstilskudd, frisklivssentralen.	-112	-112	-112	-112	-448
Interkommunal logopedtjeneste NAKs andel – kostnader fordelt etter folketall	95	95	95	95	380

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
Miljøarbeid – reduksjon i vertskommunetilskudd Færre vertskommunebrukere.	899	899	899	899	3596
Miljøarbeid - reduksjon i tilskudd Reduksjon i tilskudd til ressurskrevende tjenester og bortfall av tilskudd til brukerstyrt personlig assistent.	628	628	628	628	2512
Miljøarbeid - reduksjon av 1 årsverk virksomhetsleder Konsekvens av sammenslåing av 2 virksomheter.	-663	-663	-663	-663	-2652
Miljøarbeid - reduksjon av 2,5 årsverk Omstilling i samsvar med utredningsarbeid; brukerne blir ivare tatt med aktivitet i nyetablert dagtilbud, turnuser blir effektivisert	-1 226	-1 226	-1 226	-1 226	-4904
Aktivitetsenheten - overføring fra kvalifisering	-37	-37	-37	-37	-148

I tabellene ovenfor refereres det til omstillinger i samsvar med utredningsarbeid. Dette er utredninger basert på rapporten ”Gjennomgang av tjenester til funksjonshemmede og psykisk helsearbeid” (22.05.2012) utarbeidet av Deloitte på oppdrag fra kommunen.

12 Eiendom og kvalifisering

Virksomheten omfatter:

- Opplæring fremmedspråklige
- Interkommunal flyktningtjeneste
- Renhold, drift og vedlikehold kommunale bygg
- Eiendomsforvaltning
- Innkjøp av varme og elektrisitet
- Administrativ kontakt for Nord-Aurdal kirkelig fellesråd

12.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Opplæring fremmedspråklige

Hovedmål

Øke andel bestått med minimum 10 % på skriftlig i 2013, samtidig med at det vil jobbes med å holde det muntlige på et stabilt høyt nivå.

Status

Tjenesten styres av introduksjonsloven, og gir tilbud til de som er bosatt etter avtale med Imdi, familiegjenforente, og arbeidsinnvandrere fra Schengen-området.

Det er obligatorisk å gjennomføre 600 timer med norskopplæring, av disse skal 50 timer være samfunnskunnskap. Introduksjonsloven gir rett til introduksjonsprogram i inntil 2 år. Retten må oppfylles innen 3 år, med unntak av godkjente permisjoner. Elever med rett og plikt må avlegge norskprøve på Gjøvik.

Sentrale utviklingstrekk

Det er stor pågang av elever fra Schengen område, uten rett og plikt.

I løpet av 2013 vil det komme en obligatorisk prøve i samfunnskunnskap.

Kommune	Bestått muntlig	Bestått skriftlig
Oppland fylke	88%	57%
Nord-Aurdal kommune	94%	50%
Nordre Land	75%	39%
Sør-Aurdal	60%	36%
Vestre Slidre	79%	45%

Resultater for 2011. Tallene er hentet fra VOX sine rapporter

Interkommunal flyktningtjeneste

Hovedmål

Økt tverrfaglig samarbeid på tvers av faggrupper i forbindelse med samlokalisering på Leira, og økt samarbeid med de andre valdreskommunene.

Status

Felles kvalifiseringstjeneste med Øystre Slidre, som også inkluderer norskopplæring med samfunnskunnskap. Tjenesten jobber med bosetting, skaffe boliger på det private markedet,

boveiledning, oppmelding til helsekontroll ved bosetting, språkpraksis og arbeidspraksis plasser. Nye lokaler på Leira bidrar til bedre læringsmiljø for elevene, og bedre arbeidsforhold for de ansatte.

Sentrale føringer

- Økning i antall flyktninger som skal bosettes i kommunene
- Kvalifiseringssenteret har egen kriseplan som evalueres og gjennomgås to ganger i året

Drift og vedlikehold kommunale bygg

Hovedmål

- Styrke brannforebyggende tiltak, ved termografering av bygg hvor det bor mennesker og fortløpende alle andre bygg
- Vedlikehold av omsorgsboliger og andre utleieboliger
- Utarbeide vedlikeholdsplaner for alle bygg
- Rutinebeskrivelser for driftsoppgaver kommunale bygg for å kvalitetssikre tjenesten
- Økt tilgjengelighet ved at alle bygg har sin vaktmesterbok

Status

Virksomheten har jobbet med organisasjonsutvikling, kompetanseheving og myndiggjøring av medarbeidere for økt trivsel og god lagånd. Innsatsen har gitt positive resultater.

Tjenesten betjener en stor bygningsmasse som bærer preg av nedprioritert vedlikehold gjennom år. Mange omsorgsboliger er i dårlig forfatning og må få en oppgradering utvendig og innvendig for at brukere og pårørende vil finne det tilfredsstillende å bo der.

NAUS og Rådhuset har behov for ny ventilasjon, og mange tak trenger ny shingel.

Nye bygg som Kongsvegen og NABS, med moderne teknisk utstyr, fører til begeistring og kompetanseheving.

Sentrale utviklingstrekk

- Krav til årlig kontroll av lekeapparater rundt om i kommunen.
- Mange branner krever økt fokus på brannforebyggende tiltak
- Nye reformer øker bygningsmassen og dermed driftsutgiftene

Renhold

Hovedmål

- Oppmuntre til fagutdanning som gir bedre forståelse for renholdsfaget
- Redusere belastningsskader ved å fokusere på arbeidsteknikk (ergonomi)
- Økt tverrfaglig samarbeid som et resultat av samlokalisering på Leira

Status

Renhold har hatt et stort løft de siste åra. Virksomheten har jobbet med organisasjonsutvikling, kompetanseheving og myndiggjøring av medarbeidere for økt trivsel og god lagånd. Innsatsen har gitt positive resultater. Avdelingen har jobbrotasjon for å redusere sårbarhet. Tjenesten har ansatte fra seks forskjellige land og tilbyr språkpraksisplasser med gode resultater.

Tjenesten betjener en stor bygningsmasse. Nedprioritert vedlikehold øker belastningen. Mange bygg bærer preg av nedprioritert vedlikehold av gulv. Hovedrengjøring forgår nå gjennom hele året, for å unngå at den ekstra belastningen skjer kun en kort periode og kan dermed føre til sykefravær.

Aktiv deltakelse i prosjekteringsarbeid på nybygg har ført til økt kompetanse og økt innflytelse som en viktig motivasjonsfaktor.

Sentrale utviklingstrekk

- Vanskelig å rekruttere fagpersonell
- En yrkesgruppe med stor andel av belastningsskader

Eiendomsforvaltning

Hovedmål

- Være en positiv samarbeidspart for utvikling i kommunen
- Knytte boligkontoret til eiendom
- Fleksibilitet i boligsosiale planer for å redusere antall ubebodde boliger
- Selge kommuneskogen (Liaskogen) for å finansiere nødvendige investeringer
- Redusere bebyggd eid areal

Utvikling i arealet av kommunens eide eiendomsmasse (kvm):

2011	2012	2013	2014	2015	2016
60 326	60 341	57 560	57 560	56 564	56 204

Status

- Alle utleieobjekter tildeles etter vedtak
- Mange ubebodde boliger gjennom året fører til reduserte leieinntekter
- Dårlige tømmerpriser reduserer inntekt av tømmer salg, samtidig som fremtidig pålagt vern vil påvirke mengde for årlig avvirkning
- Mangel på sentrumsnære boligtomter og næringsareal

Sentrale utviklingstrekk

- Endret skolestruktur fører til økt etterspørsel av tomter og andre tjenester i Fagernes
- Krav til nødstrøm på kommunale bygg
- Behov for nye døgnbemanna omsorgsboliger i forbindelse med samhandlingsreformen

Forslag til salg av eiendommer Nord-Aurdal kommune som innebærer salgsfullmakt til rådmannen:

Eiendommens navn	Kvm bygg	2013
Boligtomt Vestringsbygda		x
Boligtomt Aurdal		x
Boligtomt Ulnes		x
Aurdal skole	2171	x
Leira gamle skole	750	x
Kommuneskogen		x
Uteseksjonstomta		x

Eksisterende boligtomter er det liten interesse for.

- **Brannstasjonstomta** er solgt og overdras i 2015
- Aurdal skole: Private aktører har vist interesse for bygget. Spørsmålet om salg har sammenheng med hva kommunestyrets vedtak i sak om barnehage/grendehus i Aurdal blir.
- **Leira gamle skule:** Rådmann har hatt salgsfullmakt i 2011 og 2012. Valdres Arbeidssenter A/S(VAS) er leietaker. Til nå er det forsøkt å finne en løsning med VAS som kjøper. En slik løsning vil måtte finnes i 2013,ellers bør eiendommen selges med VAS som leietakere.
- **Kommuneskogen:** Fortsatt ingen avklaring rundt Liaberget naturreservat i Liaskogen. MIS (pålagt vern)og frivillig vern utgjør til sammen 2500 da. Fylkesmannens miljøvern-avdeling melder at fremdriften i denne prosessen er usikker på grunn av budsjett-situasjonen og arbeid som gjenstår.
Nord-Aurdal kommune har sammen med andre grunneiere utarbeidet reguleringsplan for ”Primbakkin”, Området ligger i kommunedelplan felt 8 Liaåsen og det er godkjent fire hytteomter for salg.
- **Uteseksjonstomta:** Tomta ligger innenfor et område som nå reguleres til næring. Salg vil skje når plandokumentet foreligger og det er avklart med kommunedelplan for E-16 Fagernes sør - Hande.

Kraft

Hovedmål

- Fokus på tiltak som kan redusere kostnader.
- God utnyttelse av biovarme som varmekilde i flere bygg.
- Gjennomføre flere EPC-tiltak.
- Fokus på vedtatt klimaplan for Hallingdal og Valdres

Status

Flere store bygg har høye kostnader til oppvarming. Bygg varmes opp av gamle panelovner. Dårlig ventilasjon gjør det vanskelig å få optimal varmegjennomstrømming og gir dårlig innneklima.

I tillegg medfører dårlige ventilasjonsanlegg med lite effektive varmegjenvinnere at det er umulig å drifte NAUS på en økonomisk god måte og at det også er svært vanskelig å oppnå gode resultater på rådhuset og i kulturhuset. Varmegjenvinneren antar vi har en gjenvinningsgrad på ca 50% mens nye varmegjenvinnere skal i følge teknisk forskrift (TEK 10) ha en gjenvinningsgrad på minst 80%. Det ligger altså et potensial for å spare energi i disse tiltakene i tillegg til bedre utnyttelse av biovarme og å bedre innneklimaet.

Sentrale utviklingstrekk

- Krav til ENØK tiltak og overgang til fornybar energi som varmekilde for flere bygg.
- Bortfall av uprioritert kraft fra 1. juli 2012 medfører økte utgifter.

Nord-Aurdal kirkelig fellesråd

Hovedmål

- Utvidelse av Tingnes kirkegård etter dagens krav, som innbærer tilbud om gravfelt for andre trossamfunn, navnet minnelund, anonymt gravfelt, kistegravfelt og urnelund.
- Drenering og utbedring grunnforhold Skrautvål kirke

- Utsifting av brannfarlige ovner i kirkene i Skrautvål, Strand og Aurdal

Status

Nord-Aurdal kommune har ansvar for gravferdsforvaltningen, men har satt bort dette arbeidet til Nord-Aurdal kirkelig fellesråd. Kirkebygget og innbo, herunder orgel, tilhører soknet. Kommunen eier tomten som kirken står på. Kirkelig fellesråd og andre trossamfunn gis et årlig driftstilskudd. I budsjettet for 2013 ligger det inne et tilskudd på 4 006 000 kr.

Sentrale utviklingstrekk

Husbanken gir rentekompensasjon på visse typer investeringer på kirkebygg.

Forutsetningen for denne økonomiplanen er at investeringer i kirkelig fellesråd finansieres innenfor rammebevilgningen.

12.2 Stillingsramme

Eiendom og kvalifisering	1.jan 2012	1.jan 2013	Endring i 2013	Merknad
Kvalifisering	4,44	3,44	-1,19	Omorganisering, overf. Miljøtj.
Interkom. Flyktningetjenesten	3,25	3,25	0,00	
Eiendom-Vaktmestertjenesten	12,20	11,30	0,45	
Renholdstjenesten	19,87	18,50	-0,17	
Eiendomsforvaltning	0,50	0,50	0,00	
Sum	40,41	36,99	-0,91	

12.3 Økonomiske hovedtall

EIENDOM OG KVALIFISERING	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNSKOSTNADER, NETTO	20 864	18 791	19 328	19 328	19 328	19 328
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	13 499	11 283	11 013	11 013	11 013	11 013
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	5 791	2 462	3 580	2 310	2 391	2 580
KJØP AV TJENESTER	299	307	307	307	307	307
OVERFØRINGSUTGIFTER	7 939	4 163	3 920	3 920	3 920	3 920
FINANSUTGIFTER	176	60	20	20	20	20
Sum utgifter	48 567	37 066	38 168	36 898	36 979	37 168
LØNSKOSTNADER, NETTO	-1 547	0	-71	-71	-71	-71
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-12 159	-12 918	-13 272	-13 734	-14 197	-14 197
REFUSJONSINNTEKTER	-6 198	-1 070	-400	-400	-400	-400
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-2 044	-2 200	-2 330	-2 330	-2 330	-2 330
FINANSINNTEKTER	-476	-60	-20	-20	-20	-20
Sum inntekter	-22 424	-16 248	-16 093	-16 555	-17 018	-17 018
Totalt	26 143	20 818	22 075	20 343	19 961	20 150

12.4 Tiltak

Oversikt

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
Flyktningtjenesten – overføring av stilling til OFK	670	670	670	670	2680
Flyktningtjenesten - økning i introduksjonsstønad	81	81	81	81	324
Kvalifisering - reduksjon ramme	-51	-51	-51	-51	-204
Kvalifisering - økt tilskudd norskopplæring	-130	-130	-130	-130	-520
Kvalifisering – økning i introduksjonsstønad	220	220	220	220	880
Fellesrådet - red. driftstilskudd	-258	-258	-258	-258	-1032
Fellesrådet - økt tilskudd til avdrag lån	45	45	45	45	180
Fellesrådet - redusert tilskudd	-30	-30	-30	-30	-120
Drift og vedlikehold - red. ved nedleggelse skoler – helårsvirkning	-88	-88	-88	-88	-352
Eiendom – 1,0 årsverk vaktmester	500	500	500	500	2000
Eiendom drift redusering brøyteutgifter	-12	-12	-12	-12	-48
Eiendom – økt vedlikehold av bygg	1 800	230	311	500	2841
Eiendom – reduksjon av økning til bygg	-550	-250	-250	-250	-1300
Eiendom – hjemmel uten beløp	196	196	196	196	784
Eiendom – økning kommunale avgifter	284	284	284	284	1136
Eiendom, renhold - økning stilling 18,67%	96	96	96	96	384
Eiendom, renhold - helårsvirkning av budsjett 2012	-73	-73	-73	-73	-292
Eiendom, renhold - økt tjenesteproduksjon	40	40	40	40	160
Eiendom - husleieinntekt Leira gamle skole	-23	-23	-23	-23	-92
Eiendom - husleie Coop	-61	-61	-61	-61	-244
Eiendom - økning i forsikringsutgifter	99	99	99	99	396
Eiendom - husleie Coop Aurdal utgår	-172	-172	-172	-172	-688
Eiendom – reduksjon leieinntekt tannklinikk og Valdres Fysioterapi	266	266	266	266	1064
Eiendomsforvaltning - økte husleieinntekter vedtatt 2012	-463	-925	-1 388	-1 388	-4164
Eiendomsforvaltning - økning husleie VAS	-707	-707	-707	-707	-707
Kommuneskogen - endrede inntekter	390	390	390	390	1560
Skogeiendommer	30	30	30	30	120
Utleieboliger selges – redusert leieinntekt	198	198	198	198	792
Kraft - omlegging til effektmåling	386	386	386	386	1544
Kraft - reduserte kraftkostnader	-226	-226	-226	-226	-904
Kraft - redusert kostnader som følge av eiendom solgt i 2012	-315	-315	-315	-315	-1260

Nærmere beskrivelse

For kirkelig fellesråd innebærer tiltakene en konsekvensjustering av tilskuddet. Tilskuddet er redusert med 150 000 kr som i 2012 lå som en engangskostnad til prosjektering av Tingnes kirkegård, deretter økt med deflator. Innenfor denne rammen må kirkelig fellesråd finne den balansen mellom de nevnte investeringene og drift som er riktig for fellesrådet. Det er en forutsetning for økonomiplanen at fellesrådet gjennomfører investeringene knyttet til utskifting av ovner i tre kirker (kostnad 0,9 mill. kr, innvilget rentekompensasjon). Renter og avdrag på investeringene må betjenes innenfor den samla ramma. Kommunen gjennomfører og koster utvidelsen av Tingnes kirkegård¹⁸

¹⁸ Jfr. Kirkeloven, bl.a. § 15, 4. ledd.

Vaktmestertjenesten er tilført 1,0 årsverk for å betjene Valdreshallen. Ved en feil har virksomheten i 2012 drevet med denne ressursen uten å ha hjemmel for det. Åpningstidene slik de er i dag, krever en hel stilling.

Som et særskilt tiltak i 2013 er bevilgningen til vedlikehold økt med 1,25 mill. kroner for å gjennomføre høyt prioriterte vedlikeholdsoppgaver på kommunale bygg. Det høyest prioriterte vedlikeholdet blir gjennomført i 2013 sammen med andre tiltak på de samme byggene. Øvrig høyt prioritert vedlikehold er det satt av midler til i 2014, 2015 og 2016 med noe lavere beløp.

Oversikten nedenfor viser det vedlikeholdet som er planlagt gjennomført i 2013 med den økte bevilgningen på 1,8 mill. kroner:

Boligadresser: Månovegen 24	Ant boliger	Kostnad
Taktekking og nye takrenner	3	40 000
Utvendig vedlikehold	3	20 000
Boligadresser: Øvrevegen 13	1	
Sliping og lakking av stuegulv	1	8 000

Bolig: Krokabakkatn 5 og 7	Ant boliger	Kostnad
Taktekking og nye takrenner	6	80 000
Utvendig vedlikehold	2	20 000

Bolig: Myraberget	Ant boliger	Kostnad
Graving drenering, vanninntrenging kjeller	2	120 000
Utskifting av bad og kjøkken	3	180 000

Bolig: Våningsvegen	Ant boliger	Kostnad
Graving drenering, vanninntrenging kjeller	2	120 000
Renovering leilighet på grunn av fukt (bad og kjøkken)	1	90 000
Oppussing bad, kjøkken og innkjøp av ny vedovn	1	110 000

Boliger : Vesle – Tveit (byggeår 1976)	Ant boliger	Kostnad
Rehabilitering av 5 bad	5	750 000
Utvendig vedlikehold		30 000

Utvendig vedlikehold og beising andre bygg		Kostnad
Skrautvål skolelokaler, barnehage og grendehus		
Tidligere Leira skule		
Omsorgsboliger Aurdal		
Omsorgsboliger Skrautvål		
Omsorgsboliger Ulness		
	Totalt	310 000

Annet prioritert vedlikehold, som er planlagt senere år, er:

Annet vedlikehold som er planlagt til 2014-2016: Valdreshallen	Kostnad
• Utvendig trapp har hatt defekt varmekabel den senere tid, noe som fører til ising, som igjen kan føre til personskader. Det er behov for ny varmekabel. Betong og fuger må bygges opp på nytt.	150 000
• Idrettshallen har problem med akustikk og det er derfor nødvendig med akustikk - og lyddempende felt på vegger.	25 000
• Dører i garderober og barfotgang, og dører fra garderober idrettshall er utslitte etter mange års bruk. Det må monteres nye dører, totalt 15 stk.	150 000
• Nye ytterdører i foaje og kjeller inngang, Aluminiumsdører med automatisk døråpner, jf krav om universell utforming	300 000
Annet nødvendig vedlikehold 2013: Råd – og kulturhus	
Oppdatering låssystem	
Låssystemet er foreldet og trenger programvare oppdatering, ny undersentral og nye lisenser.	90 000
Nødvendig vedlikehold svømmehallen 2013	
Utvendig vegg på svømmehallen er oppbygd av Ytong. Denne har frostska-der i et hjørne etter vanninntrenging. Dette må fjernes, bygges opp igjen med Leca og pusses.	25 000
Nødvendig vedlikehold Leira barnehage 2013	
Taktekking og nye takrenner	23 000

Valdres fysioterapi flytter ut av Vesle-Tveit i 2013. Dette gir isolert sett reduserte leieinntekter, men gir rom for å flytte helsestasjonen opp dit når tannklinikken skal rives for bygging av Valdres lokalmedisinske senter. Langt viktigere for en effektiv bruk av kommunale bygg er det at Valdres arbeidssenter (VAS) flytter ut av Vesle-Tveit, så kommunen kan få samlet Familiens hus der, i tråd med helse- og omsorgsplanen. Ved dette vil barnevernet og ppt kunne flytte ut av Kiwibygget og et kostbart leieforhold der avsluttes. Den økte husleien fra VAS reflekterer leien kommunen betaler i Kiwibygget så lenge VAS er på Vesle-Tveit. Leien VAS betaler i dag, er langt lavere. Leieøkningen vil motivere VAS til å finne løsninger som reflekterer den reelle kostnaden ved å drive tiltaket.

13 Teknisk drift

13.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Hovedmål

- Redusere lekkasjer på vannforsyningsnettet
- Redusere innlekking på avløpsnettet
- Trafikksikkerhetstiltak
- Opprusting av kommunale veier
- Byggestart nye lokaler for uteseksjon/brannvesen
- Utskifting av brannbil
- Installasjon av nødstrømsaggregat
- Utdanning/kurs og redningsutstyr brannmannskap
- Utdanning/kurs feiere
- Være en aktiv bidragsyter i teknisk lederforum, det administrative samarbeidsforumet mellom lederne på teknisk drift i Valdres
- Være en aktiv bidragsyter ved innføringen av nødnett i Valdres, ved utredningen av et mer omfattende brannvernssamarbeid, et felles drifts driftsovervåkingssystem og felles tiltak for ingeniørrekruttering i Valdres samt ved andre samarbeid om tjenester i Valdres
- Gjennomføre tilsyn med alle objekter loven krever. Rekruttere nye tilsatte for å nå dette målet.

Status:

Nord-Aurdal kommune har store utfordringer med lekkasjer på vannforsyningsnettet. Samtidig er det et økende nasjonalt og internasjonalt fokus på hvordan en av verdens viktigste ressurser forvaltes.

Fylkesmannen krever en reduisering av innlekking på avløpsnettet i forbindelse med utslippstillatelsen for Fagernes/Leira renseanlegg.

Kommunen arbeider etter en saneringsplan for vann- og avløpsnettet. Arbeidene er godt prosjektert, og det stilles strenge krav til entreprenører. Resultatene er et VA-nett med høy kvalitet og lang forventet levetid. Et driftsovervåkingssystem vil heve driftsikkerheten på vannforsyningsanleggene og redusere risikoen for forurensninger fra avløpsanleggene.

Kommunen har et etterslep på vedlikehold av kommunale veier. Bedre standard på veiene vil gi økt trafikksikkerhet og redusere kostnadene til vedlikehold. Nødvendige midler for å ta igjen etterslepet på vedlikehold antas å være 4 mill. kroner i året i en 10-årsperiode. Nivået fra og med 2011 har vært på 2 mill. kroner i året. Dette innebærer også at etterslep tas igjen.

Arbeidene med VA-nettet og utbedring av kommunale veier sees i sammenheng. Det er definert områder for saneringsarbeidet hvor VA saneres ett år og kompletteres året etter ved utbedring av vei. Man gjør seg ferdig med ett og ett område for å systematisk oppruste VA-nettet i hele kommunen.

Innen brann og beredskap skal nødsamband (nødnett) i Oppland innføres i 2013.

Alle sentrale bygninger og anlegg skal ha permanent, eller tilgang på mobilt nødstrømsaggregat. Dette for å ivareta liv og helse ved en eventuell krisesituasjon. Samtidig må kriseledelsen sikres nødvendige ressurser for en optimal håndtering av eventuelle hendelser.

Effektiviserende tiltak:

- Rehabiliteringen av VA-nettet vil redusere driftsutgiftene på vann- og avløpssektoren. Saneringstiltak innen vann og avløp er innarbeidet i investeringsbudsjettet, se side 95.
- Driftsovervåkningssystem og elektroniske vannmålere reduserer behovet for tilsyn av anleggene. Feilsøkingstiden ved vannlekkasjer reduseres og driftsikkerheten økes.
- En felles, ny driftssentral for uteseksjonen, brann- og feiervesenet, renhold og vaktmestere, gir bedre arbeidsmiljø og bedre utnyttelse av utstyr og bemanning, samtidig som driftkostnadene reduseres. Prosjektet ferdigstilles i 2014 med innflytting innen nyttår 2015.
- Opprusting av kommunale veier med økt andel fast dekke gir reduserte driftskostnader og økt trafiksikkerhet. Veiutbedringstiltakene er innarbeidet i investeringsbudsjettet, se side 92.
- Nord-Aurdal kommune prioriterer kurs og utdanning for brann- og feiervesenet.

13.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Her gis en kortfatta oversikt over noen sentrale KOSTRA-tall som viser noe om kvalitet på tjenestene og om produktivitet/enhetskostnader.

Teknisk drift	Nord-Aurdal 2009	Nord-Aurdal 2010	Nord-Aurdal 2011	Nord-Fron 2011	Sel 2011	Tynset 2011	Kom.gr. 11 2011	Oppland 2011	Landet u. Oslo 2011
Kvalitet									
Vannkvalitet, forsyningssikkerhet(100 maksimalt)	99,997	99,994	100,00	100,00	99,996	99,999	-	-	-
Beregnet vannlekkasje per meter ledning per år (m3/m/år)	7,3	6,3	-	3,3	4,5	-	-	2,9	5
Brann- og ulykkesvern –Andel piper feiet	100	100	-	49,7 (2010)	38,1 (2010)	48,0 (2010)	52,2 (2010)	59,4 (2010)	48,2 (2010)
Dekningsgrad									
Lengde kommunale veier og gater i km pr. 1000 innb.	10,6	10,6	10,6	19,6	10,7	5,2	12,4	10,0	8,6
Gang- og sykkelvei i km som er et kommunalt ansvar pr. 10 000innb.	16	16	16	12	80 ¹⁹	18	14	17	13
Produktivitet/enhetskostnader									
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate, konsern	70 485	76 426	83 750	115 860	138 250	77 483	93 510	95 245	118 689
Arsgebyr for vannforsyning (gjelder rapporteringsåret+1)	4 005	4 131	4 445	3 550	4 510	2 825	2 867	3 304	2 994
Arsgebyr for avløpstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	4 635	4 898	5 258	6 614	4 494	5 090	3 296	4 485	3 346
Arsgebyr for avfallstjenesten (gjelder rapporteringsåret+1)	2 127	2 361	2 408	1 430	2 056	2 390	2 326	2 084	2 443

Nord-Aurdal kommune har svært god forsyningssikkerhet, men har til dels store lekkasjer på vannforsyningen. Videreføring av saneringsprosjektene vil redusere lekkasjer og holde forsyningssikkerheten på tilnærmet 100%.

¹⁹ Mulig feil – i 2009 var tallet 8km. Ingen rapportering i 2010.

Feiertjenestene i kommunen er tilnærmet 100%, og betydelig høyere enn sammenligningskommunene, kommunegruppe 11, fylket og landet forøvrig.

Nord-Aurdal kommune har 10,6 kilometer kommunale veier og gater per 1 000 innbyggere. Dette ligger på gjennomsnittet for Oppland, mens landsgjennomsnittet er 2 km/1000innb lavere. Brutto driftsutgifter i kroner per kilometer kommunal veier og gater utgjør 83 750 mot i snitt for kommunegruppe 11 på 93 510, i Oppland på 95 245 og landssnittet på 118 689. Utgifter til vedlikehold og drift av 4-500 parkeringsplasser, og cirka 10 kilometer gang- og sykkelvei inngår i beregningsgrunnlaget for kostnadene på 83 750 kr/km.

Årsgebyr på vann, avløp og renovasjon utgjør i sum 12 111. Kommunegruppe 11 ligger på 8 489, Oppland på 9 873 og landssnittet på 8 783. Nord-Aurdal har i sum høyere gebyr på disse tjenestene enn sammenligningskommunene. Vann og avløp er et selvkostområde, hvor summen av drifts- og investeringskostnader skal dekkes inn av gebyrsatsene. Kommunen har høyt fokus på rehabilitering av vann- og avløpsnettet, samtidig som spredt bebyggelse gir store kostnader gjennom mange vannverk, renseanlegg og pumpestasjoner og store avstander per abonnent.

Beregningsgrunnlaget for Kostratallene er ut fra en bolig på 120 kvm i kommuner som beregner ut fra areal, mens det beregnes ett årsforbruk på 150 m³ for kommuner med vann målere. Det antas at gjennomsnittlig årsforbruk er lavere enn 150 m³, som medfører at sistnevnte kategori fremstår som dyrere enn de reelt er.

Nord-Aurdal kommune har gunstige tilkoblingsavgifter for å stimulere til at flest mulig kobler seg til det kommunale vann- og avløpsnettet.

13.3 Stillingsramme

Teknisk drift	1.jan 2012	1.jan 2013	Endring i 2013	Merknad
Teknisk drift	13,63	14,23	0,00	
Brann/ulykkesvern	7,54	6,94	-0,30	Effektivisering interk.brannvern
Sum	21,17	21,17	-0,30	

13.4 Økonomiske hovedtall

TEKNISK DRIFT	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNNSKOSTNADER, NETTO	12 876	12 433	12 700	12 700	12 700	12 700
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	4 821	3 782	4 083	4 083	4 083	4 083
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	4 450	5 031	4 699	4 699	4 699	4 699
KJØP AV TJENESTER	16 090	9 657	11 017	10 972	10 972	10 972
OVERFØRINGSUTGIFTER	558	0	0	0	0	0
FINANSUTGIFTER	0	109	0	0	0	0
Sum utgifter	38 797	31 012	32 499	32 454	32 454	32 454
LØNNSKOSTNADER, NETTO	-609	0	0	0	0	0
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-31 816	-26 599	-27 658	-28 197	-28 197	-28 197
REFUSJONSINNTEKTER	-2 444	-2 235	-2 136	-2 136	-2 136	-2 136
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-49	0	0	0	0	0
FINANSINNTEKTER	-1 891	-604	-1 886	-1 886	-1 886	-1 886
Sum inntekter	-36 810	-29 438	-31 680	-32 219	-32 219	-32 219
Totalt	1 987	1 574	819	235	235	235

13.5 Tiltak

Oversikt

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
Teknisk - økning i forsikring og leasingkostnader	74	74	74	74	296
Teknisk - økning inntekter/gebyr	-15	-15	-15	-15	-60
Teknisk - økning vann og kloakk helårsvirkning	-356	-356	-356	-356	-1424
Teknisk - div. innsparinger parker og plasse	-185	-185	-185	-185	-740
Teknisk - tekniske endringer	203	203	203	203	812
Vann, avløp og feiing - bruk av selvkostfond	-1 297	-1 297	-1 297	-1 297	-5188
Brannforebyggende – reduksjon 0,3 årsverk	-49	-49	-49	-49	-196
Nødnett	410	365	365	315	1455
Teknisk - økning i godtgjørelse brannmannskap	506	506	506	506	2024
Teknisk - brann, økning inntekt	-35	-35	-35	-35	-140
Teknisk - brann, omorganisering og kurssalg	-530	-530	-530	-530	-2120

Nærmere beskrivelse

Økningene i inntektene bygger på en jevn prisøkning på 5 pst. og 8 pst. på avløp. Likevel vil ikke kommunen med det fullt ut ta igjen for manglende dekning av kostnadene med selvkostområdene tidligere.

Reduksjonen på brannforebyggende avdeling innebærer at ressursen tilpasses dimensjoneringsforskriftens krav.

Omorganisering og kurssalg innenfor brann innebærer utrykking kun med nødvendig mannskap ved gruppealarm samt at brannmannskapet på grunn av sin høye kompetanse i tau-redning kan kurse andre brannmannskap.

14 Areal og næring

14.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Status

Byggesak/eiendomsskatt

Aktivitetsnivået på byggesak er i 2012 høyt. 2013 antas å bli noenlunde likt 2012 i antall behandlede saker. De fleste byggesakene gjelder tilbygg/oppgradering av eldre hytter. Hovedfokus er rettet mot å opprettholde så kort saksbehandlingstid overfor publikum som mulig. Gjeninnføring av kontortid i 2012 har bidratt til å avhjelpe situasjonen med redusert kapasitet noe. Videreføring av dette er en forutsetning for kapasiteten som ligger inn i budsjettet for 2013. Byggesaksarkivet er nærmest fullt. Det er behov for oppgradering av arkivet. I denne sammenheng bør skanning av arkivet vurderes. Når det gjelder eiendomsskatt er det et etterslep på registrering av nye skatteobjekter i 2012. Dette skyldes vakans i stilling. Tilsetting er gjennomført og tilsier full kapasitet i 2013.

Plan

Ressursene på plan har i 2013 for det meste blitt brukt på kommunens egne planprosesser: kommunal planstrategi, revisjon av kommuneplanens arealdel, reguleringsplan for Nord-Aurdal barneskole, reguleringsplan for Breiset vest (uteseksjon/brannstasjon) og Valdres lokalmedisinske senter (VLMS), sistnevnte med bistand fra innleid konsulent. Avdelingen bistår i kommunedelfanplanprosesser og har et særskilt ansvar for å sørge for at disse håndterer de gjennomgående temaene folkehelse, miljø, klima og energi, universell utforming og annen inkludering samt barn og unge.

Med tunge planprosesser i egen regi, der flere skal slutføres i 2013, er kapasiteten på planavdelingen for tiden begrenset. Dette medfører at prosessene tar lenger tid.

Oppmåling/kart og geodata

Med klart fokus på og stor innsats rettet mot etterslepet på midlertidige kartforretninger og saker opprettet etter delingsloven, er det et stykke igjen til å komme å jour. Innen virksomheten er det for tiden oppmåling som har de største utfordringene med hensyn til kapasitet. Dette har ført til gebyrtap, jf. årsmeldinga for 2011 s. 64. Det er derfor i budsjettet for 2013 tatt inn ressurser til en ny stilling som oppmålingsingeniør, se tiltakslista nedenfor.

Adresseringsprosjektet har som mål å tildele adresser til alle eiendommer i kommunen og har krevd betydelige ressurser i tillegg til vanlige, løpende oppgaver. Arbeidet med navning av veier har tatt lenger tid enn forutsatt. Neste trinn er oppsetting av vegnavnskilt i 2013.

Landbruk/næring

Innen landbruk går driften som normalt med hovedfokus på tilskuddsforvaltningen. Slik vil det fortsett i 2013. Fra myndighetenes side er det økt fokus på kontroll. Gårdskartprosessen er i rute, og engasjementet som prosjektleder utløper ved nyttår. Det er søkt om og aksept er gitt på utsettelse av fristen for levering av data til Skog og landskap.

Arbeidet med områdetaksten (skogbruk) er i slutfasen. Miljøregistreringene hos 230 skogeiere er fulgt opp videre i 2012, og det er underskrevet nye avtaler om tilskudd til miljøtiltak i skog. Nord-Aurdal er en av de kommunene i Oppland som har størst aktivitet når det gjelder skogsvegbygging. Kommunen har fått innvilget 6 søknader om statstilskudd i 2012 med ca kr

570.000,- til disse anleggene. Etter krav fra statlige myndigheter er arbeidet med å følge opp foryngelsesplikten etter hogst blitt intensivert. Aktiviteten på skogkultursiden har i 2012 vært større enn på mange år. Stillingsreduksjon (40%) medfører redusert kapasitet i 2. halvår 2013.

Byggingen av Kvitvella Electrisitetsverk startet opp i 2012. Kommunen gikk inn med 4 mill. kroner i ny aksjekapital og har dermed en eierandel på vel 40,4 %. Etter innhenting av anbud viser det seg at prosjektet blir noe dyrere enn opprinnelig antatt – totalkostnad ca 30 mill. kroner. Grønne sertifikater bidrar til at prosjektets forrentning likevel vurderes som akseptabel. Det forventes ikke utbetaling av aksjeutbytte de første årene. Kommunen får likevel brukbar forrentning i form av utleie av fallrettigheter, eiendomsskatt og infrastrukturelle investeringer (gangveg).

Miljø

Innen miljøforvaltning er det saksbehandling innenfor viltforvaltning og motorferdsel som dominerer, og det antas å fortsette i 2013. Leiekjøringsløyver for de fire neste vintersesongene ble tildelt helt i begynnelsen av 2012.

Arbeidet med forvaltningsplan for vannområde Valdres, som ledd i implementeringen av EUs vanddirektiv er inne i en avsluttende fase. Forvaltningsplanen skal vedtas sentralt innen 2015.

Byutvikling

Byutviklingsprosjektet ble startet i 2008. Byutviklingsprosjektet har mellom anna bidratt til å videreføre gangvegsystemet langs Neselve m.m. ved å få til et tilleggssprosjekt der fylkeskommunen går inn med kr 500.000,- i stedsutviklingsmidler og byutviklingsprosjektet bidrar med den lokale egenandelen på kr 500.000,-. Prosjektet blir gjennomført i samband med byggingen av Kvitvella Electrisitetsverk.

Videre byutvikling vil skje etter to linjer. For det første har Statens vegvesen i forbindelse med Nord-Aurdal kommunes bidrag til rundkjøring nr. 2 på Leira forpliktet seg til å bidra til en areal- og transportplan for Fagernes-Leira. For det andre uttrykker planstrategien til kommunen at ønsker å ta del i en utgreiing av Fagernes-Leira som kompletterende handelssteder. Til dette temaet hører at kommunen etter initiativ fra næringslivet på Leira i 2013 vil fortsette en prosess med å vurdere Fagernes-Leira som ett turiststed i forhold til åpningstider.

Generelt

De fleste fagområder preges av høyt arbeidspress. Noen fagområder har større sesongvariasjoner, der toppen ofte inntreffer i normal ferietid. Fleksible medarbeidere bidrar til å begrense ulempene for publikum i størst mulig grad i de mest hektiske periodene.

Virksomheten preges av godt arbeidsmiljø, lavt sykefravær og god kontroll på økonomien.

14.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Her gis en kortfatta oversikt over noen sentrale KOSTRA-tall som viser noe om kvalitet på tjenestene og om produktivitet/enhetskostnader.

Virksomhet Areal og næring	Nord- Aurdal 2009	Nord- Aurdal 2010	Nord- Aurdal 2011	Nord- Fron 2011	Sel 2011	Tynset 2011	Kom.gr. 11 2011	Oppland 2011	Landet u. Oslo 2011
Produktivitet/enhetskostnader									
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, vedtatte reguleringsplaner (kalenderdager)	140	244	261	205	..	180	..	..	..
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 12 ukers frist (kalenderdager)	23	24	23	21	4	20	38	27	37
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for byggesaker med 3 ukers frist (kalenderdager)	..	..	20	12	4	16	20	19	19
Andel søkn. om tiltak der komm. har overskredet lovpålagt saksbehandlingstid	2	1	3	14	0	1	7	8	5
Gjennomsnittlig saksbehandlingstid, oppmålingsforretning (kalenderdager)	360	100	245	175	97	..	85	62	66

Saksbehandlingstiden for reguleringsplaner økte med mer enn 100 dager fra 2009 til 2010 og gikk videre opp i 2011. Dette er en forventet utvikling og et resultat av inndragning av en 100 % stilling som arealplanlegger som innsparringstiltak i budsjettet for 2010.

Saksbehandlingstiden for byggesaker med 12 ukers frist har holdt seg stabil på et akseptabelt nivå. For byggesaker med tre ukers frist balanserer kommunen imidlertid helt på grensen i forhold til å kunne kreve inn fullt gebyr. I denne sammenheng må det nevnes at et betydelig antall byggesaker er mindre dispensasjonssaker (fra regulerings- eller kommuneplan) som er unntatt fra kravet om tidsfrist. Dette forklarer hvorfor det er få saker hvor lovpålagt saksbehandlingstid er overskredet.

Saksbehandlingstid for oppmålingsforretning er svært lang sammenlignet med andre kommuner og landet for øvrig. Dette er bakgrunnen for opprettelse av ny stilling som oppmålingsingeniør jf. punkt 1.5 nedenfor.

14.3 Stillingsramme

Areal og næring	1.jan 2012	1.jan 2013	Endring i 2013	Merknad
Areal og næring	10,50	10,50	1,00	Oppmålingsingeniør
Sum	10,50	10,50	1,00	

14.4 Økonomiske hovedtall

AREAL OG NÆRING	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNNSKOSTNADER, NETTO	5 869	6 091	6 948	6 948	7 098	7 098
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	933	877	959	989	1 024	1 059
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	793	700	246	246	246	246
KJØP AV TJENESTER	1 438	1 482	1 482	1 482	1 482	1 482
OVERFØRINGSUTGIFTER	948	520	520	520	520	520
FINANSUTGIFTER	670	50	50	50	50	50
Sum utgifter	10 651	9 720	10 205	10 235	10 420	10 455
LØNNSKOSTNADER, NETTO	-1	0	0	0	0	0
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-3 240	-3 375	-3 515	-3 545	-3 585	-3 585
REFUSJONSINNTEKTER	-222	0	0	0	0	0
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-2 392	-1 383	-1 383	-1 383	-1 383	-1 383
FINANSINNTEKTER	-9	-46	-46	-46	-46	-46
Sum inntekter	-5 864	-4 804	-4 944	-4 974	-5 014	-5 014
Totalt	4 787	4 916	5 261	5 261	5 406	5 441

14.5 Tiltak

Oversikt

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
Areal og Næring - medlemskap KS Eiendomsskatteforum	10	10	10	10	40
Areal og Næring - økn. stilling oppmålingsingeniør	92	62	22	22	198
Areal og Næring - div.innsparing	-76	-76	-76	-76	-304
Areal og Næring - kjøp av grensemerker	45	45	45	45	180
Areal og næring - lisens KomTek	70	70	70	70	280
Areal og Næring - økt inntekt konsesjonsgebyr	-10	-10	-10	-10	-40
Areal og næring - midlertidig reduksjon i stilling 0,4 årsverk	-150	-150	0	0	-300
Gårdskart	-220	-220	-220	-220	-880
VGIS – økning av kommunens andel	30	60	95	130	315

Nærmere beskrivelse

Budsjettet innebærer en vesentlig satsing på økt kapasitet i form av en ny oppmålingsingeniørstilling. Denne stillingen er i stor grad finansiert av gebyrinntekter og muligheter for utleie av kapasitet og har derfor en fallende nettokostnad, som begynner på 92 000 kroner i 2013. Den vesentlige reduksjonen består i at næringssjefen i 2013 går i stilling som er redusert fra hel stilling til 40 pst. Det forutsettes at tilsvarende ressursinnsparing gjøres i 2014, uten at det på det nåværende stadiet er knyttet til noen bestemt funksjon i avdelingen. For øvrig består tiltakene hovedsaklig i konsekvensjusteringer.

15 Kultur og service

15.1 Hovedmål, status og sentrale utviklingstrekk

Hovedmålet er

- å ha og stimulere til arenaer innenfor kulturlivet der innbyggere kan få ulike typer impulser, kulturell innsikt og kompetanse
- å ha en kulturskole som satser på både talentutvikling og breddetilbud, samt arbeide for en større kjønnsbalanse i elevmassen
- å være en festivaleier og vert som ser verdien av festivalene i en større sammenheng med tanke på næringsliv, omdømmebygging av kommunen og økt mangfold av kulturtilbud til innbyggerne
- å ha et servicetorg som gir et godt kontaktpunkt mellom publikum og de kommunale tjenestene

Det følger av kommuneplanens samfunnsdel for perioden 2011-2023 at kulturtilbudet er prioritert på tredje plass blant kommunens satsingsområder, etter oppvekstvilkåra for barn og unge og folkehelse, helse og omsorg. Stikkord er en åpen og mangfoldig kulturkommune og et naturlig møtested i Valdres, godt samspill med det frivillige organisasjonslivet, en godt utbygd kulturskole, gode og trygge nærmiljøanlegg i alle grender.

Kommunedelplan for kultur, idrett og friluftsliv ble lagt ut på høring i november 2012. Kommunedelplanen vil, når den blir vedtatt, utgjøre et sentralt dokument for kommunens arbeid med kultur, idrett og friluftsliv.

Kulturhuset er regionen sin storstue med kino, konserter, teaterforestillinger og andre arrangement. Kvitvella kino og kinokiosken er rasjonelt drifta med tanke på bemanning, men er samtidig prisgitt mekanismen tilbud og etterspørsel avhengig av kinoprogrammet som tilbys. Kulturhuset er en av Riksteateret sine faste spillesteder, men antall forestillinger har gått ned de siste åra. Kulturhuset har en fin sal med nye stoler, mens mesteparten av anlegget ellers ikke er opprusta siden 1979.

Nord-Aurdal folkebibliotek ligger i Kulturhuset og skal være et kultur- og informasjonstilbud for alle som ønsker. Biblioteka har grunnleggende en folkeopplysende funksjon og biblioteket arbeider med dette perspektivet i nye sammenhenger. Bokbudsjettet er beskjedent. Biblioteket har en utfordring med hensyn til lokaler. Det har i dag ikke lenger studierom, og det er ønske om å bli synlig fra gateplan for å være lettere tilgjengelig for publikum.

En hovedsatsing på kulturområdet de kommende årene bør være en opprusting av Kulturhuset innen 2019.

Nord-Aurdal kulturskole er fra høsten 2012 for første gang i egne, varige og tidsmessige lokaler sammen med Nord-Aurdal barneskole. Kulturskolen har tilbud innen musikk, bildende kunst, lausdans og teater. Tilbudet gjelder for alle kommunens innbyggere, men barn og unge er prioritert. For skoleåret 2012-2013 har i underkant av 20 % av grunnskoleelevene i kommunen tilbud i kulturskolen. Majoriteten av elevene er jenter. Kulturskolen har etterspørsel på tilbud innen sang, dansegrupper og barne/ungdomskor.

Kommunen samarbeider med kor, korps og det øvrige musikkliv, og lyser ut og ansetter lærere og dirigenter i tett samarbeid med disse.

Som en del av Kulturskoleløftet, vil det fra høsten 2013 organiseres gratis gruppetilbud innen kulturskole i tilknytning til SFO for elever på 1.- 4. trinn. Tilbudet skal primært legges til ett trinn, men vil kunne fylles opp med elever fra andre deler av småskoletrinnet. Det er viktig og bra at barn får tilbudet både med tanke på sosial utjamning og bygging av kulturkompetanse, og det er ventet at tilbudet vil øke etterspørselen etter kulturskoletilbud. Det er uavklart hva slags konsekvenser tilbudet får for inntekstgrunnlaget til kulturskolen.

Festivalkommune

Nord-Aurdal kommune er både vertskap for og eier av årlig arrangerte festivaler og har ulike roller i samarbeidet med de ulike festivalene, både på egen kjøp og gjennom VNK.

Valdres Sommersymfoni er eid av Nord-Aurdal kommune og samarbeider tett med nasjonale institusjoner. Valdres sommersymfoni har ambisjoner om å bli Europas fremste kammermusikkfestival for barn og unge med kurs med internasjonal anerkjente instruktører og en omfattende og kvalitetssikker konsertrekke. Valdres sommersymfoni 2013 vil markere 20-årsjubileet for festivalen.

Playing For A Future er et hjelpeprosjekt under Valdres sommersymfoni der en rekke unge musikere kommer fra utviklingsland til Valdres for kulturutveksling. Sommersymfonien er i nasjonal sammenheng en stor og kvalitetsmessig god festival der det er viktig at kommunen er aktiv eier og arbeider mer med å ta ut potensialet med tanke på omdømmebygging av kommunen og kulturtilbud av internasjonalt kaliber til innbyggerne.

Ungdomsklubben Epleby

Ungdomsklubbens hovedmål er å gi ungdom i alderen 13-19 år mulighet for positiv aktivitet på sin fritid. Ungdomsklubben er fra 01.09.2012 organisert under virksomhet kultur og service og har en 75 % stillingsressurs knyttet til seg. Det er et behov for drøfting og gjennomgang av ambisjoner for innhold i og organiseringen av tjenesten. I samsvar med utbygging av Valdres lokalmedisinske senter (VLMS) må Ungdomsklubben flytte til nye lokaler. Kommunen arbeider med ny lokalisering av ungdomsklubben.

Nord-Aurdal bygdebok

Kommunen har bidratt sterkt til ferdigstilling av bygdeboka for Nord-Aurdal ved å bekoste lønn til bygdebokskriver i hel stilling. Band B ble lansert i november 2012. Kommunens budsjett for 2013 er basert på at kommunen står for lønn til bygdebokskriveren, som i 2013 arbeider med Ulnesbandet. Salget skal finansierer trykkekostnadene.

Nord-Aurdal frivilligsentral

Frivilligsentralen er en plass for enkeltmennesker og grupper som ønsker å stille seg til disposisjon for frivillig arbeid. Målet er å stimulere innbyggerne til å delta i frivillig arbeid, øke samarbeid mellom frivillige, være en møteplass og en samarbeidspart. Frivilligsentralen arbeider ut fra aktivitetsplan vedtatt av styret for sentralen. Den kulturelle spaserstokken med sentrale midler til profesjonell kunst- og kulturformidling til eldre er fra 1. september lagt inn under Frivilligsentralen.

Lag og foreninger

Lag og organisasjoner er en viktig samarbeidspartner for kommunen slik at flest mulig kan delta i et kulturelt mangfold. Størst aktivitet under fritidskulturlivet er idrett. Idretten blir organisert gjennom idrettslagene. Kommunens bidrar med Blåbærmyra, Valdreshallen og gratis tilgjengelige gymsaler i grendene samt tilskudd til drift gjennom kulturmidler. Kulturmidlene er pr i dag begrenset.

Spillemiddelordningen er hjemlet i lov om pengespill og Kulturdepartementet har gitt fylkeskommunene myndighet til å foreta fordeling av årlige spillemidler til utbygging av idretts- og friluftslivsanlegg. Kulturkontoret tar imot søknadene, og kommunene prioriterer søknadene før oversendelse til fylkeskommunen.

Servicetorget er rådhusets publikumsmottak og kommunens ansikt utad. Servicetorgetes funksjoner kan deles inn i oppgaver rettet direkte mot kunder, en avhjelpende funksjon inn mot ulike virksomhetsområder og oppgaver av mer intern kommunal karakter. Ved kriseberedskap har servicetorget ansvar som publikumsmottak, samt sortering av informasjon av interesse for kriseledelsen. Servicetorget har også en kontrollfunksjon på hvem som går inn og ut av rådhuset.

15.2 Kvalitet og ressursbruk i dag (KOSTRA)

Her gis en kortfatta oversikt over noen sentrale KOSTRA-tall som viser noe om kvalitet på tjenestene og om produktivitet/enhetskostnader.

Virksomhet [Navn]	Nord- Aurdal 2009	Nord- Aurdal 2010	Nord- Aurdal 2011	Nord- Fron 2011	Sel 2011	Tynset 2011	Kom.gr. 11 2011	Oppland 2011	Landet u. Oslo 2011
Prioritering									
Netto driftsutgifter kultursektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter	4,4	2,8	3,6	5,4	4,6	2,9	3,4	3,6	3,8
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner	1 768	1 137	1 674	2 901	2 383	1 451	1 628	1 664	1 755
Fordeling av netto driftsutgifter innenfor kulutsektoren									
Netto driftsutgifter til folkebibliotek (F370) (%)	15,3	21,7	16,3	13,2	15,5	21,6	16,3	18	14,7
Netto driftsutgifter til kino (f373) (%)	-1,4	0,2	-1,6	0,9	3,6	1,7	2,4	1,5	1
Netto driftsutgifter kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg (F381) (%)	19,6	30,5	32,2	32,9	17,5	13,4	14,5	11,5	17,8
Netto driftsutgifter kommunale kulturbygg (F386) (%)	5,6	7,7	27,5	2,4	24,1	20,3	11,4	8,8	9,4
Folkebibliotek									
Netto driftsutgifter til folkebibliotek i forhold til kommunens totale driftsutgifter (i prosent)	0,7	0,6	0,6	0,7	0,7	0,6	0,5	0,6	0,6
Netto driftsutgifter til folkebibliotek per innbygger	271	247	274	382	369	313	266	299	258
Utlån alle medier fra folkebibliotek per innbygger	5	5,1	5,5	4,9	6,7	8	4,5	5	5,1
Tilvekst alle medier i folkebibliotek per 1000 innbygger	215	301	280	317	554	352	315	361	273
Besøk i folkebibliotek per innbygger	3,9	3	3	3,1	3,8	10,4	3,8	4,2	4,6
Kino									
Netto driftsutgifter til kino i forhold til kommunens totale driftsutgifter (i prosent)	-0,06	0,01	-0,06	0,05	0,17	0,05	0,08	0,05	0,04

Netto driftsutgifter til kino per innbygger	-25	3	-26	26	85	25	39	25	18
Besøk per kinoforestilling	53,2	40	47,9	26,6	70,7	30,6	30,2	42,8	31,4
Ungdomstiltak, idrett, m.m.									
Antall årsverk ved kommunalt drevet fritidssenter	0,8	0,8	0,8	0,6	..	0	..	..	..
Årlig totalt besøk i kommunalt drevne fritidssenter per 1000 innb. 6-20 år	..	3 103	3 322	3 458	..	447	..	..	..
Driftstilskudd til frivillige organisasjoner									
Kommunale driftstilskudd til lag og foreninger pr lag som mottar tilskudd	9 091	18 974	10 400	16 745	19 712	27 667	16 419	18 700	25 978
Kommunale musikk- og kulturskoler									
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, i prosent av samlede netto driftsutgifter	0,8	0,8	0,6	0,4	0,4	0,5	0,7	0,6	0,6
Netto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per innbygger 6-15 år	2 508	2 641	2 369	1 955	1 910	1 821	2 480	2 284	1 994
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker	13 355	14 168	13 958	15 867	18 226	9 032	13 955	14 201	14 380
Brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker	14 410	14 904	15 023	17 343	18 393	9 609	14 759	15 251	15 290
Andel elever (brukere) i grunnskolealder i kommunens musikk- og kulturskole, av antall barn i alderen 6-15 år	25,4	24,7	25,4	:	20,4	31,2	19,9	18,6	15,6

Nord-Aurdal kommune prioriterer kultur på nivå med sammenligningskommunene. Vi ligger litt over kommunegruppa og litt under landsgjennomsnittet både målt i netto driftsutgifter som andel av hele budsjettet og i kroner pr innbygger.

Fordeling innenfor kultursektoren viser andelen av kulturmidlene som nyttes på ulike formål. Kommunen bruker en langt større del av kulturbudsjettet på kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg og på kommunale kulturbygg, enn sammenligningskommunene.

Kommunen har kostnader til drift av folkebibliotek på nivå med sammenligningskommunene. Vi har en mindre tilvekst i samlingen (mindre kjøp av bøker og andre medier) enn alle kommunene og kommunegruppene vi sammenligner oss med, med unntak av landsgjennomsnittet. Besøket på biblioteket er noe mindre.

Kommunen hadde i 2011 netto inntekt på drift av kino og et høyere kinobesøk.

Nord-Aurdal kommune prioriterer musikk- og kulturskolen på nivå med andre kommuner. Det er en langt større andel av barna som er med i kulturskolen enn gjennomsnittlig i landet, dette bidrar til høyere netto driftsutgifter per innbygger i aldersgruppen. Produktiviteten (korrigerte brutto driftsutgifter pr bruker) er imidlertid gjennomsnittlig, lik kommunegruppa og litt bedre enn landet.

15.3 Stillingsramme

Kultur og service	1.jan 2012	1.jan 2013	Endring i 2013	Merknad
Kultur	10,84	12,84	-0,48	
Service	4,77	4,77	0,00	
Sum	15,61	17,61	-0,48	

Endringene i 2013 består i en økning på 0,75 årsverk i ungdomsklubben (gjenninnføring av kommunalt tilsatt), flytting av 0,33 årsverk til NAUS ved overføring av ansvaret for svømmehallen og en reduksjon med 0,70 på bibliotek. Endelig brukes 20% av stillingen som kulturskolerektor i sommersymfonien, noe som gir en reduksjon på 0,20 i kulturskolen.

15.4 Økonomiske hovedtall

KULTUR OG SERVICE	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
LØNSKOSTNADER, NETTO	7 819	8 277	9 536	9 536	9 536	9 536
ANDRE DRIFTSUTGIFTER	5 183	4 230	4 282	4 282	4 282	4 282
UTSTYR, VEDLIKEHOLD M.M.	3 040	2 187	1 961	1 961	1 961	1 961
KJØP AV TJENESTER	688	706	722	722	722	722
OVERFØRINGSUTGIFTER	2 968	1 515	1 460	1 460	1 460	1 460
FINANSUTGIFTER	1 117	0	0	0	0	0
Sum utgifter	20 815	16 915	17 961	17 961	17 961	17 961
LØNSKOSTNADER, NETTO	-43	0	-26	-26	-26	-26
SALGS- OG LEIEINNTEKTER	-7 970	-6 452	-6 192	-6 192	-6 192	-6 192
REFUSJONSINNTEKTER	-1 846	-700	-1 330	-1 330	-1 330	-1 330
TILSKUDD, OVERFØRINGER OG SKATT	-3 405	-1 782	-1 597	-1 597	-1 597	-1 597
FINANSINNTEKTER	-51	-22	-62	-62	-62	-62
Sum inntekter	-13 315	-8 956	-9 207	-9 207	-9 207	-9 207
Totalt	7 499	7 959	8 754	8 754	8 754	8 754

15.5 Tiltak

Oversikt

Tiltak	2013	2014	2015	2016	Total
		-1-			
Biblioteket redusert åpningstid	-200	-200	-200	-200	--800
Frivillighetssentralen - flyttes til kultur	124	124	124	124	496
Kultur - lisenens adm.program kulturskolen	10	10	10	10	40
Kultur - teknisk endring	4	4	4	4	16
Kultur – bygdeboka, red. inntekt fra museet	195	195	195	195	780
Kulturskolen - økt inntekt	-87	-87	-87	-87	-348
Kulturskolerektor - innsparing 20%	-120	-120	-120	-120	-480
Kultur - teknisk endring	0	0	0	0	0
Kultur - Ungdomsklubben til kultur	246	246	246	246	984
Sommersymfonien, teknisk endring	-40	-40	-40	-40	-160
Kantine - økt salgsinntekt	-40	-40	-40	-40	-160
Service - reduksjon porto pga politikerportal	-58	-58	-58	-58	-232

Nysatsingen i form av gratis gruppetilbud innen kulturskole i tilknytning til SFO for elever på 1.- 4. trinn er innarbeidet med en kostnad på 45 000 kr fra høsten 2013.

Nærmere beskrivelse

Budsjettet til biblioteket er redusert med 200 000 kroner.

Redusert inntekt fra museet på bygdeboka innebærer en korrigering basert på avtalen mellom museet og kommunen om utgivelse av bygdeboka. Tidligere budsjett har bygd på at museet yter et pengebidrag til lønning av bygdebokskriveren. Budsjettet bygger nå på at kommunen bekoster lønna, mens museets bidrar i form av lokaler og egeninnsats.

Innsparing av 20 pst. av lønna til kulturskolerektor gjennomføres for at kulturskolerektor skal kunne påta seg oppgaver tilsvarende en 20 pst. stillingsressurs i Valdres Sommersymfoni.

Kantinen utgjør en kostnad på 258 000 kroner i året. Ved å øke inntektene kan denne kostnaden reduseres med 40 000 kroner.

De øvrige tiltaka utgjør i hovedsak konsekvensjusteringer, blant annet som følge av at frivilligsentralen og ungdomsklubben er flyttet over til kultur og service sitt ansvarsområde.

16 Avgifter og betalingssatser

Avgifter og betalingssatser for 2013 blir behandlet som egen sak i kommunestyret, parallelt med økonomiplanen.

Det er lagt til grunn en generell økning på 5%. Det innebærer en liten realvekst, kostnadsveksten i kommunal sektor er beregnet til 3,3%²⁰.

En del satser for egenbetaling er lovregulert, det gjelder bl.a. barnehage, praktisk bistand og kurdøgnpris.

På sjølkostområdene, vann, avløp og feiing, er det lagt til grunn at inntektene skal dekke kommunens kostnader (dekningsgrad 100%) og at ev. merinntekt tilbakeføres abonnentene i samsvar med forskrift. Dekningsgraden har vært lav tidligere år og kommunen har negative dekningsgradsavsetninger. Prognosen for 2013 viser en relativt lav dekningsgrad. For årsavgift vann og alle tilkoblingsavgifter er det derfor lagt til grunn en økning på 5%. På avløp var det pr 01.01.2012 en negativ avsetning på dekningsgradsfondet med 3,2 mill. kr, for årsavgift avløp er det derfor lagt til grunn en økning på 8%.

Kommunen er langt under sjølkost for SFO og stå her relativt fritt til å fastsette prisene. Det er lagt til grunn en realvekst i satsene, likevel går inntekten vesentlig ned fordi antallet barn har gått vesentlig ned med ny skolestruktur.

Leie på kommunale boliger blir fastsatt av rådmannen. Her er det ulikt hvor ofte regulering skal skje og hva som er grunnlaget for regulering. Det legges til grunn at nivået på husleien skal gjenspeile kostnaden ved å eie og drive boligen. For noen boenheter betaler leietaker kommunen for bruk av strøm, også her legges det til grunn at betalingen skal gjenspeile faktiske kostnader.

²⁰ Statsbudsjettet, Prop. 1S, KRD

17 Vedlegg I: Investeringsprosjekter

Nedenfor beskrives de enkelte investeringsprosjekt.

17.1 KLP, egenkapitaltilskudd

KLP krever år om annet inn egenkapital. Størrelsen på egenkapitaltilskuddet varierer mellom år og er ikke kjent før i regnskapsåret. Det er satt av 1 mill. kr årlig til dette.

17.2 Brann, utskifting av brannbiler

Her omtales de to investeringsprosjektene for utskifting av biler i bannvesenet.

Beskrivelse

Brannvesenet har i dag to biler som ikke lenger oppfyller dagens krav. Bilene er gamle og krever mye vedlikehold, kombinert med gamle motorer som gir dårlig drivstofføkonomi. Den ene brannbilen, en Dodge Power Wagon fra 1980, har vedlikeholdskostnader i størrelsesorden 50 – 60 000 kroner.

Den andre brannbilen, en Dodge 500 stige bil fra 1964, må byttes ut i løpet av en treårsperiode. Nord-Aurdal kommune har gitt tillatelse til flere bygg i Fagernes sentrum med sikkerhet i at brannvesenet disponerer stige bil. Det er ikke lenger mulig å skaffe reservedeler og dekk til bilen. Kjøpet er planlagt til 2015 når ny brannbilgarasje står ferdig.

Mål

En bilpark som tilfredsstiller de krav som dagens og fremtidig bygningsmasse stiller.

Planlagt oppstart: 04.2013

Planlagt ferdigstilling: 11.2015

Teknisk løsning

Ikke relevant.

Alternative løsninger

Ikke relevant

Budsjett og risiko

	Delsum	Sum
Utskifting av Dodge Power Wagon (1980)		1200
Total investeringsutgift 2013		1200

Beløpet for utskifting av Dodge Power Wagon er basert på innkjøp av tilsvarende kjøretøy i andre brannvesen. Endelig kostnad fremkommer ikke før leverandørene leverer tilbud i henhold til brannsjefens spesifikasjoner.

	Delsum	Sum
Utskifting av Dodge 500 stige bil (1964)		5000
Total investeringsutgift 2015		5000

Erfaringstall tilsier en investering i størrelsesorden 5 millioner for en ny stige bil.

Konsekvens for driftsøkonomien

Det forventes en betydelig reduksjon på utgifter til reparasjoner og vedlikehold. I tillegg er nyere dieselmotorer langt mer drivstofføkonomiske. Renter og avdrag på lån til investeringen vil være en økt driftskostnad.

17.3 Brann, utstyr redning

Beskrivelse

Utskifting av utstyr brannvesenet bruker til redning.

Brannvesenet har en utskiftningsplan på utstyr. Planen legger opp til relativt små investeringer årlig, men det er likevel to poster som krever ekstra bevilgninger. Redningsbilen er utstyrt med løfteputer for frigjøring av fastklemte. Produsentens anbefaling er utskiftning etter 10 år. Det hydrauliske frigjøringsverktøyet i redningsbilen er fra 1998. Konstruksjon og materialvalg i nyere biler medfører problemer med å klippe i stykker dørstolper og lignende. Brannsjefen anbefaler en bevilgning på 200.000 kroner i 2014 for utskiftning av hydraulisk frigjøringsverktøy.

Mål

Redningsutstyr tilpasset dagens utfordringer.

Planlagt oppstart: 02.2013

Planlagt ferdigstilling: 11.2014

Teknisk løsning

Ikke relevant.

Alternative løsninger

Ikke relevant

Budsjett og risiko

	Delsum	Sum
Utskifting av løfteputer		50
Total investeringsutgift 2013		50

50.000 kroner er et godt kostnadsestimat. Lav risiko for avvik.

	Delsum	Sum
Utskifting av hydraulisk frigjøringsverktøy		200
Total investeringsutgift 2014		200

200.000 kroner er et godt kostnadsestimat. Lav risiko for avvik.

Konsekvens for driftsøkonomien

Ingen driftsøkonomiske konsekvenser ut over at renter og avdrag på lån vil være en økt driftskostnad.

17.4 Driftslokaler for teknisk drift, renhold og vaktmester

Beskrivelse

Bygging av nye lokaler for teknisk drift (kontor og lokaler til virksomhetsleder og avdelingsingeniører, uteseksjonen, feier- og brannvesen, renholds- og vaktmestertjenestene).

Mål

- Uteseksjonens lokaler tilfredsstiller ikke arbeidstilsynets krav.
- Frigjøre areal hvor brannstasjonen er plassert i dag.
- Samlokalisering av tjenester for effektivisering av drift.

Planlagt oppstart: Januar 2013 Planlagt ferdigstilling: Oktober 2014

Prosjektering vil starte i 2012.

Teknisk løsning

Det skal bygges nye bygg for å effektivisere driften. En samlokalisering vil holde driftsutgiftene nede i tillegg til at krav fra arbeidstilsynet om helse, miljø og sikkerhet tilfredsstilles.

Bygget er planlagt på ca 800 – 900 m² plassert på Breiset. Området er under regulering.

Alternative løsninger

Prosjektet er et resultat av omfattende prosesser knyttet til kommuneplanens arealdel, reguleringsplan og tidligere økonomiplaner. Vurdering av alternativ plassering er derfor ikke aktuelt på dette stadiet.

Budsjett og risiko

Prosjektering av nye lokaler for teknisk drift (renhold, vaktmestertjenester og brannstasjon) er startet parallelt med godkjenning av reguleringsplanen. Arbeidet med behovsanalyser sammen med planer for utforming av bygg og tomt er påbegynt. Grunneier er kontaktet med tanke på kjøp av grunn.

Behovet er estimert til 800 – 900 m². Arealene er i første omgang tenkt å dekke dagens arealer til brannstasjon, uteseksjon, renholds- og vaktmestertjenesten.

Det er satt av 18,75 millioner (inkl mva) til dette prosjektet. Samlet merverdiavgift i prosjektet vil avhenge av fordelingen på ulike kostnader. Måten å budsjettere og regnskapsføre

merverdiavgiften på i prosjektet vil avhenge av fordelinga mellom ulike funksjoner (vann, avløp og andre tjenester). Prosjektet budsjetteres så langt etter bruttometoden. Slik synliggjøres kommunens totale kostnad på en rimelig god måte.

Konsekvenser for driftsøkonomien

Samlokalisering av flere tjenester i ett nytt og moderne bygg har flere fordeler:

- Arbeidsmiljøet kan bli enda bedre som en følge av at tjenester som nå er spredt samles i ett nytt lokale.
- Reduserte kostnader til oppvarming, samt færre bygg som skal varmes opp.
- Reduserte vedlikeholdskostnader på et nytt bygg. (Vedlikeholdskostnadene er i dag holdt på et minimum da ny driftsbygning skal komme)
- Renholdskostnadene vil være som samme nivå som tidligere.
- Et godt tilrettelagt bygg gir mulighet for vedlikehold og reparasjon av utstyr. I dag kjøpes en del slike tjenester hos andre.

Det er vanskelig å tallfeste driftskostnadene, men det er et overordnet mål at kostnadene ikke skal øke. Kommunens totale bygningsmasse vil være omtrent på dagens nivå. Arealene i nye driftslokaler skal erstatte dagens brannstasjon (600 kvm) og uteseksjonens lokaler. Det vil også frigjøres arealer på Leirali (tidligere Leira skule) som dag brukes av vaktmestertjenesten og renhold.

Renter og avdrag på lån til investeringen vil være en økt driftskostnad. For den delen av bygningen som brukes til vann- og avløpstjenester, vil kapitalkostnadene dekkes av inntekter (årsavgift og tilkoblingsavgift) fordi dekningsgraden på disse områdene skal være 100%

17.5 Opprusting av veier

Beskrivelse

- Oppretting og reasfaltering etter at vann og avløp er rehabilitert året før.
- Masseutskifting, oppretting og reasfaltering av vegparseller med setningsskader og krakelert dekke.

Mål

Oppgradere veistrekn timer til normal standard for veier med fast dekke.

Planlagt oppstart: 06.2013

Planlagt ferdigstilling: 09.2013

Teknisk løsning

Partier med setningsskader forsterkes (masseutskifting, legging av fiberduk, nytt bærelag). Asfaltdekke – Agb11 100 kg/m² – legges i en gjennomsnittlig bredde av 4m, med 0,25m grusskulder på hver side. Det foretas grøfterens. Kantrekker fornyes ved behov.

Prosjektene som gjennomføres finansiert av denne bevilgningen er større opprustinger av veier (nytt bærelag, utvidelse av bredde og lignende) som er investeringer, ikke vedlikehold.

Vedlegg I: Investeringsprosjekter

TILTAKETS NAVN	LOKALISERING	OMFANG	KOSTNAD (1000 KRONER)						MERKNAD
			2013	2014	2015	2016	Etter 2016	Akkumulert	
Oppretting og asfaltering Gamlevegen (Nesjordet)	Fagernes	500 lm	640						Inkl. 40 lm rekkverk
Oppretting og asfaltering nedre Kvitebergvegen (Nesjordet)	Fagernes	400 lm	540						Inkl. 100 lm rekkverk
Oppretting og asfaltering Liavegen (Nesjordet)	Fagernes	250 lm	320						Inkl. 20 lm rekkverk
Oppretting og asfaltering Øvre Lykkjevegen (Nesjordet)	Fagernes	140 lm	170						
Oppretting og asfaltering Nedre Lykkjevegen (Nesjordet)	Fagernes	100 lm	120						
Oppretting og asfaltering Aabelbakkin vest (Sagbråten)	Aurdal	180 lm	200						planlagt 2012, ikke utført pga snø.
Bygging av fortau Krokabakkvegen - Kiwi (Kongsvegen)	Leira	140 lm	210					2200	
Forsterking og asfaltering Elgvegen (Øvre Marsteinhøgda)	Fagernes	450 lm		1100					Utbedring av vegfundament/ reasfaltering.
Oppretting og asfaltering Middelskulevegen	Aurdal	600 lm		720					
Oppretting og asfaltering EV16 - Lund	Leira	150 lm		180				4200	
Oppretting og asfaltering øvre Kvitebergvegen (Nesjordet)	Fagernes	350 lm			470				Inkl. 180 lm rekkverk
Oppretting og asfaltering Fejordevegen	Fagernes	500 lm			630				Enkeltpartier forsterkes
Oppretting og asfaltering Moavegen	Fagernes	500 lm			600				
Oppretting og asfaltering Tingnesvegen nord	Fagernes	250 lm			300			6200	
Oppretting og asfaltering Raskebakkin vest	Aurdal	260 lm				290			xPrestgardsvegen - xVestringslinna
Oppretting og asfaltering Raskebakkin øst	Aurdal	450 lm				500			xVestringslinna - Sørei
Oppretting og asfaltering Aabelbakkin øst (Sagbråten)	Aurdal	190 lm				210			
Oppretting og asfaltering Juvevegen vest (Sagbråten)	Aurdal	250 lm				280			
Oppretting og asfaltering Sagbrøtavegen (Sagbråten)	Aurdal	210 lm				230			
Oppretting og asfaltering Juvevegen øst (Sagbråten)	Aurdal	180 lm				200			
Oppretting og asfaltering Eriksrudvegen (Sagbråten)	Aurdal	110 lm				120			
Oppretting og asfaltering Snarvegen	Fagernes	150 lm				170		8200	
Oppretting og asfaltering boligveger Bjørge	Bjørge	1250 lm					1500		
Oppretting og asfaltering Vinjarskogen sør (Vinjar)	Aurdal	80 lm					90		
Oppretting og asfaltering Blankebakkin (Vinjar)	Aurdal	260 lm					290		
Oppretting og asfaltering Kølhusvegen (Vinjar)	Aurdal	200 lm					220		
Oppretting og asfaltering av Kvitterlivegen	Fagernes	300 lm					360		
Oppretting og asfaltering Krakkeplassvegen	Fagernes	250 lm					300		
Oppretting og asfaltering FV51 - Nedre Merket	Tisleidalen	1850 lm					2250		
Oppretting og asfaltering av Våningvegen	Fagernes	700 lm					840		
Oppretting og asfaltering boligveger Ulness	Ulness	700 lm					1000		
Oppretting og asfaltering Steinsrudmoen/Kjørstadvegen	Leira	900 lm					1800		Inkl. fortau EV16 - Bratteng.
Oppretting og asfaltering Månovegen øvre del	Leira	1200 lm					1500		
Oppretting og asfaltering Tveit boligfelt	Fagernes	330 lm					500		inkl. mur
Oppretting og asfaltering Vestringsbygda - Brattebråten	Vestr.bygda	2790 lm					3100	21950	
SUMMER			2200	2000	2000	2000	13750	21950	

Kostnadene i tabellen over er vist eksklusive merverdiavgift.

Siste delprosjekt i byutviklingsprosjektet er bygging av gangveg langs Neselva. Byggingen ble ikke gjennomført i 2012 da det er mer rasjonelt å gjøre dette parallelt med bygginga av Kvitvella kraftverk. Bygging av gangvegen gjennomføres innenfor rammen for opprusting av veger.

Rekkefølgen på tiltakene i tabellen er satt opp ut fra en total behovsvurdering. Dersom situasjonen skulle tilsi en annen prioritering, kan rekkefølgen bli endret i perioden. Kommunen samarbeidet tett med blant andre Statens vegvesen. I tilfeller hvor for eksempel vegvesenet setter i gang prosjekter kan det være fornuftig med en omprioritering av kommunens prosjekter eller gjennomføring av andre prosjekt, for å redusere anleggsperiodene og/eller redusere kommunens kostnader. Det kan også oppstå akutte situasjoner som krever umiddelbar gjennomføring av andre tiltak. Rådmannen har fullmakt til å gjøre slike omprioriteringer.

Nord-Aurdal kommune skal sammen med Oppland fylkeskommune og næringsdrivende på Leira realisere rundkjøring 2 i krysset Fv51/Markavegen. Dette har medført en forskyvning at ett par prosjekter i forhold til økonomiplan for 2012 – 2015.

Alternative løsninger

Alternativt kunne veiarealene hatt grusdekke, men dette gir redusert trafiksikkerhet, økte vedlikeholdskostnader og støvproblematikk.

Budsjett og risiko

	Delsum	Sum
Forsterking, oppretting og asfaltering av veger		2000
Resterende arbeid fra 2012		200
mva		550
Total investeringsutgift 2013		2750

Risikoen for avvik fra budsjetttramma er liten.

Konsekvens for driftsøkonomien

Høyere standard på veiene vil gi reduserte fremtidige driftskostnader i form av vedlikehold. Renter og avdrag på lån til investeringen vil være en økt driftskostnad.

17.6 Opprusting av veg, rundkjøring Leira

Kommunen skal investere 5,5 mill. kr på Leira i rundkjøring, bru og VA-anlegg sammen med Oppland fylkeskommune²¹. I samsvar med kommunestyrets vedtak bevilges en andel av beløpet, 1,94 mill. kr, på investeringsbudsjettet for 2013.

²¹ Vedtatt av kommunestyret i sak KS-116/12.

17.7 Vann og avløp, rehabilitering

Beskrivelse

Graving av grøft, stort sett i eksisterende trase, fjerning av gamle ledninger og kummer, fundamentering for og legging av ledninger med foreskrevet kvalitet og tilpasset dimensjon, nedsetting av tidmessige kummer, gjenfylling og tilstussing.

Mål

Oppgradere ledningsnett til normal standard, for derved å redusere risiko for forurensning, og avbrudd eller lekkasjer på vannforsyningen.

Planlagt oppstart: 04.2013

Planlagt ferdigstilling: 11.2013

Teknisk løsning

VA-arbeidene utføres i henhold til gjeldende norm (VA Miljøblad). Det foretas kvalitetskontroll av rørstrekk i form av video-inspeksjon og trykk- og tetthetsprøving. Utførende entreprenør skal ha godkjenning i tiltaksklasse 2 (må kunne fremlegge dokumentasjon). Entreprenørens stedlige leder skal ha ADK1-sertifikat.

TILTAKETS NAVN	LOKALISERING	OMFANG	KOSTNAD (1000 KRONER)					MERKNAD
			2013	2014	2015	2016	Akkumulert	
Øvre Kvitebergvegen	Fagernes	300 lm	2000					
Bjørnødegård - Tingnesvegen - Orderdalen	Fagernes	150 lm	800					
Brattbakkin - Bjørnødegård	Fagernes	220 lm	1200					
Gaarder - Tingnesvegen	Fagernes	70 lm	350					
Moavegen - Autohuset	Fagernes	70 lm	350					
Ungdomsskolen-Holdenbakkin-Garlivegen	Fagernes	300 lm	220					startet 2012, 220' overført fra 2012.
Øvrevegen, xGarlivegen - Leikeplassen	Fagernes	60 lm	400				5320	
Garlivegen, xØvrevegen - xMoavegen	Fagernes	250 lm		1600				
Garlivegen - Heggom - Orderdalen	Fagernes	110 lm		800				Vanskelig terreng
Moen - Orderdalen	Fagernes	150 lm		800				
Moavegen - Nybråten	Fagernes	70 lm		500				Vanskelig terreng
Banken - Sylvsmedvegen	Leira	160 lm		900				
Månovegen - Hansen	Leira	200 lm		1100				
Leikeplassen - Håvelsrudbassenget	Fagernes	130 lm		800				Forsyningsledning
Svenskehuset - Døvre	Fagernes	50 lm		500			12320	Utbedre elvekryssing
Krokabakkatn - Vaskeriet	Leira	180 lm			1100			Fjerne pumpestasjon
Vaskeriet - Tomten	Leira	200 lm			1200			
Berghall - Sørei	Aurdal	220 lm			1200			
Bøaelva - Sagbrøtin	Aurdal	6 kummer			300			Utbedring eks. kummer
Øveråsen - Hovi	Fagernes	350 lm			2000			fjerne pumpestasjon
Vestringsbygda RA	Vestr.bygda	Nytt RA			1200		19320	
Spikarmoen pumpestasjon	Fagernes	Ny stasjon				1000		

Sørei - Solvang	Aurdal	700 lm				3800		
Kildedalen - Hegge	Leira	50 lm				400		Inkl. vegkryssing
Brannstasjonen - Fagerlund	Fagernes	180 lm				1100		
SUMMER			5320	7000	7000	6300	25620	

Rekkefølgen på tiltakene i tabellen er satt opp ut fra en total behovsvurdering. Dersom situasjonen skulle tilsi en annen prioritering, kan rekkefølgen bli endret i perioden. Kommunen samarbeidet tett med blant andre Statens vegvesen. I tilfeller hvor for eksempel vegvesenet setter i gang prosjekter kan det være fornuftig med en omprioritering av kommunens prosjekter eller gjennomføring av andre prosjekt, for å redusere anleggsperiodene og/eller redusere kommunens kostnader. Det kan også oppstå akutte situasjoner som krever umiddelbar gjennomføring av andre tiltak. Rådmannen har fullmakt til å gjøre slike omprioriteringer.

Nord-Aurdal kommune skal sammen med Oppland fylkeskommune og næringsdrivende på Leira realisere rundkjøring 2 i krysset Fv51/Markavegen. Dette har medført en forskyvning at ett par prosjekter i forhold til økonomiplan for 2012 – 2015.

Alternative løsninger

Ikke relevant

Budsjett og risiko

I 2013 er det planlagt rehabilitering av VA-anlegg for 5,1 mill. kr. På arbeid startet i 2012 gjenstår arbeid på til sammen 220.000,-, totalt 5,32 mill. kr. I tillegg er det beregnet rehabilitering av VA i områder som berøres av rundkjøring 2 på Leira. Utbedring av VA i disse områdene er fornuftig å gjøre i sammenheng med realisering av rundkjøring 2. Kostnaden på rehabilitering av VA i forbindelse med ny rundkjøring er beregnet til 1,3 mill. kr. Det er liten risiko for avvik.

Konsekvens for driftsøkonomien

Høyere standard på ledningsnett og VA-anlegg reduserer vedlikeholdskostnader og kostnader knyttet til ledningsbrudd, lekkasjer og driftsstans. Renter og avdrag på lån til investeringen vil være en økt driftskostnad som dekkes av inntekter (årsavgift og tilkoblingsavgift) fordi dekningsgraden skal være 100%.

17.8 Vann og avløp, etablering av overvåkingssystem

Beskrivelse

Toppnivåsystem for overvåkning av vann- og avløpsanlegg. Felles prosjekt med Vestre Slidre og Sør-Aurdal, med mulighet for tilknytning av de øvrige Valdreskommunene. Overvåkingssystemet gir mulighet på driftsamarbeid på tvers av kommunegrenser. En trinnvis implementering er mulig.

Konkurransegrunnlaget er under utarbeidelse og målsettingen er publisering på Doffin i januar 2013, og anbudsfrist rundt påsketider 2013.

Mål

- Økt forsyningssikkerhet vann.
- Bedret sikkerhet mot forurensing fra avløpssystemene.
- Rasjonalisering av drifta, både drift på dagtid og vakt

Planlagt oppstart: 04.2013

Planlagt ferdigstilling: 11.2015

Teknisk løsning

Konkurransegrunnlag under utarbeidelse.

Alternative løsninger

Ikke relevant

Budsjett og risiko

	Delsum	Sum
Utarbeidelse av konkurransegrunnlag og implementering av toppnivåsystem		500
Total investeringsutgift 2013		500

Kostnadsbildet er uoversiktlig inntil tilbudene er mottatt og leverandør valgt. En implementering av alle vann- og avløpsanlegg i kommunen vil med stor sannsynlighet kreve ytterligere bevilgninger i 2014 og 2015.

Konsekvens for driftsøkonomien

Prosjektet innebærer etablering av et felles driftsovervåkningssystem på toppnivå, som gir en komplett oversikt over alle kommunens vann- og avløpsanlegg og vannledningsnett med vannmålere.

Et toppnivå driftsovervåkningssystem gir mulighet for driftsoperatørene til overvåkning av alle anleggene via pc eller andre mobile enheter. Dette gir en vesentlig effektivisering av den daglige driften fordi en bruker mindre tid til å reise rundt og sjekke de ulike anlegg. Feil oppdages raskere. Enkelte feil kan rettes gjennom systemet uten at va-vakt rykker ut. Vannmålere på hovedledningsnettet gir mulighet for raskere lokalisering av eventuelle lekkasjer.

Med et felles system med nabokommuner kan erfaringer og ressurser utveksles på tvers av kommunegrensene. Samarbeid og innkjøp med andre kommuner gir stordriftsfordeler.

Renter og avdrag på lån til investeringen vil være en økt driftskostnad som dekkes av inntekter (årsavgift og tilkoblingsavgift) fordi dekningsgraden skal være 100%.

17.9 Skilte gatenavn (adresseringsprosjektet)**Beskrivelse**

Adressering og skilting i hele kommunen. Skilting av veier gjør det lettere å finne fram, særlig viktig er dette for utrykningskjøretøy. I tillegg bidrar prosjektet til lokal identitet.

Mål

Alle veier skal skiltes med navn og alle bygninger skal ha en adresse.

Planlagt oppstart: 03.2013

Planlagt ferdigstilling: 09.2013

Teknisk løsning

Produksjon av vegskilt i henhold til vedtatt vegnavn, samt forskriftsmessig utplassering av disse.

Alternative løsninger

Ikke relevant

Budsjett og risiko

	Delsum	Sum
Kjøp og utplassering av skilt		2000
Total investeringsutgift 2013		2000

Prosjektkostnaden er ikke beregnet i detalj, men en ramme på to millioner skal dekke alle utgifter til produksjon og entreprenør.

Konsekvens for driftsøkonomien

I utgangspunktet vedlikeholdsfritt, men må etter hvert anta driftutgifter til vedlikehold/utbytte av stolper, noe avhengig av materialvalg. I tillegg kommer sannsynligvis driftskostnader som følge av trafikkuhell, og hærverk / tagging. Renter og avdrag på lån til investeringen vil være en økt driftskostnad.

17.10 Trafikksikringstiltak NABS, fortau Øvrevegen

Beskrivelse

Fullføring av trafikkavviklingsplan for Nord-Aurdal barneskole og Fagernes barnehage²².

Mål

Forbedre adkomst og trafiksikkerhet for elevene til skolene og barnehagen i området.

Planlagt oppstart: 04.2013

Planlagt ferdigstilling: 06.2013

Teknisk løsning

Fullføring av fortau i Øvrevegen, samt etablering av fortau i Øvrevegen fra Garlivegen.

Alternative løsninger

Investeringen følger vedtak i kommunestyret. Vurdering av en alternativ plassering er derfor ikke aktuelt på dette stadiet.

²² Kommunestyret, sak KS-104/11.

Budsjett og risiko

	Delsum	Sum
Ferdigstilling av fortau Øvrevegen		300
Kommunens andel i fortau Øvrevegn – xGarlivegen ²³		100
Total investeringsutgift 2013		400

Ligger innenfor kommunestyrevedtak. Det er ingen risiko i forbindelse med ferdigstilling av fortau i Øvrevegen.

Konsekvens for driftsøkonomien

Liten konsekvens. 60 meter ekstra med fortau som skal brøytes og strøs. Utover dette ingen vesentlig kostnader. Rente- og avdragskostnader.

17.11 Nødstrømsforsyning**Beskrivelse**

Etablering av nødstrømsforsyning for en eller flere av kommunens mest vitale funksjoner.

Mål

Redusere sårbarheten ved langvarige strømbrudd.

Planlagt oppstart: 02.2013

Planlagt ferdigstilling: 04.2013

Teknisk løsning:

Det er i ROS analysen påpekt behov for nødstrømsforsyning. Nord Aurdal kommune har i dag et strømaggregat som ikke er i bruk plassert i eget rom på Vesle Tveit. Innenfor budsjettrammen vil en søke å finne den mest effektive løsningen.

Alternative løsninger

Bevilgningen er liten i forhold til de samlede ønskene om nødstrømforsyning slik de framkommer av ROS-analysen.

Budsjett og risiko

Det er satt av 400 000 kr til prosjektet.

Konsekvens for driftsøkonomien

Aggregat bør inngå i en serviceavtale. Serviceavtale vil gi en liten årlig kostnad på i størrelsesorden 5 000 kr.

I tillegg til anbefalt serviceintervall bør det vurderes øvelser som innebærer testing av aggregatet.

²³ Det søkes om tilskudd for trafikksikkerhetstiltak. Tilskudd dekker 50% av totalkostnaden.

17.12 Blåbærmyra, tilstandsrapport, prosjektering og opprusting

Beskrivelse

Nødvendig rehabilitering av idrettsanlegget på Blåbærmyra. I første omgang trengs en tilstandsrapport. Rapporten danner grunnlaget for videre rehabiliteringsplaner.

Mål

En kvalitetssikret tilstandsrapport med klare forslag til utbedringer.

Planlagt oppstart: 04.2013

Planlagt ferdigstilling: 06.2013

Teknisk løsning

Ikke relevant inntil tilstandsrapport foreligger.

Alternative løsninger

Ikke relevant

Budsjett og risiko

	Delsum	Sum
Tilstandsrapport og prosjektering		240
Rehabilitering (anslag)		-
Total investeringsutgift		240

Det er liten risiko knyttet til kostnaden for en tilstandsrapport. Inntil tilstandsrapporten med sine anbefalinger kan det ikke sies noen sikkert om videre kostnader og tilhørende risikoer.

Konsekvens for driftsøkonomien

Liten konsekvens. Renter og avdrag på lån til investeringen vil være en økt driftskostnad.

17.13 Geovekst

Kommunens andel i geovekstprosjekter følger av den til enhver tid gjeldende geodataplan. Dette er prosjekter på utvikling av kart der kommunen har et primæransvar for en del av kartbasene. Det er ikke forventet kostnader i 2013, men budsjettert med 100 000 kr hver av de påfølgende år.

17.14 NAUS, ventilasjon, klimaskall og enøk

Beskrivelse

Oppruste Nord-Aurdal ungdomsskole (NAUS) og Valdreshallen. Nytt ventilasjonsanlegg, nytt tak, nye vinduer og enøk-tiltak.

Det er beskrevet en totalrenovering av NAUS og Valdreshallen med en kostnad på vel 45 mill. kr. I tillegg er det i etterkant påvist et behov for å etablere vannbåren varme i form av

radiatorer med en merkostnad på i størrelsesorden 2,5 mill. kr. Av det totale prosjektet er det i økonomiplanen lagt inn gjennomføring av tiltak knyttet til klimaskall, oppvarming og enøk og til ventilasjon. Dette delprosjektet har en kostnad på anslagsvis 32 mill. kr (uten etablering av vannbåren varme).

Kostnadsestimatene er svært overslagsmessige.

Mål

Opprusting av NAUS og Valdreshallen som fører til videre levetid på 30 år. Bedre inneklima og arbeidsmiljøet for elever og medarbeidere.

Planlagt oppstart: 2016 Planlagt ferdigstilling: 2017

Teknisk løsning

Totalt areal for NAUS er 2773 m² og for Valdreshallen med svømmehall 4738 m².

Nord Aurdal Ungdomskole og Valdreshallen er bygget i 1974. Byggene er bygget inntil hverandre og er tett forbundet innvendig med felles gangsoner og vertikalforbindelser. NAUS har 3 hovedetasjer. Valdreshallen har 2 hovedetasjer. Svømmehallen som ligger inntil Valdreshallen har en underetasje med tekniske rom. Byggene oppvarmes i dag med elektriske ovner på yttervegg i alle rom. Inneluften trekkes i dag inn gjennom yttervegg, oppvarmes med elektriske ovner og trekkes ut med vifter på tak.

Hovedelementene i investeringen er som følger:

- Nytt ventilasjonanlegg. Oppvarming primært med biovarme. Ventilasjonsluft varmes med biovarme, i tillegg bør det installeres vannbåren varme med radiatorer for å fult ut å nytte biovarmen til oppvarming. Utfasing av elektrisk fyring med effektmåling gir i seg sjøl en innsparing på ca. 150' pr. år. Installering av system for styring av varme som svarer til dagens krav til inneklima.
- Skifte og etterisolere tak på hele bygningsmassen.
- Skifte og etterisolere ytterkledning på Valdreshallen. Utbedre lekkasje i overgang mellom bygg.
- Skifte ut vinduer som isolerer dårlig med moderne vinduer. Etablere solskjerming for å redusere kjølebehov og øke komfort.
- Skifte innvendig himling der kanalnettet for ventilasjon blir skiftet.
- Bygningsmessige arbeider ved etablering av ventilasjonsrom i nåværende mediatek.

Alternative løsninger

Dette prosjektet består av det mest nødvendige knyttet til oppgraderingen av ventilasjon, enøk og klimaskall, til en anslått kostnad av 32 mill. kroner. Et mer visjonært prosjekt ville bestå i å oppgradere NAUS og Valdreshallen til et tidsmessig anlegg etter 40 års bruk. Dette ville i tillegg til det nevnte omfatte innvendig vedlikehold og oppgradering, som bygging av nye dekker, nye golv, utskifting av dører, full opprusting av alle garderober og å gjøre disse universelt utformet (HC-tilpasset), etablering av HC-toaletter på alle plan i skolebygningen og rehabilitering av toaletter for elever og ansatte. Et slikt prosjekt er anslått å koste nær 50 mill. kroner.

Budsjett og risiko

Tabell: Investeringsutgifter

	Delsum	Sum
Yttervegg Valdreshallen, utskifting og etterisolering	2 700'	
Tak, utskifting og etterisolering	3 600'	
Lekk overgang bygg, utbedring	100'	
Vindu, utskifting	3 000'	
Solskjerming	1 000'	
Himling, utskifting der det legges nye ventilasjonskanaler	300'	
Etablering av ventilasjonsrom i eksisterende mediatek	400'	
VVS - Tilkobling til dagens EOS og SD anlegg, behovstyring av ventilasjon NAUS og Valdreshallen, automatikk for styring av belysning og nytt ventilasjonsanlegg NAUS og Valdreshallen.	5 800'	
Delsum	16 900	
Felleskostnad 20%	3 380	
Huskostnader	20 280	20 280
Usikker 10%	2 028	2 028
Entreprenørkostnad	22 308	
Generelle kostnader 15%	3 346	3 346
Byggekostnad	25 654	
Spesielle kostnader 25% mva.	6 414	6 414
Prosjektkostnad inkl mva	32 068	
Total investeringsutgift		32 068

I den langsiktige investeringsplanen er dette prosjektet plassert med prosjekteringskostnader i 2015 og bygging i 2016 – 17. Den samla kostnaden er lagt inn i den langsiktige investeringsplanen, mens 17,1 mill. kr er innarbeidet i økonomiplanperioden (jæmnfør tabellene i avsnittene Investeringer på s. 13 og Langsiktig investeringsplan på s. 17).

Vurdering av risiko for avvik fra budsjetttramma:

Det er vesentlig risiko knyttet til avvik fra kostnaden ovenfor.

- Kostnadsestimatene er gjort overslagsmessig basert på erfaringstall for kvadratmeterpris på lignende prosjekter.
- Investeringen er ikke prosjektert.
- En må forvente en vesentlig prisstigning på bygningsmessige arbeider fra overslaget er gjort til bygging i 2016.

Konsekvens for driftsøkonomien

De viktigste endringene i driftskostnadene er som følger:

- reduserte kostnader til oppvarming
- rente- og avdragskostnader på lån (anslagsvis 2,9 mill. kr årlig)

17.15 Rådhuset, ventilasjon, klimaskall og enøk

Dette prosjektet ligger ikke i økonomiplanperioden, men i det 7-årige investeringsprogrammet.

Beskrivelse

Opprusting av kulturhuset og rådhuset med nytt ventilasjonsanlegg, etterisolering og omtekking av tak, nye vinduer og enøk-tiltak.

Det er beskrevet en totalrenovering av rådhuset og kulturhuset med estimerte kostnader på vel 66 mill. kr. I tillegg er det i etterkant påvist et behov for å etablere vannbåren varme i form av radiatorer med en merkostnad på i størrelsesorden 10 mill. kr. Av det totale prosjektet er det i økonomiplanen lagt inn gjennomføring av tiltak på rådhuset knyttet til klimaskall, oppvarming og enøk og til ventilasjon. Dette delprosjektet har en kostnad på anslagsvis 54 mill. kr (uten etablering av vannbåren varme).

Kostnadsestimatene er svært overslagsmessige.

Mål

Opprusting som fører til videre levetid på 30 år. Bedre inneklima og arbeidsmiljø.

Planlagt oppstart: 2018 Planlagt ferdigstilling: 2019

Teknisk løsning

Nord Aurdal rådhus og kulturhus er bygget i 1979 og arealet er 6 642 m². Byggene fremstår som to frittstående bygg, men er forbundet i underetasjen. Rådhuset har 5 etasjer i tillegg til underetasje og loft. Kulturhuset har scene og kinosal i en etasje med stor takhøyde og bibliotek i to etasjer i tillegg til kjeller. Under scene er det underkjeller med garderober og tekniske rom for scene / kinosal. Bygget har bæresystem av betongsøyler og dragere med dekker i betong. Yttervegger i bindingsverk med 100 mm isolasjon. Innvendige vegger er pusset, malt betong eller malt gips. Gulvbelegg i kontorarealer og terrazzo i trapperom. Betongbalkonger har korrosjon (rust) skader på armering og sannsynligvis også i innfestinger. Byggene oppvarmes i dag med elektriske ovner på yttervegg i alle rom. Ventilasjonsluften oppvarmes med vannbåren varme fra el/olje-kjel i fyrrom.

Hovedelementene i investeringen er som følger:

- Tak, etterisolere og legge nytt taktekke på rådhus og kulturhus.
- Fasade, skifte vindsperre og utvendig kledning, kontroll av fasadelement og innfesting, enkel betongreperasjon på brannbalkonger.
- Vinduer, utskifting til nye vinduer med god isolasjonsevne og solskjermingsbelegg.
- Solskjerming på rådhuset, øker komfort og reduserer behovet for kjøling.
- Nytt ventilasjonsanlegg for rådhus og kulturhus. Oppvarming primært med biovarme. Ventilasjonsluft varmes med biovarme, i tillegg bør det installeres vannbåren varme med radiatorer for å fult ut å nytte biovarmen til oppvarming. Utfasing av elektrisk fyring med effektmåling gir i seg sjøl en innsparing på ca. 150' pr. år. Installering av system for styring av varme som gir inneklima etter dagens krav.

Alternative løsninger

Det er mulig at skader på fasade og brannbalkong er så vidt omfattende at det bør gjøres med omfattende fasadetiltak. Dette vil framkomme etter en grundigere undersøkelse. En slik hovedombygging vil øke kostnadene vesentlig (anslagsvis 7 mill. kr). Med slike mer omfattende fasadetiltak er det bedre muligheter for å få isolert fasaden godt.

Prosjektet som ligger i økonomiplanen består av det mest nødvendige knyttet til opprusting av ventilasjon, enøk og klimaskall, til en anslått kostnad av 54 mill. kroner. Et mer visjonært prosjekt ville bestå i å oppgradere kulturhuset og rådhuset til et tidsmessig anlegg til det er 40 år gammelt i 2019. Dette ville i tillegg til det nevnte omfatte innvendig vedlikehold og oppgradering som renovering av toaletter og garderober, lasterampe og lagerrom til scene, ombygging av kjøkken og etablering av kjølerom og bytting av foldedør i foajeen i kulturhuset. Et slikt prosjekt er anslått å koste 77 mill. kroner.

Budsjett og risiko

Tabell: Investeringsutgifter

	Delsum	Sum
Omtrekking og etterisolering av tak	11 500	
Ny utvendig kledning, forenklet betongreperasjon på brannbalkoner	1 700	
Utskifting av vinduer	5 000	
Solskjerming	1 650	
Ventilasjon, kontorer	6 029	
Ventilasjon, øvrige areal	2 638	
Delsum	28 157	
Felleskostnad 20%	5 703	
Huskostnader	34 220	34 220
Usikker 10%	3 422	3 422
Entreprisekostnad	37 642	
Generelle kostnader 15%	5 646	5 646
Byggekostnad	43 289	
Spesielle kostnader 25% mva.	10 822	10 822
Prosjektkostnad inkl mva	54 111	
Total investeringsutgift		54 100

I den langsiktige investeringsplanen er dette prosjektet plassert med prosjekteringskostnader i 2018 og bygging i 2019 (jamfør tabellen i avsnittet Langsiktig investeringsplan på s. 17).

Vurdering av risiko for avvik fra budsjetttramma:

Det er vesentlig risiko knyttet til avvik fra kostnaden ovenfor.

- Kostnadsestimatene er gjort overslagsmessig
- Investeringen er ikke prosjektert.
- Det er usikkert hva som bør gjøres med fasade og brannbalkonger.
- En må forvente en vesentlig prisstigning på bygningsmessige arbeider fra overslaget er gjort til bygging i 2019.

Konsekvens for driftsøkonomien

De viktigste endringene i driftskostnadene er som følger:

- reduserte kostnader til oppvarming
- rente- og avdragskostnader på lån (anslagsvis 4,9 mill. kr årlig)

17.16 VLMS, inventar og utstyr

Inventar og utstyr i institusjonsavdelingen til Nord-Aurdal kommune i VLMS. Dette er utstyr kommunen som leietaker skal koste og eie sjøl. Anslått til 5,5 mill. kr.

17.17 Omsorgsboliger (20 stk) og lokaler hjemmetjenesten, Fagernes

Beskrivelse

Omsorgsboliger med mulighet for heldøgns bemanning. Bygd etter Husbankens forskrift og veiledning. Investeringsstilskuddet er i 2013 kr 840 000 pr. bolig²⁴. Disse ordningene varer tom 2015 – så søknad bør være innvilget i 2015 da det er uvisst hvilke ordninger som vil gjelde fra 2016.

Hjemmetjenesten og hjelpemiddellager skal ha tilhold i etasjen under de 20 første omsorgsboligene i 2016. Lokaler til hjemmetjeneste vil inngå som fellesareal (tilskuddsberettiget) for omsorgsleilighetene i samme bygningsmasse slik at max. tilskudd oppnås.

Mål

Erstatte dagens uegnede boligmasse på Aurdalsheimen samt bygge ut antall boliger i samsvar med den demografiske utvikling. Målene er nærmere beskrevet i kommunedelplan for helse- og omsorgstjenester i NAK.

Planlagt oppstart: 2015 Planlagt ferdigstilling: 2016

Teknisk løsning

Treetasjes bygg som knyttes sammen med VLMS mot vest. Nærmere spesifikasjoner vil følge av forprosjekt. Det er regnet med et areal på omsorgsboligene på 1 100 m² og et areal for hjemmetjenesten og hjelpemiddellager på 550 m².

Alternative løsninger

Tiltaket kommer som en følge av kommunedelplan for helse- og omsorgstjenester. Vurdering av andre alternativ er ikke aktuelt på dette stadiet.

²⁴ Det gis tilskudd med inntil 30 % av godkjente anleggskostnader, begrenset oppad til 2,290 mill. kr. pr. enhet, og videre inntil 40 % av godkjente anleggskostnader til nødvendig fellesareal for å yte heldøgntjeneste i eksisterende omsorgsboliger

Budsjett og risiko

Det er så langt lagt til grunn en brutto kostnad på bygget på 62,8 mill. kr og tilskudd på 16,8 mill. kr. Det er da nyttet samme kvadratmeterpris som i kalkylen på VLMS. Dette er trolig noe høyt slik at kostnaden kan justeres noe ned når en kommer lenger i planleggingen. På den andre siden må en påregne en vekst i byggekostnader som er høyere enn den generelle prisstigningen. Det er usikkerhet knyttet til endringer i tilskuddsordningen og -satser.

Konsekvens for driftsøkonomien

Kommunens totale investeringer i kommende 7-års periode ligger over kommunens bæreevne med et mål om maksimal gjeld under 70 % av driftsinntekter. Gjennomføringen av dette prosjektet er avhengig av at det gjennomføres til selvkost for omsorgsboligene. Det vil medføre en høyere husleie enn i dagens omsorgsboliger. For å holde kommunens gjeldsbelastning nede må investeringen vurderes gjennomført i kommunalt eid selskap som tar opp lån med garanti i bygget.

De viktigste endringene i driftskostnadene er som følger:

- Husleie skal dekke kapitalkostnader, drift og vedlikehold av omsorgsboliger
- Blir økte driftskostnader for lokaler til hjemmetjeneste og hjelpemiddellager, avhengig av areal. Lokalene i dag utgjør 370 kvm.

17.18 Ombygging Vesletveit, for helsestasjon og fysioterapi

Beskrivelse

Flytting av helsestasjon til Vesle Tveit og midlertidig flytting av rehabiliteringstjenesten inntil VLMS er innflyttingsklart i 2015.

Mål

Sanering av tannklinikken for etablering av VLMS, begynt etablering av familiens hus på Vesle-Tveit og mer egnede lokaler for rehabiliteringstjenesten fram til VLMS er innflyttingsklart.

Planlagt oppstart: januar 2013 Planlagt ferdigstilling: mars 2013

Teknisk løsning

Ombygging av gymsal og tilstøtende rom til kontorer og behandlingsrom for helsestasjon og fysioterapi/rehabilitering. Dele opp det store aktivitetsrommet til kontor og behandlingsrom, installasjon av 7 håndvasker, etablere 1 ny dør i murvegg inn til fysioterapi, etablering av 2 lyddempende vegger med nødvendige el-arbeider. Vesle Tveit A-bygg er i dag ikke tilkoblet IKT systemet. Tiltak for å få dette til er kabling av fordelingsnett, grave grøft og legge ned trekkerør og fiber mellom A og B bygget som har nett i dag. Etter gravearbeid må det asfalteres på nytt.

Alternative løsninger

Ingen.

Budsjett og risiko**Tabell: Investeringsutgifter**

	Delsum	Sum
Byggningsmessige kostnader		140'
Kabling og trekkerør med fiberkabel		95'
Grøft og asfalt		15'
Mva		63'
Total investeringsutgift		313'

Vurdering av risiko for avvik fra budsjetttramma:

Det er innhentet priser på kabling, fiber og grøft. Det er brukt erfaringstall på bygningsmessige arbeider og tatt høyde for eventuelle uforutsette ting.

Konsekvens for driftsøkonomien

De viktigste endringene i driftskostnadene er som følger:

Arealregnskap:

Helsestasjonen har i dag 185 kvm i underetasjen på tannklinikken. Rehabiliteringstjenesten er plassert på Rådhuset. Til sammen er arealbruken på drøyt 200 kvm. Arealet det flyttes inn i, utgjør 360 kvm. Denne økte arealbruken er midlertidig og derfor forsvarlig.

17.19 Videokonferanseutstyr (Telemed Valdres)

Innkjøp av videokonferanseutstyr for samhandling innen helse- og omsorgstjenesten. en vil søke å innrette seg slik at utstyret også dekker kommunens øvrige behov for videokonferanser. Kostnad 225 000 kr.

17.20 Slutføring av prosjekter fra 2012. Produksjonshall Leira og energiøkonomisering (EPC)

Investeringsbudsjettet er ettårig. Det er følgelig ikke anledning til å pådra utgifter på et investeringsprosjekt i år etter at det er bevilget midler til prosjektet uten at det er foretatt en ny bevilgning for det aktuelle året. Kommunal- og regionaldepartementet har skjerpet inn tolkningen av lovverket på dette punktet, kommunens praksis er derfor i 2012 endret i forhold til tidligere.

Det er følgelig ikke anledning til å gjennomføre eller slutføre investeringer i 2013 selv om det er bevilget penger til disse i 2012. Det må i så fall bevilges til prosjektene på nytt i investeringsbudsjettet for 2013. Det er to prosjekt som er igangsatt i 2012 og som skal slutføres i 2013.

Bygginga av produksjonshall på Leirali, som del av ombygginga av tidligere Leira skule, er startet i 2012 med en budsjetttramme på 2 mill. kr. Dels er prosjektet ikke slutført i 2012 i det produksjonshall og lager ikke er bygd, dels er samla kostnader blitt høyere enn den bevilgede rammen. På den bakgrunn er det innarbeidet 1 093 000 kr til formålet i investeringsbudsjettet for 2013. Det er likevel ikke adgang til å bruke mer enn totalt 2 374 000 kr på prosjektet (i sum for 2012 og -13).

Kommunen har tidligere bevilget 5, 4 mill. kr til investeringsprosjekt ”Utskifting av oljetanker / ENØK”, kommunestyret vedtok ved behandlingen av økonomiplan 2012 – 2015 at dette skulle kunne gjennomføres i 2012. Innenfor prosjektet, og innenfor rammen, er det gjort avtaler om energisparekontrakter (EPC) som medfører kostnader på 1 724 000 kr i 2013. I tillegg er det påvist ytterligere prosjekter. På denne bakgrunn er det innarbeidet en bevilgning på 2,0 mill. kr i 2013.

18 Vedlegg II: Budsjettskjema

Økonomiplanen er laget i samsvar med anbefalingene om god kommunal regnskapsskikk.

Forskrift om årsbudsjett stiller i § 6 krav til innhold og inndeling. De pålagte budsjett-skjemaene 1A og 2A følger nedenfor.

Kravet til budsjettskjema 1Ber oppfylt gjennom tabellen i avsnitt 2.2 Økonomiske hovedoversikter på s. 8, som viser fordelingen av midler til drift. Her framgår den fastsatte rammen for den enkelte virksomhet. I tillegg til denne rammen viser avsnittene med økonomiske hovedtall i omtalen av den enkelte virksomhet, hvordan denne rammen i budsjettet er tenkt brukt. Kravet til budsjettskjema 2B er oppfylt gjennom tabellen i avsnittet 2.4 Investeringer på s. 13, denne tabellen viser hvordan midlene til investeringer i anleggsmidler er fordelt mellom ulike investeringsrammer (VA og vei) og ulike prosjekter. I tillegg inneholder denne tabellen midler til egenkapital i KLP. Kravet til å vise oversikt drift er oppfylt av tabellen i avsnittet Økonomisk oversikt drift på s. 9. Kravet til å vise oversikt investering er oppfylt av tabellen i avsnittet Økonomisk oversikt investering på s. 10.

18.1 Driftsbudsjettet – budsjettskjema 1A

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Skatt på inntekt og formue	120 036	123 775	130 257	130 257	130 257	130 257
Ordinært rammetilskudd	144 723	154 322	166 877	166 877	166 877	166 877
Skatt på eiendom	22 583	24 880	24 880	28 031	30 243	32 455
Andre direkte eller indirekte skatter	8 556	8 337	2 129	2 129	2 129	2 129
Andre generelle statstilskudd	31 139	28 096	27 740	27 687	27 634	27 581
Sum frie disponible inntekter	327 037	339 410	351 883	354 981	357 140	359 299
Renteinntekter og utbytte	6 114	5 040	5 228	5 228	5 228	5 228
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Renteutg., provisjoner og andre fin.utg.	9 795	13 057	10 375	11 237	11 754	15 582
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	14 278	13 974	15 601	15 957	16 596	16 873
Netto finansinnt./utg.	-17 959	-21 991	-20 748	-21 966	-23 122	-27 227
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	0	0	0	0	0	0
Til ubundne avsetninger	36 884	6 652	11 569	15 353	-212	-578
Til bundne avsetninger	8 295	2 331	2 199	2 199	2 199	2 199
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	34 337	0	0	0	0	0
Bruk av ubundne avsetninger	0	6 477	0	0	0	1 558
Bruk av bundne avsetninger	7 149	2 775	4 057	4 057	4 057	4 057
Netto avsetninger	-3 693	269	-9 711	-13 495	2 070	3 994
Overført til investeringsbudsjettet	10 986	5 000	0	0	0	0
Til fordeling drift	294 400	312 688	321 424	319 520	336 088	336 066
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	277 584	312 688	321 424	319 520	336 088	336 066
Mer/mindreforbruk	18 154	0	0	0	0	0

18.2 Investeringsbudsjettet – budsjettskjema 2A

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Investeringer i anleggsmidler	64 975	68 604	28 354	24 690	17 700	85 900
Utlån og forskutteringer	1 891	5 000	4 000	1 000	1 000	1 000
Avdrag på lån	127	0	0	0	0	0
Avsetninger	898	0	0	0	0	0
Årets finansierungsbehov	67 891	73 604	32 354	25 690	18 700	86 900
Finansiert slik:						
Bruk av lånemidler	13 585	48 333	8 901	15 972	6 930	49 340
Inntekter fra salg av anleggsmidler	2 954	6 000	10 026	1 200	5 650	0
Tilskudd til investeringer	2 602	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	5 810	0	0	0	0	16 800
Andre inntekter	202	0	0	0	0	0
Sum ekstern finansiering	25 152	54 333	18 927	17 172	12 580	66 140
Overført fra driftsbudsjettet	10 986	10 271	3 879	3 518	1 120	15 760
Bruk av avsetninger	2 557	9 000	9 548	5 000	5 000	5 000
Sum finansiering	38 695	73 604	32 354	25 690	18 700	86 900
Udekket/udisponert	-29 197	0	0	0	0	0

18.3 Anskaffelse og anvendelse av midler

	Regnskap 2011	Budsjett 2012	Budsjett 2013	Budsjett 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Anskaffelse og anvendelse av midler						
Anskaffelse av midler						
Inntekter driftsdel (kontoklasse 1)	494 700	461 461	487 887	491 995	494 657	496 816
Inntekter investeringsdel (kontoklasse 0)	10 813	6 000	10 026	1 200	5 650	16 800
Innbetalinger ved eksterne finanstransaksjoner	20 657	53 672	14 428	21 499	12 457	54 867
Sum anskaffelse av midler	526 170	521 133	512 341	514 694	512 764	568 483
Anvendelse av midler						
Utgifter driftsdel (kontoklasse 1)	443 887	434 555	457 244	456 350	473 421	473 399
Utgifter investeringsdel (kontoklasse 0)	64 974	68 604	28 354	24 690	17 700	85 900
Utbetaling ved eksterne finanstransaksjoner	26 316	32 514	30 459	28 677	29 833	33 938
Sum anvendelse av midler	535 177	535 673	516 057	509 717	520 954	593 237
Anskaffelse - anvendelse av midler	-9 008	-14 540	-3 716	4 977	-8 190	-24 754
Endring i ubrukte lånemidler	-10 585	0	0	0	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Drift	0	0	0	0	0	0
Endring i regnskapsprinsipp som påvirker AK Invest	0	0	0	0	0	0
Endring i arbeidskapital	-19 593	-14 540	-3 716	4 977	-8 190	-24 754
Avsetninger og bruk av avsetninger						
Avsetninger	64 231	8 983	13 768	17 552	1 987	1 621
Bruk av avsetninger	44 042	18 252	13 605	9 057	9 057	10 615
Til avsetning senere år	29 197	0	0	0	0	0
Netto avsetninger	-9 008	-9 269	163	8 495	-7 070	-8 994
Int. overføringer og fordelinger						
Interne inntekter mv	40 076	39 408	32 846	32 481	30 083	44 723
Interne utgifter mv	40 076	34 137	28 967	28 963	28 963	28 963
Netto interne overføringer	0	5 271	3 879	3 518	1 120	15 760

19 Vedlegg III

19.1 Økonomiske mål for økonomiplanen

Kommunestyret behandlet i sak 043/12 den 14.06.2012 økonomiske mål for framtidige økonomiplaner. Det gjorde slik vedtak:

Kommunestyret vedtar slike økonomiske mål for framtidige økonomiplaner:

1. *Netto driftsresultat bør være på minimum 3 % av brutto driftsinntekter.*
2. *Disposisjonsfondet skal minimum være på 10 % av brutto driftsinntekter og målet er at det skal utgjøre 15 %.*
3. *I tillegg til disposisjonsfondet etter pkt. 2 skal kommunen ha et særskilt disposisjonsfond for å handtere premieavvik. Dette skal til enhver tid tilsvare samla akkumulerte premieavvik for kommunen.*

Formålet er både å ha disposisjonsfondsavsetninger som til enhver tid tilsvare akkumulert premieavvik og at regnskapsmessig resultat (mer/mindreforbuk) skal vise et reelt resultat.

- a. *Kommunestyret vedtar å sette av på disposisjonsfond premieavvik kr 16 522 000 tilsvarende kommunens akkumulerte premieavvik på 01.01.2012. Dette finansieres ved bruk av ordinært disposisjonsfond.*
 - b. *Kommunestyret vedtar videre at det årlig skal settes av eller brukes av disposisjonsfond premieavvik et beløp som tilsvare differansen mellom årets premieavvik og sum amortisert premieavvik dette året. Kommunestyret gir rådmannen fullmakt til å foreta slike avsetninger og foreta slik bruk av disposisjonsfond premieavvik. Transaksjonene vises i årsregnskapet.*
4. *Lånegjelda bør være under 70 % av brutto driftsinntekter.*

I denne lånegjelden skal iberegnes den andel av lånegjeld på VLMS kommunen betjener gjennom husleie på bygget og andre vesentlige kapitalkostnader som kommunen bærer indirekte.

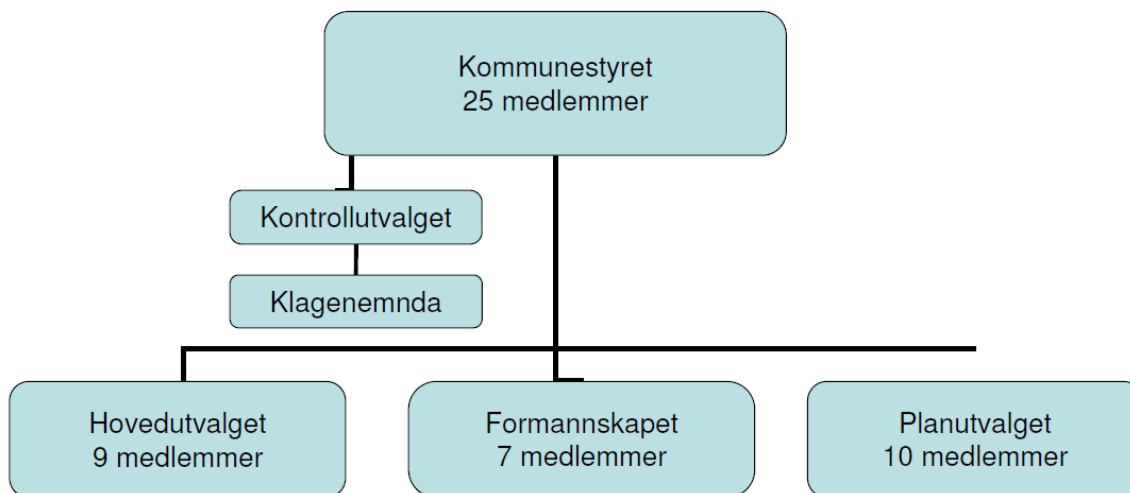
Ved vurdering av framtidige låneopptak kan en ta hensyn til lån knyttet til selvkostområdene vann, avløp og feiing.

5. *Kraftinntekter bør brukes på en måte som reduserer kommunens sårbarhet for svingninger i kraftprisene og som bidrar til en langsiktig robust kommuneøkonomi.*

Kommunestyret ber rådmannen legge fram en egen sak med forslag til retningslinjer for bruk av kraftinntektene.

19.2 Organisasjonskart

Politisk organisering

Administrativ organisering

